

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona. Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér. Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A nő zsarolt.

Budapest, július 23.

A leány-anyákról jó társaságban nem szabad beszélni. A leány-anyáktól haragosan, megvetően elfordulni illik. És az egész világ csak a leány-anyák gyalázatát látja. De semmit sem akar tudni a leány-anyák könnyeiről, kinszenvedéssel, átzokogott éjszakáiról. Arról a retentő fájdalomról, megalázással teljes kalvária-járásról, mely nőket sujt, akik gyengék és kevésé ellenállók — hiszen éppen a gyengeségük és kevés ellentállásuk sodorta őket a bajba. Más nőnek gyönyörű boldogsága, amikor megérzi az új élet fogantatását. Nekik vérfagyasztó rettenetük, mintha tátongó szakadékkal a föld nyílt volna meg lábaik alatt. Más nőnek büszkesége, diadalmos nagy örömet hozó szenzációja, amikor a gúlygőgő apróság a napvilágot meglátja. Nekik szörnyű elítélésük ez a nap, melytől kezdve a becstelenség bélyege van a homlokukon. És gyöngé próbálkozással alig repes meg szívükben az anyai érzés, sokkal erősebb indulatokkal támad föl az önfentartási ösztön, a megaláztatás, az eltévesztett élet reménytelen, maró keserűsége.

Minden anya szent — élt legyen akármilyen életet — amikor bölcső előtt áll, vagy két karját kitarva kis magzatját járnit tanítja. Az odaadó jóság, fölmagasztosult önfeláldozás olyan hatalmas érzései hullámoznak ilyenkor végig

a lelkükön, hogy ezek a hullámok elmosnak minden szennyet, mint ahogy a Dunavize partra szór magából minden behullt szemetet. A leány-anyák azonban, akik gyötrődésük közt is anyák tudnak maradni, a bölcső mellett egész derékkal magaslanak ki az ilyen szentek közül, mert szívük vérért hullatva fizetik meg az anyai csók örömet.

Leányanyákról ha hallok, azért én csak szomorúságot, mély meghatódást érzek, tekintet nélkül arra, hogy ezek a szerencsétlenek áldozatok-e vagy bűnösök-e? Még akkor is, hogyha a legcsunyább fertőzőn keresztül hurczolták meg leánytisztaságukat, melynek kalmár számításával való megőrzését, egy ember részére, a legjobb vevő számára való megővését követeli tőlük a társadalom.

És brutális ellentétképpen látom előttem a legényapákat, akik a vig életközött, térdig járva a rózsában, plántálnak el valahol, a szemétdombra kidobva egy életet. A legényapák, akik egyszerűen tudni sem akarnak arról, hogy apák lettek, vagy ha a törvény ereje, botránytól való rettegés kényszeríti őket arra, hogy erről tudomást vegyenek, havonta fizetnek bizonyos csekély összeget a nőnek, akit rozmarynos családi kertből lóditottak ki a köves utcára, a gyermeknek, aki már a bölcsőben viseli a törvénytelen ágy szegényét. A halvány, megtört vállu leányanyák mellett ezek a legényapák vidám, életkedvtől duzzadó férfiak, akik egy könnyelmű kezlegyintéssel térnek

napirendre az egész esett fölött s hajóznak be egy jó házasság s a társadalom helyeslő jóváhagyásával felülbélyegzett törvényes apaság révébe. Mint családapák, nagyon tiszteletreméltó, komoly, derék urak lesznek ezek a legények, meg sem látszik rajtuk, hogy szeges csizmával li-liom-leány és zsöngé csecsemő testére lépve ugrották át az enyhe családi ház küszöbét.

És a leányanyák csüggedő tehetetlenséggel türik ezt a sorsot, szinte magától értetődőnek tartva, hogy a vidám legény, aki velük a csókok örömet megosztotta, ingyen vagy néhány korona árán menekül, amikor dúhaj pásztorórák helyett gondteli, igazán komoly napok következnek. A leányanyák csak sirni tudnak, de nem lázadoznak és hogyan lázadozhatnak, amikor senki sem barátjuk, sőt ellenségük minden, amitől függenek törvény és társadalom? A lázadó leányanyák még szomorubb sorsra jutnak, belőlük lesznek az apró rendőri hírek és sok hasábu riportok témái, a törvénytörési tervek vádlottjai, fogházak lakói.

A mai lapok közölnek egy ilyen esetet a leányról, aki anya lett, magára hagyatva nyomorba jutott, gyermekével együtt betegségbe esett. S aztán végső kétségbeesésében azzal a fenyegetéssel kereste föl gyermeke apját, hogy ha nem fizeti meg a gyermek gyógykezelését költségeit, leleplezi a felesége előtt. A leány nem tudta, hogy az ilyen fenye-

Finnek és oroszok.

Írta: dr. Nagyiványi Fekete Gyula.

Oroszországba bekebelezett népek között egyedül a finneknek van saját államszervezetük. Miután 1809-ben ez ország Svédországtól elszakított, I. Sándor cártól kezdve, valamennyi utóda esküvel biztosította az ő alkotmány megtartását.

Csak hogy több ország fölött uralkodó fejedelmek esküje gyenge biztosíték, mert a magasabb politikai gyűlöletnek hódolva, vagy egyenesen némely nemzettel nem rokonszenvezve, ennek életérdekei ellen cselekednek a kiválasztott nép javára. Amde ezentúl a fejedelmi részrehajlás rettenetes csapások forrása lesz, mert a mai kérelmetlen, tisztánlátó közvélemény el fog seperi minden emberi önkény, vagy szeszély által létrehozott akadályt az akadályozóval szemben. És ha a szerencsétlen, elnyomott népek ma benső érintkezésbe, szövetségbe lépnek egymással: az elbizakodottság és dölyf sisakja sárba dobatnék. De maradjunk Finnországnál, melynek népe rendkívül tanulságos és érdekes harcot vív az önkény ellen.

Az esküvel biztosított ő finn alkotmány értelmében az országnak van külön hadserege, parlamentje, mely megállapítja az adófokot is és idegeneknek tilos finn hivatalt elfoglalni. A svéd nemzeti alkotmány uralma alatt a múlt században ez ország anyagi és szellemi felvirágzásnak indult. míg a XIX. század elején alig

1.000.000 finn élt. ezen szám ma 2.700.000-re emelkedett. Az 1640-ben Pehr Brahe által alapított egyetemen kívül, ma sok főiskola s más nevelő intézet bőven van. A gazdag irodalom, a széles körű gyűlekezeti és társulási szabadság s így a műveltség nagyfokú terjedése az őstermelés, ipar és kereskedelem felvirágzásához vezetett. Gazdaggá és boldoggá lett a finn nép.

Amde a múlt század végén betört e szabad országba is a moszkovizmus pestises réme. Száz év óta mindig találkoztak hiu, önző és kapzsi orosz államférfiak, kik csupa magán-spekulációból Finnországnak az autokrácia által elnyomott Oroszországba való bekebelezését sürgették. E bekebelezés részben a cárok becsületérvén és a finn államférfiak akaraterején és nemzeti hűségén tört meg. De jött az álmos II. Miklós cár, aki a zsarnok, fekete lelkű és ravasz Pobjedonoszev és társai hatalmába kerülve — meg lett peccsélve Finnország sorsa. A gazdag, művelt, szabad finnek egy sorsra ítéltettek a rongyos, éhező, elbutult muszka hordákkal.

Miután a kislátkörű, hiu, elfogult és családi érdekeknek hódoló fejedelmek egyedüli boldogító drága kincse az egységes hadsereg, melyet „az én hadseregem”-nek hívnak, pedig nem az övék, mert ők nemcsak a nemzet fizeti és fejleszti a hadsereget, tehát ma már csak nemzeti hadseregről lehet beszélni, mégis a nemzeti hadseregek eltiprására törnek. Így tette II. Miklós cár is, aki félve a finn önálló hadseregtől, azt eltörülte, behozta az orosz katonai hadtestet oda is, pedig jól tudhatta

volna ő és fenséges társai, hogy azon hadsereg, melyet csak külső kényszer fűz az egységes hadsereghez, bizonyos körülmények beálltával értéktelen.

Az orosz Lengyelországból a lengyel fiúk, a kegyetlen angolt Indiából az ind hadsereg fiai ki fogják üzni, mert egy öntudatra ébredt, történeti multtal bíró nemzet fiai a világ végeig nem fogják saját apáikat meghódított nép gyanánt „halt verdázní”. És a muszka jövője Finnországnak is. Egyelőre azonban beéri a finn nép a békés ellenállással. Így 1899. márczius 15-én félmillió polgár által aláírt és 500 képviselő által átadandó feliratot írtak a cárhoz, aki azonban hü finn alattvalóinak képviselőit nem is fogadta. Azóta sűrűn intézett feliratok, az országgyűlés óvásai, idegen államok nagyfőfiai levelei a cárhoz süket fülekre találtak, megindult az egész vonalon a becsstelen ruszifikáció. Behozták hivatalos nyelvek az orosz a közigazgatás terén és iskolanyelv gyanánt is, eltörölték a gyűlekezési és egyesülési szabadságot, elkobozták a legjobb irodalmi termékeket, felfüggesztették a bírói függetlenséget és legnagyobb veszedelemként egy „generalgouverneur”-t hoztak be, aki korlátlan hatalmu diktátorként kormányoz.

Ezen esküszegés folytán mint egy ember kelt fel a finn nép és a kormányra nézve végzetes ellenállást fejtett ki akkép, hogy az új rendnek nem engedelmességet, a hadkötelesek nem jelentek meg a sorozó bizottság előtt, a bírák megtagadták az alkotmányellenes rendeletek végrehajtását, a közigazga-

getést zsarolásnak nevezi a törvény. A férfi azonban — aki ügyvéd volt, tudta és följelentette a lányt. S a törvényszék ítél: s szól az ítélete két napi fogságbüntetésre. Tekintettel az enyhítő körülményekre. Így mondta az indokolás.

A nő zsarolt. A nőt becsukták.

Mert a nő bűnös volt, hogy ilyet cselekedett. A férfi pedig, aki előbb szerelmi céljaira kihasználta a nőt, aztán — csak hogy egy pár korona fizetésétől megmentse magát, a törvény paragrafusai mögé bujt, nem zsarolt. A férfi marad gentleman. Mert ilyen bűnre nincs paragrafus.

Valóban furcsa az emberek törvénye. Talán azért ilyen furcsa, mert férfiak csinálták.

Budapest, július 23.

A főrendiház holnap, szombaton délelőtti tíz órakor ülést tart, amelyen felolvassák a kormány újra kinevezéséről szóló királyi kéziratokat.

A miniszterelnök Budapesten. *Wekerle* Sándor miniszterelnök holnap reggel Budapestre érkezik, hogy résztvegyen a főrendiház holnap délelőtti ülésén, amelyen az új kormány kinevezéséről szóló királyi kéziratot fogják kihirdetni.

Függetlenségi pártszervekedés. A nagyenyedi függetlenségi és negyvennyolcas párt vasárnap, e hó 25-én *Fogarasi* Albert pártelnök elnöklésével nagygyűlést tart. A nagygyűlésen megállapítják a politikai helyzetből folyó munkaprogramot és előkészítik a párt nagyobb méretű szervezkedését. A párt az augusztus elsején tartandó segevári Petőfi ünnepen testületileg résztvesz.

A boszniai alkotmány. Egy bécsi távirat ma azt jelentette, hogy a magyar kormány a múlt héten küldte meg nyilatkozatát a közös pénzügyminisztériumnak a boszniai alkotmánytervezetről. Egy újabb értesülés szerint e hír tévedésen alapulhat, mert a magyar kormány foglalkozik ugyan ezzel a tervezettel, de az ügy, tudomásunk szerint, még nincsen olyan stádiumban, hogy nyilatkozatot küldhettek volna Bécsbe.

A nemzetiségiek akciója. *Mihályi* Tivadar orsz. képviselő, a nemzetiségi klub elnöke a klub tagjai

augusztus elsejére Nagyilondára érkeztetve hívta egybe. Ezen az értekezleten határozni fognak ama politikai akció tárgyában, melyet a nyár folyamán a románlakta vidékeken megindítani akarnak. *Mihályi* Tivadar ugyancsak augusztus elsején délután 3 órakor tartja beszámolóját Nagyilondán. Ezen alkalommal más nemzetiségi képviselők is fel fognak szólalni.

A mezőkövesdi mandátum. Miskolcraól jelentik, hogy Borsod vármegye központi választmánya e hó 28-án tartandó ülésén fogja kifizetni a mezőkövesdi képviselőválasztás határidejét. Eddig három jelölt nevére emlegetik. *Fekete* László mezőkövesdi ügyvédét, *Halassy* Béla földbirtokosát és *Szalay* Károly kácsi molnárát. Mindhárom függetlenségi párti. Felajánlották a jelöltséget dr. *Tarnay* Gyula alispánnak is, ő azonban a jelöltséget nem fogadta el. A néppárt is állít jelöltet.

Grey Anglia külpolitikájáról.

Budapest, július 23.

Az angol alsóház tegnapi ülésén sir *Charles Dilke* erősen megtámadta az angol diplomáciát Bosznia annexiójával szemben tanúsított magatartása miatt. Szerinte Európában nem volt diplomata, ki egy perczig is kételkedett volna abban, hogy Bosznia és Herzegovina megszállása csak ideiglenes lesz. Mikor a hatalmak mandátumot adtak Ausztria-Magyarországnak Bosznia és Herzegovina megszállására, mindenki tisztában volt azzal, hogy a monarchia többé nem vonja ki csapatait e tartományokból, mely annyi vérbe és rengeteg pénzbe került.

Grey államtitkár válaszában arra hivatkozik, hogy Anglia tisztán a berlini szerződés rendelkezéseire tartotta magát. A monarchiával semmiféle erkölcsi kötelezettsége nem volt Angliának. Hivatkozik aztán egy nyilatkozatra, melyet 1880-ban gróf *Károlyi*, az akkori londoni követ intézett *Gladstone*-hez. Ebből a nyilatkozatból *Grey* azt a következtetést vonja le, hogy Ausztria-Magyarország akkoriban lemondott az okkupációnak bármiféle kibővítéséről. Ehhez hozzáteszi még, hogy a berlini szerződés bármely pontjának megváltoztatása csakis a szerződést aláírt hatalmaknak beleegyezésével történhetik. Anglia mindig tiltakozott, ha valamely hatalom önkényűleg akarta tullelni magát a berlini szerződés megállapodásain. *Grey* ezalatt bizonyára Orosz-

országnak azt az eljárását értette, amikor *Baku*-t, a berlini szerződés határozata ellenére hadikikötővé alakította át. Igaz, hogy ebben az Angliára nézve fontos kérdésben *Salisbury* az angol felsőházban tiltakozott Oroszország eljárása ellen, de ez csak amolyan pusztában elhangzott kiáltás volt, anélkül, hogy ennek érvényt szereztek volna. Bosznia annexiójához kisebb érdeket fűzte Angliát és mégis oly diplomáciai hadjáratot intéztek a monarchia ellen, hogy majdnem háborúra került a sor. Ezt semmi esetre sem lehet jóakaratu politikának nevezni, bárhogy is akarja kezeit mosni *Grey* államtitkár.

Grey beszéde a következő:

Anglia és a berlini szerződés.

— Amidőn a nehézségek a közeli Keleten felmerültek, tisztán a berlini szerződés rendelkezéseire tartottuk magunkat. E szerződés megkötésével a régebbi megállapodások elestek. Oroszországot nem követjük mindenben és megőrizzük saját nézeteinket. Ami az osztrák-magyar monarchia kormányához való viszonyunkat illeti, vele szemben nem voltak semmiféle erkölcsi kötelezettségeink és e kormány ezt a tárgyalások folyamán nem is állította. Vannak egyes európai államokkal kötött egyezményeink, amelyekről azonban mindenki tud. E megállapodásokat nem tekintjük választfálnak köztünk és a többi hatalmak között és nem látunk benne akadályt arra, hogy más hatalmakkal is jó viszonyban legyünk. Más szavakkal, e megállapodásokat akként interpretáljuk, hogy nekünk vagy annak a másik hatalomnak, amely velünk a megállapodást kötötte, nincs oka emiatt egy másik, kívül álló hatalommal rossz viszonyba lépni. Öszinte jó akarattal látjuk továbbá azt is, ha az európai hatalmak különböző kérdéseket barátságosan intéznek el egymás között. Ragaszkodunk egyezményeinkhez, miután mindenkor nagyon értékes eszközök voltak surlódások kikerülésére. Elvárjuk, hogy ezen egyezményeket a többi európai hatalom ugyanily barátságos értelemben fogja megítélni.

Dilke beszéde óta azokkal az ígérekkel foglalkozom, amelyeket 1880-ban *Gladstone*nak adtak. Ezen ígérek *Gladstone*nak 1880-ban az osztrák-magyar nagykövethoz intézett és közzétett levelében vannak említve. E levél a következőket mondja:

tási hatóságok megtagadták a segédkezést, minek folytán a vad *Bobrikow* (diktátor) politikája csütörtököt mondott. Erre *Bobrikow* és hű társa, *Plehve*, kit az ország államtitkárává neveztek ki, elővették az ismert muszka-eszközöket, melyek isszonyu pénzbüntetések, börtön, száműzés és embertelen rendőri erőszakoskodások. Egyben a proletárok közt híresztelték *Bobrikow* kopói, hogy az engedetlen „svéd urak” és parasztok javai megosztatnak a nép között. Minthogy pedig mindenütt találkoznak oly egyének, kiknek veszteni valójuk nincs, itt is kerültek árulók és erőszakoskodók, akik édes testvérei voltak a becsempészeti hitvány orosz rendőröknek. Amde a nemzet zöme mint egy ember harcol a zsarnokság ellen. Nekünk magyaroknak is mindenki ellenségünk, már negyszáz év óta küzdünk finnek módjára saját királyaink beolvasztási törekvései és az osztrák népek ellen, csak hogy ami a finneknél meg van, nálunk nincs elég társadalmi erő és nem elegendő a nemzeti eszme összetartó hatása; mi folyton egymással civakodunk, egymásért és a közért nem áldozunk és nem dolgozunk eleget, hiúságunk folytán meg nem értjük azt a barbár gunyt, mely csupán „lovagias nemzet” czégerért nyújt számunkra. Ha magyar magyarral áll szemben, az egyik, mint valamely vádlottól azt kérdi a másiktól: mi a vallása? mi a foglalkozása? vannak-e összeköttetései? mi a polgari állása? nemzetsége? és mennyi a vagyona? Ha mindezekkel nem törődünk volna, már századok előtt független nép lettünk volna, mert a kölcsönös megbecsülés és kölcsönös szeretet

oly erősökhé várszolt volna bennünket, milyen előtt meghátrált volna osztrák, orosz és az összes többi halálos ellenségeink.

Finnszágot illetőleg már tíz év óta iszonyu rendszabályokat hajtott ott végre a muszka-rezsim. Ma az egész államhatalom a general-gouverneurnél pontosul össze. E szatrapa 1903-ban elbocsátott 300 nemzethű tisztviselőt és bírót, kiknek helyébe belhoni csuszók-mászók és orosz bitangok kerültek. Most már a közigazgatás és a bírói hatalom az orosz autokrácia szolgálatában áll. Jaj a becstületes embernek! Kegyetlen cenzura leigazza a sajtószabadságot, a nem kedvelt újságkiadók kiutasítását; az ellenzéki férfiakat tömegesen deportálják, óriás pénzbüntetésekre ítélik s a durva, brutális rendőrség a nemzet legjobbjai ellen vadászik. A rendőrséget finn és orosz bukkott urakból, korhelyekből, volt fegyenczekből, tolvajokból, általában züllött egyénekből toborozták és határtalan jogkörrel ruházták fel. Ily rendőrség megölte a személyi szabadságot, senkinek a háza nem vára többé, miután ezen gonosztevők hitvány denuncziások jelentései alapján bárhova és bármikor betörhetnek, keresve „politikai bűntetteseket”. Akit felkaparnak, elzárják a rendőri fogházba, mely megfelel a középkori sötét, nedves, bűdös odúnak. Itt aztán naponkint csak egyszer, délután háromkor adnak enni, de milyen az étel! Földön alszik több rab együtt rothadt szalmaszékelyen, telve piszkos rovarokkal. A vallomást éheztetés segélyével csikarják ki a gyanúsítottakból, csak hogy itt nem sietnek a kihallgatással. A házkutatások borzalmairól sokat lehetne

irni, de csupán annak megjegyzésére szorítkozom, hogy zsandárok és rendőrök éjjeli időben behatolnak a legerősebb polgárok házaiba, ott feltörnek mindent, magukkal visznek el vagyont és bűnjeleket, melyek közt régi szerelmes levelek is fordulnak elő, melyeket az urnő férjével menyasszony korában váltott, aztán kényük-kedvük szerint bárkit letartóztatnak. Így lett egy nemes, előkelő nép otromba muszka barbarizmus áldozatává. És ezen moszkovitizmus mint szláv népek mentőangyala lép fel, otthon pedig saját szláv vérrokonait becstelen rabszolgaságra elkarhozta. A buta trencsényi vagy lipői tót még mindig ezek daczára a szeptérvári atyuska felé kacsint, kinek saját oroszai iránt sincs szive. De hátha nem a czár, de az orosz nép fog uralkodni, akkor sincs mit keresned ott északon tót atyámfia, mert a dölyfös, elbizakodott muszka uraságnál legfőbb utca-seprővé válhatnál. Sok ott az éhes, toprongyos ur, aki felfalná takarékpénztári betétedet.

Másképp áll a dolog a finneknél, ők mint orosz államtesthez már tartozók, autonómiájuk kivívásáért csakis az orosz szabadsághősökkel szövetkezhetnek, miután nekik sincs önerejükön kívül más támaszuk.

A finnek jól tudják, hogy gyáva lemondás a nemzeti függetlenség sirja, ehelyett az összes társadalmi osztályok közös erővel egyelőre békes eszközökkel fognak harcolni az önkény ellen, s a világtörténelem tanúsítja, hogy meglepő elkeseredés, nagy és bátor ostromok nagy nemzeti ideálok megvalósításáért, még mindig meghozták a diadalt.

„Exczellenziád szíves volt engemet biztosítani, hogy a kormánya nem óhajtja a berlini szerződésben szerzett jogokat valamely módon kibővíteni vagy azokhoz valamit hozzáfűzni és hogy mindennemű kibővítések igen hátrányosak volnának Ausztria-Magyarországra.“

Az osztrák-magyar nagykövet kijelentésére válaszul, Gladstone bizonyos nyilatkozatokat tett azután előtte. Nem azért hozom most elő, mert azt a mozzanatot látom benne, amely a két hatalomnak a jelen korra szóló kötelezettségeit tartalmazza, hanem mert jó válasz ez Dilke azon szavaira, hogy a berlini szerződés megkötése előtt történt valamilyen nyilatkozat, amely erkölcsi kötelezettséget jelentett. Dilke a berlini szerződés jelentőségét csökkenti akarja. Az én óhajom ily nemzetközi szerződések sérthetlenségének fentartása. Dilke azt mondta, hogy a berlini szerződést már régebben is megsértették. Erre azt válaszolom, hogy mi akkor is tiltakoztunk a szerződés megsértése ellen. Egy szerződéssel kapcsolatban, melyet megsértettek 1871-ben, abban állapodtak meg, hogy bár nemzetközi szerződések megváltoztathatók, azoknak egyes részeit azonban egy hatalom a többi szerződő hatalom előzetes megkérdezése nélkül nem változtathatja meg. A berlini szerződésnek a többi hatalom megkérdezése nélkül történt megváltoztatásánál, amelyről jelenleg szó van, azt a nézetünket fejeztük ki, hogy bár a megváltoztatás olyan lehet, hogy elismerésre igényt tarthat, mégsem ismerhető el, míg a többi hatalom megkérdezése nem történt meg.

Törökország presztízse.

Bennünket kétségkívül leginkább az a tény érintett, hogy a berlini szerződés megváltoztatása komoly csapás volt Törökország prestige ellen oly időben, amidőn Törökország igen kritikus, de reményteljes korszaknak nézett elébe és oly időben, amidőn a török kormányra nagyon hátrányos hatással kellett lennie annál inkább, mert jelentékeny nehézségeket kellett legyőznie. A legutóbbi őszi és téli események majd az egyik, majd a másik hatalomnak nagy aggodalmakat okoztak. Ezt nem vonatkoztatom mireánk. Nekünk nincsenek közös határaink, melyeket e kérdések egyike érintett volna, hanem aggasztó volt a helyzet az általános európai békére és bizonyos hatalmak pozíciójára. Mindezek a veszélyek szerencsésen elmúltak.

Önöknek ezen eseményeket az eredmények szerint kell megítélni és az eredmény az volt, — nem mondom, hogy csak a mi magatartásunk folytán — nagyfokú türelem és mérséklet folytán a józan ész Európában teljes mértékben győzött és békés elintézészt eredményezett. Remélem, hogy most, amidőn a békés elintézés el van érve, senki sem akar majd egyes hatalmaknak, amelyeknek igen komoly tárgyalásokat kellett folytatniok, szemrehányásokat tenni. Remélem, hogy magatartásunkat most jobban meg fogják érteni. Óhajjuk, hogy a surlódások elmuljanak és hogy a diplomáciai viszonyok javulása tovább tartson. *A mi Krétát illeti*, ez a sziget a négy védőhatalomra volt bízva, amelyek továbbra is eleget tettek azon kötelezettségüknek, hogy Törökország felségjogait megőrizzék.

A Kongó-kérdés.

Grey államtitkár ezután behatóan szölt a Kongó-kérdésről és vitatja, hogy Anglia az utóbbi időben kevésbé szilárd magatartást tanúsított ebben a kérdésben. Anglia kívánsága az volt, hogy Belgiumnak szabad keze legyen. Szólok most kijelenti, hogy Belgiumnak hosszabb határidőt kell kapnia szándékainak nyilvánítására és hogy Anglia a belga gyarmatügyi miniszternek a Kongó-földön tett utazásáról való visszatérése előtt, amely szeptemberben lesz, nem nyilatkozhatik azon intézkedésekről, amelyeket tenni fog. Ha azonban az év végén a helyzet még mindig változatlan lesz, a kormány meg fogja fontolni, minő lépéseket tegyen, hogy kétségbevonhatlan szerződéses jogait megőrizze. (Helyeslés.)

A czár ellen.

Budapest, július 23.

Miklós czárnak angliai látogatása ellen tudvalevőleg nagy akció indult meg az angol munkás-párt körében. A párt parlamenti tagjai javaslatot nyújtottak be az alsóházban, melyben tiltakoznak a czár látogatása ellen, ki annyi ártatlan embert végeztetett ki. A javaslathoz statisztikát is csatoltak, melyben pontosan fel van tüntetve, hogy Oroszországban utóbbi időben hány embert végeztek ki. Grey államtitkár tiltakozott a vendégjog megsértése czimén. Hivatkozik arra, hogy a mostani czár adott alkotmány(?) népének és így igaztalanul érik őt a vádak.

A munkás párt javaslatát a ház elvetette ugyan, de kérdéses, hogy ezen izgalmas vita után Miklós czár hogyan fogja magát érezni Angliában.

Az angol külügyi hivatal híradása szerint II. Miklós orosz czár és Alexandra czárné augusztus hó 2-án érkeznek a „Standard“-jachtton Spithead elé, ahol Edvárd király és Alexandra királyné üdvözlését fogadják. A fejedelmi vendégek ezután a „Victoria és Albert“ angol királyi jachtton folytatják útjukat Cowesba. Augusztus 2-án este a jachtton az angol királyi pár a vendégek tiszteletére diszlakomát ad, amelyen mindkét uralkodó beszédet fog mondani. Az angol lapok egy részének közlése szerint a czárt Izvolszki külügyminiszter fogja kísélni, míg az angol király kíséretében két miniszter és pedig sir Edward Grey és a tengerészeti miniszter vesznek részt a fejedelmi találkozón, amelynek nagy politikai fontossága lesz.

A czár Angliából való hazautazása közben valószínűleg találkozni fog Vilmos császárral Kielben.

Az angol alsóház tegnapi ülésén Grey államtitkár következőképp válaszolt az angol munkáspárt javaslatára:

— Nem a mi dolgunk pontosan ismerni azt, ami más országokra vonatkozik és olyan természetű, hogy szerződéses jogainkkal nincs összefüggésben. Nem is a mi dolgunk hivatalos felvilágosításokat beszerezni, sőt, hogyha valamit tudunk, akkor sem léphetünk ily ügyek tekintetében tárgyalásokba. Egy idegen állam belső közigazgatását bírálni vagy kritizálni vagy e közigazgatást igazolni, majdnem egyenlő az illető ország ellen intézett támadással és ha a ház vitákat enged meg idegen ország belső ügyeit illetően, a kormányt lehetetlen helyzetbe hozza és befolyásunkat tönkreteszi. (Helyeslés.) Egy példát kívánnék felhozni. Henderson azt kívánja, hogy igazoljam, hogy királyunk mult évi revali látogatása jótékony hatással volt Oroszország belügyeibe. Ha így állt volna a dolog, nem beszélnek így és nem járul nek hozzá, hogy ily látogatások bármennyű hatással legyenek idegen állam belső ügyeire. (Helyeslés.) Nagyon sok nézeteltérés el volna kerülhető, ha itt a házban, mielőtt kérdéseket tesznek, vagy a vitába vonnak valamit, megfontolnák, hogy ha idegen parlament folytatna vitákat bennünket illető hasonló kérdésekről, az minő hatást idézne nálunk elő.

Ha valamely oknál fogva fel lehetne tenni, hogy a mostani vagy bármely más angol kormány befolyást gyakorol akármilyen hatalom belső ügyeire, legyen az a zsarnokság és igazságtalanság elnyomására, a háznak joga volna ezt szót tenni és kifogásolni. *A háznak azonban nincs joga valamely angol kormánytól annak bizonyítását kívánni, hogy az angol kormány vagy még kevésbé az angol uralkodó magatartása befolyást gyakorol vagy befolylni kíván más országok belügyeibe.* Ha más álláspontot fog alnék e kérdésben el, az eredmény, amennyiben eredmény egyáltalában beállna, kétségkívül hátrányos volna reánk. (Helyeslés.)

Beszéde továbbá folytatja Grey kijelenti, hogy

Henderson által közölt statisztikai adatokat nem ismerheti el érvényesnek. Hendersonnak tekintettel kell lennie, hogy azon években, amelyekre adatai vonatkoznak, nagyszámu terrorisztikus cselekményt hajtottak végre Oroszországban. A háznak tekintetbe kell vennie, hogy Henderson azt kívánja tőlünk, mellőzzünk egyes udvariassági aktusokat, amelyeket az üdvözlés alkalmával minden európai állam követni szokott. Appellálok a ház józan és gyakorlati gondolkodására és kérem a házat, fontolja meg, hogy a történelem a jelenlegi orosz czárról jegyzi fel, hogy alkotmányt adott az országnak. A kormány nevében kijelentem: üdvözljük a czárt, mint oly hatalom fejét (Közbeküldés a nacionalistáknál és a munkás-párt tagjainál), amelynek kormányával és népével barátságos viszonyban kívánunk élni. (Helyeslés a kormány-párt és az ellenzék tagjainál.)

Fejtegetéseinek végén Grey rámutatott arra, hogy mit tett a kormány a két kormány közti politikai differenciák elhárítására és ezt mondja:

— Bizonyítékunk van már arra, hogy a mit a két kormány cselekedett, rendkívül áldásos befolyást gyakorolt a két nemzet érzelmeire. Biztos vagyok abban, hogy a ház nem fogja elrontani az orosz állam uralkodójával szemben tanúsított udvariassággal a jó munkát és szakadást létrehozni nemcsak a kormányok, hanem a népek között is.

Dillon nacionalista kijelenti, hogy a német császár nem félt Angliában partraszállni és London utcáin végigkocsizni. Felszólítja Grey külügyminisztert, hogy vezesse végig az orosz czárt London utcáin, akkor majd meglátja, milyen érzelmeket táplál vele szemben az angol nép.

Az alsóház a munkáspárt azon javaslatát, amely az orosz czár látogatása elleni tiltakozás jeléül a költségvetés megrövidítését ajánlotta, 187 szavazattal 79 ellenében elvetette.

KÜLFÖLD.

A perzsa forradalom.

Az angol és orosz követ hivatalosan közölte a külügyminiszterrel, hogy *kormányaik az új saht elismerik.* A többi követség is sürgeti a volt saht elutasítását, akit valószínűleg a volt hadügyminiszter fog kísélni. A teheráni lakosság nagyon meg van elégedve a nemzeti mozgalom eredményével. A városban ünnepi hangulat uralkodik. A házakat kivilágították és tűzijátékokat rendeznek, az összes zenekarok a köztéren hangversenyeznek. Az új saht városi palotájának erkélyén ülve nézi a nép-ünnepélyt. Tegnap és ma nagy lelkesedés közt játszották el a német és angol himnuszt. Az ágyuk üdvölvéseket tettek. Vidékről zavargások híre érkeznek. Kerdsben a régi saht pártja hevesen összetűzött a nacionalistákkal és az utcái harcokban négy embert megöltek. Az új kormány erre kétszáz kozákot küldött a fölkelés területére. Az összes zavargók ellen a legerélyesebben fognak eljárni. *Mofacham emir Szultanabadból háromezer puskát és néhány ágyut rabolt* és megszállta a Teherán körül fekvő hegységet. Tebrizből hír szerint *Rakhim kán* hordáival a teheráni nacionalisták ellen nyomult. Sabat közelében, amely a Teheránba vezető orosz országút első állomása, reakciók támadták meg a nacionalistákat. A harcban mindkét félnek számos halottja és sebesültje volt. A hivatalos helyeken Perzsia helyzetét egyáltalán nem tartják tisztázottnak. Az orosz csapatok egyelőre bizonytalan ideig feltétlenül Perzsiában maradnak.

A detronizált saht szigorú őrizet alatt tartják, és azt követelik tőle, hogy számoljon be az állami javakról, mielőtt az országot elhagyja. Orosz csapatok nem érkeztek a fővárosba.

Azok a panaszok, amelyeket a konstantinápolyi nagykövetség török konzuli hatóságoknak Perzsia belső ügyeibe való beavatkozása miatt a portánál emelt, más diplomáciai helyekről érkezett közlések szerint is teljesen alaposak. Ennek a visszas állapotnak legfőbb okozója az, hogy Perzsiában a legtöbb török konzuli képviselő perzsa

alattvaló s így számukra nagyon sok alkalom nyílik, hogy az eléjük szabott konzuli hatáskört ismételtén átlépjék. A porta különben ebben a dolgban teljes jóakaratot mutat s úgy kíván dönteni, hogy jövőre a Perzsiában való tiszteletbeli konzulokat hivatott egyénekkel helyettesíti.

Az új görög kormány. Athenből jelentik, hogy az új görög kormány a legnagyobb lakarekosságot tette feladatává, hogy egyelőre ne kelljen új adókat behozni. A felesleges hivatalnokokat, kik csak fizetést húznak, de dolguk nincs, elbocsájtják. Az a körülbelül háromszáz görög tisztet, kiket elfogadható ok nélkül külföldre vezényelték ki és ott nagy fizetéseket kapnak, azonnal visszahívják. Ugyanezt fogják tenni körülbelül ezer fiatal emberrel is, kik állami ösztöndíjakat húznak és állítólag tanulmányok céljából külföldre tartózkodnak. Az összes külföldi követségeket meg akarják szüntetni. A klastromoknak meglehetősen nagy vagyont állami felügyelet alá helyezik és a klastromok bevételeit az állam szükségletek fedezésére az eddiginél jobban meg fogják adóztatni és a püspökök felvételét a felére szállítják le.

A pápa és a karlizmus. Római híradás szerint Don Carlos herceg halála és ezzel a trónkövetelő szerepnek Don Jaime hercegre való áthárulása a Vatikánban a karlizmussal szemben való magatartását a legkevésbé sem változtatta meg. A szent-székek már XIII. Leó pápa óta az volt a törekvése, hogy Spanyolországban a karlizmus ügyét a vallástól és az egyháztól teljesen elválassza és a spanyol katolikusokat a királyi házhoz való csatlakozásra bírja. X. Pius pápa arra a személyes viszonyra való tekintet nélkül, amelyben Don Carlosal velencei patriarcha korában állott, szorosán elődje politikájához tartja magát s attól Don Jaime herceggel szemben sem fog eltérni. Egyházi körökben abban a meggyőződésben vannak, hogy a karlizmus megszűnése és valamennyi spanyol katolikusnak az uralkodóházhoz való csatlakozása igen jelentékeny biztosítéka volna Spanyolországban a belső békének és a társadalmi rend megerősödésének.

A török alkotmány évfordulója. Az ifju-török forradalom holnapi évfordulójának a megünneplésére Szalonikiben nagy előkészületeket tesznek. *Abdul Hamid* exszultán is kifejezte abbéli kívánságát, hogy az Allatini-villát föllobogózhassa és kilivilághassa, amit neki meg is engedtek.

Az egész török sajtó nagy lelkesedéssel ünnepli az alkotmány helyreállításának évfordulóját. Emlékeztetnek azokra a hőökre, akik az alkotmányért küzdöttek és meghaltak és kijelentik, hogy az alkotmány fennállása Törökország életkérdése és egyetértésre szólítják fel az összes lakosságot. Az ifju-török bizottság proklamációt bocsátott ki az alkotmánynap alkalmából, amelyben az április 13-iki eseményekről és az adanai mérszárólókról sajnálkozással emlékszik meg és felszólítja az egész lakosságot, hogy feledje el a háza jölte érdekében. — A török alkotmány helyreállításának évfordulója alkalmából Tschayan Simon effendi, a budapesti császári török főkonzulátus jelenlegi vezetője és Eigel Nándor, a főkonzulátus titkára, ma délelőtt fogadták a budapesti török kolónia tagjait és a Budapesten átutazóban levő török állampolgárokat. Ez ünnepélyes alkalomkor kifejezték a török birodalom felvirágozására irányuló szerencsekívánatokat s V. Mohamednek, az első alkotmányos török császárnak hosszú életet kívántak. Este a főkonzulátus hivatalát ünnepélyesen kilivilágtatták.

Konstantinápolyban nagy katonai díszszemle volt az alkotmány helyreállításának évfordulója alkalmából és a parádén von der Goltz pasa is megjelent. Félték, hogy a görögök tüntetést fognak rendezni, de a nemzeti ünnepet semmi sem zavarta meg.

Konstantinápolyban az alkotmány helyreállításának első évfordulóját ma rendkívül ünnepies módon ülték meg. Az egész város lobogódiszt öltött. Az ünnepség csapatszemlével kezdődött, mely a Huriet-Tepesszin, egy dombon, melyen a szabadságért küzdő hadseregnek Konstantinápolyba való bevonulása alkalmával elesettek vannak eltemetve, folyt le. Délelőtt 9 óra tájban Mohamed szultán óriási néptömeg óvációjától kísérvé, kocsin

a szabadságdomb elé érkezett és az ott felállított díszsátorba ment. A díszsátor körül felállított sátrakban és tribünökön a trónörökös, az uralkodóház hercegei, a diplomáciai miszsiók, szenátorok és az összes képviselők, magas polgári, katonai és egyházi méltóságok, a város küldöttei és nagyszámu más előkelőség nézte végig az ünnepséget. A szultán mindenképp a szabadságmélek alapkövét tette le, mire a csapatok díszfelvonulása következett. Ennek megtörténte után a szultán folyton megújuló óvációk közben visszatért a palotába. Este kilivilágtatták a várost. A vidéken is nagy ünnepiességgel ülték meg az alkotmány visszaállításának emlékét.

Az ifjutörök-bizottság tanácskozára ült össze, hogy megállapodják a leendő nagyvezir személyében. A jelöltek Hilmi pasa és Hakki pasa a római nagykövet. A komitéban szavaztak ugyan, de döntés még nem esett.

Változás a román diplomáciában. Bukarestből jelentik, hogy *Cantacuzéne* N. B., a bécsi román követség tanácsosa a román külügyminisztérium főtitkára lesz, *Ghyka* Lemetert, a követség titkárát pedig követségi tanácsossá, való előléptetés mellett a külügyminiszter kabineti igazgatójává nevezik ki.

Menelik culyos beteg. Adi-sa-Bébából jelentik, hogy a négus sulyosan megbetegedett. Az uralkodást *Tajtu* császárné vezzi, aki heteken át megakadályozta, hogy a beteg császár orvosi kezelésben részesüljön. Az abeczinai népet ez annyira felizgatta, hogy a császárnának legutóbb egy népgyűlést az ő pártján lévő katonákkal szét kellett veretni. Most beleegyezett a császár orvosi kezelésébe, de állandóan vonatodik garanciákat adni arra nézve, hogy élete ellen irányuló bármiféle tettek el fognak maradni. A császárhoz hű előkelőségeket eltávolították környezetéből. Az egész kereskedelmi forgalom pang. Az ország északi részén a négus és a császárné hívei már összeütköztek és ez alkalommal 150 halott maradt a csataterén.

A spanyolok harca Marokkóban. *Alfonz* király Angliába tervezett utazását a Melillából érkezett komoly hírek miatt elhalasztotta. Melillában ma délelőtt a spanyol előőrség irányából puskatűzelést hallottak.

San Sebastianból és Marokkóból érkező hírek arra vallanak, hogy a kabil háboru a spanyolokra nézve komoly fordulatot vett. *Alfonz* király az afrikai hadjárat miatt egész népszerűségét elvesztette. A király ma hosszasan tanácskozott minisztereivel a teendő katonai intézkedésekről. A kormány *Merine* tábornok seregét 30.000 emberre akarja kiegészíteni.

Hivatalos jelentés szerint Melilla körül e hó 19-én és 20-án a spanyolok részén egy tiszt és 25 katona meghalt, három tiszt és negyvenöt közlegény megsebesült. A benszülőtt sereg, amely szemben áll a spanyol csapatokkal, hatezer főre tehető.

A spanyol kormány betiltott minden népgyűlést és utcai körmenetet, amelylyel a nép a kabilháboru folytatása ellen tiltakozik. Tegnap ismét véres összeütközés volt a rendőrség és a tüntetők között.

Bolivia és Peru konfliktusa. A washingtoni külügyi hivatalhoz érkezett hivatalos jelentés szerint Bolivia és Peru megállapodtak, hogy közvetlen tanácskozásokat kezdenek egymással idegen állam beavatkozása nélkül és remélik, hogy Argentina döntőitétét úgy tudják megváltoztatni, hogy az érdekeltek belenyugodhatnak.

A krétai kérdés. A porta válasza a Krétára vonatkozó jegyzékre tegnap ment el a védőhatalmak konstantinápolyi nagyköveteinek. A porta ebben tudomásul veszi a nagyhatalmak azon ígértét, mely a szultán szuverenitásának megőrzésére és a krétai mohamedánok védelmére vonatkozik és kifejezi azon meggyőződését, hogy ez a mohamedánok polgári jogaira is szól. A porta a jelenlegi nehézségek egyetlen megoldását akként látja, hogy a sziget autonómiája valamely formában megállapítja, de a porta a jelenlegi statusquót a szultán szuverenitási jogai és a népjogok megsértésének tartja. Harmadik állam beavatkozása a sziget kormányzásába nem tűrhető tovább. Csak ha a beavatkozás megszűnik, bocsájtkozhatik a

porta tárgyalásokba szuverenitási jogai alapján a szigeten létesítendő autonóm rezsim dolgában.

A díbrai albánok 23-án tartandó gyűlésén dokumentálni akarják az albánoknak az alkotmányos pártokkal való szolidaritását és a krétai török uralom fentartása mellett tüntetnek. — A görög lakosság ellen egész Törökországban igen szigoruan járnak el. Dramában és Jenidgében gazdasági bojkottot proklamáltak ellenük. Szalonikiben a görögök házait átkutatják, sőt zsebeiket is megmotozzák, ha gyanusaknak látszanak.

A „Lokalanzeiger“-nek táviratozzák Szalonikiből, hogy a török-görög feszültség kezd elsimulni. A nagyvezir körrendeletben utasította a válikat, hogy a görögök ellen uralkodó elkeseredést iparkodjanak lecsillapítani és mindenáron akadályozzák meg a görögök üldözését, mert a krétai kérdés megoldása küszöbön áll és a kormány a védőhatalmaktól biztos ígéretet kapott, hogy Kréta szigetén fentartják Törökország szuverenitását.

A „Morningpost“-nak egy magánjelentése szerint a krétai lakosság a legközelebbi görögországi választásokban részt fog venni és képviselőket fog küldeni a görög parlamentbe.

Briand a miniszterelnök.

Budapest, július 23.

Mint már előre jeleztük, *Bourgeois* nem fogadta el *Fallières* elnök megbízását kabinetalakításra. Ezt különben *Fallières* is előre tudta, de megkínálta a miniszterelnökséggel *Bourgeois*-t, mert ezt az előkelő államférfiut mindig megkínálták a kormányelnökséggel, valahányszor utóbbi időben miniszterkrízis volt Franciaországban. Hogy *Bourgeois* miért nem vágyik a magas polczra, azt Franciaországban minden gyermek tudja. Neki sokkal magasabbra törő vágyai vannak, mert ő már a közel jövőben Franciaország elnöki székében szeretne ülni.

Fallières elnök így mégis csak *Clemenceau* tanácsához kényszerült visszatérni és új miniszterelnökét a *Clemenceau*-kabinetben kereste, amennyiben *Briand* igazságügyi minisztert bízta meg a kabinetalakítással. *Briand* úgy akarja nehéz feladatát megoldani, hogy az eddigi kabinetben kívül álló pártférfiakat akarrábirni miniszteri tárczák vállalására. E célból rendelkezésre áll a közoktatási és az igazságügyi tárcza, mely utóbbi helyett ő a belügyi tárczát vállalja. Ezenkívül a hadügyminisztériumban is változás fog beállni, mert *Clemenceau*nak fegyvertársa a *Dreyfus*-perben, *Picquart* tábornok is megváltik tárczájától. Helyébe elődje a radikális *Berteaux* veszi át a hadügyek vezetését. Igen fontos körülmény az, hogy a külügyek élén megmarad továbbra is *Pichon*, ki nek józan politikai iránya oly szimpatikusá tette Franciaország politikáját.

Párisból ma a következő tudósítást kaptuk:

Briand már tegnap megtette az első lépéseket az új kabinet megalakítására és biztosította magának az eddigi kabinet több tagjának, különösen *Pichon*-nak a támogatását, aki a külügyek vezetését továbbra is megtartja. Némi változás lesz annyiban, hogy *Briand* az igazságügyi tárcza helyett a belügyi tárczát veszi át és néhány eddigi miniszter kiválik a kabinetből, akiknek a helyét másokkal kell betölteni. *Briand* a mai délelőttöt ezeknek a hézagoknak a kitöltésére fogja fordítani és ha minden simán megy, az új kormány holnapig megalakul. A radikálisokat *Briand* azzal akarja megnyerni, hogy két-három tárczát a radikálisok kiválóbb embereinek enged át. *Caillaux* pénzügyminiszter helyébe, aki vonakodik a tárczáját megtartani, *Renault* Renée vagy *Gauthier* szenátor lép, *Piquard* hadügyminisztert *Bertheauval* fogják helyettesíteni. *Clemenceau* kijelentette, hogy mihelyest utóda ki lesz nevezve. *Fürdőkurára* azon-

nal Karlsbadba utazik, hol már szobákat is rendelt. Karlsbadból Clémenceau Mont d'Orba megy, hogy torok- és tüdőbaját is kigyógyítsa. Clémenceau alkalmi munkatársa lesz a „Depeches de Toulouse“-nak és később a „Journal“ szerkesztőségébe fog belépni.

Ujabb jelentések szerint ma estére valószínűleg megalakul az új kabinet. Kérdéses, fog-e sikerülni Briandnak rávenni Caillaux pénzügyminisztert, hogy megmaradjon állásában. Azon fáradozik Briand, hogy megnyerje a kabinetbe való belépésre Millerandot, akinek tehetsége a szociális reformok megalkotása körül rá nézve nagyon értékes volna. Simyan utódául Briand az ismert szocialista vezért és nagynevű író, Sembat-t szemelte ki.

A zágrábi vád.

Budapest, július 23.

Az a lehetetlen pör, amely már hónapok óta folyik Zágrábban, a külföld figyelmét is magára vonta. Mindenfelé elítélték ezt a nagy állami apparátussal megcsinált inkvizíciót, amelyhez a bíróság olyan készséggel asszisztál. Legutóbb a francia újságírók arra kérték föl egy táviratban a magyar kollégáikat, hogy lehetőleg gátolják meg ennek a szégyenletes pörnek a folytatását. Ez a távirat jól jellemzi a külföldi hangulatát. Teljesen abszurd dolog is az, hogy a be nem igazolt gyanu alapján bilincsekbe verjenek intelligens embereket és emeljenek ellenük olyan vádat, amely kilencz-tizedrésében agyrem. Mi mindig elítéltük a legteljesebb mértékben ezt a pört, amely maga sötét és szégyenteljes momentumaival csak árthat a magyarságnak. A magyar államszémének az ilyen középkori eljárás csak ártalmára lehet, de sohasé a védelmére.

A budapesti újságírók válasza a francziáknak.

A francia újságíróktól érkezett távirat folytán Rákosi Jenő főrendiházi tag, az Otthon elnöke, ma délután fél négy órára az Otthon írók és hírlapírók körébe ülésre hívta egybe a fővárosi hírlapok szerkesztőit, hogy a francia újságírók táviratával szemben való állásfoglalást és az arra adandó választ megbeszéljék.

A meghívásra megjelentek Rákosi Jenőn kívül Márkus Miksa udvari tanácsos, az Otthon főtárgya (Magyar Hírlap), Csizmázia Endre országgyűlési képviselő (Magyarország), Szatmári Mór országgyűlési képviselő (Budapest), Farkasházy Zsigmond országgyűlési képviselő (Friss Újság), Singer Zsigmond (Pester Lloyd), Csathó Aurél (Politikai Értesítő), Ötvös Leó (A Polgár), Hacsak Géza (A Nap), dr. Hajdu Miklós (A Nap), Jancsó Dezső (Budapesti Levelező), Landor Tivadar (Magyar Nemzet), Purjesz Lajos (Egyetértés), dr. Rónai Béla (Független Magyarország), Rudas Izsó (Keleti Értesítő), dr. Balázs Ignác (Budapesti Hírlap), dr. Bari Ágost (Budapester Tagblatt), Csetényi József (Budapesti Hírlap), De Gerando Félix (Revue de Hongrie), Föld Aurél (A Nap), Fleischmann Sándor dr. (Neues Politisches Volksblatt), Koffler Károly dr. (Budapesti Hírlap), Pakots József (Pesti Hírlap), Porzsolt Kálmán (Pesti Hírlap), Rákosi Gyula dr. (Budapesti Hírlap), Sasvári Armin, Som Pál (Uj Hírek), Strausz Adolf, Sipos Ignác (Neues Pester Journal), Szegh Dezső (Alkotmány), Szakáts Andor (Budapesti Hírlap), Szöllösi Zsigmond (Budapesti Hírlap), Torda Adorján (Budapesti Hírlap).

Rákosi Jenő megnyitotta az értekezletet s megköszönte a megjelentek érdeklődését. Hangsúlyozza, hogy a francia hírlapíróknak a sajtóban már ismertté vált táviratával szemben olyan dokumentációról kell gondoskodni, amely a magyar sajtó egyetemét képviseli, annak nevében jogosult a nyilatkozásra. Ezért kérte a szerkesztőségeket a mai értekezletre. A francia hírlapírók távirata azt kívánja, hogy a magyar sajtó a vádlottak érdekében a sajtó-, a vélemény- és a gondolatszabadságért lépjen sorompóba. Azt hitték a francia hírlapírók s ezért küldötték táviratukat is, hogy Zágrábban olyan per folyik, amelyben a sajtószabadságon esik sérelem, s amelylyel szemben a magyar sajtó hivatása a vádlottakat megvédelmezni.

A francia sajtó, anélkül, hogy a per merítumába belemehetett volna, hogy a tényálladékat ismerte volna, egyenként odaadta az emberei ne-

vét és elküldte a telegrammot. Ennél fontosabb az a forma, amelyet mi választunk, hogy együttes választ adunk, amelyet egyértelműen testületileg hozunk meg. A távirat fölünk azt kívánja, hogy mi az államot arra kényszerítsük, hogy a pör dolgában lépjen közbe. Megvan győződve, hogy a magyar sajtó megfelelő erkölcsi ellenértékekért és erkölcsi javakért ilyen hadjáratba belemenne. De nem indíthat harcot a társországban folyó pörbe való hatalmi beavatkozás végett. Bennünket, — bár igaztalanul — amugy is sokat vádolnak a társországok ügyeibe és autonómiájába való jogtalan beavatkozással. Nos hát, amennyire nem igaz ez a vád most, annyira igaz volna, ha a pörbe beavatkoznánk.

A másik dolog, amire hivatkozni akar az, hogy a sajtószabadság ugyan nagy kincs, amelynek védelme igen sok kockázatot megér, de nem kisebb kincs a bírói függetlenség sem, mert hiszen az valóságos társadalmi fundamentum. A horvát bíróság dolgába avatkozni tehát nem lehet. Megállapítható, hogy itt a francia kollégák jószívűségével, lovagiaságával és szeretetreméltó nemzeti fölületességével visszaélés történt a mi rovásunkra Nyilatkozatot szerkesztett, amely a francia táviratra adandó válasz szövege volna s azt a következőkben terjeszt elő:

„Alulírottak, mint a Budapesti sajtó képviselői a mai napon értekezlet tartatván, megvitatták a francia hírlapírók által az Otthon elnökéhez intézett telegrammot s a következő határozatot hozták:

A gondolat és a sajtó szabadsága a világ művelődésének és a népek szabadságának alapvető föltétele; védelmében és biztosításában a magyar újságírók szolidárisaknak érzik magukat a művelt világ összes újságíróival. A magyar sajtó multja tele van kiváló példával a sajtószabadságért való küzdelmeknek, amelyeket újságírók, újságok és az egész sajtó egyetemlegesen vívtak meg komoly támadások ellen.

Ami a zágrábi esetet illeti, melyben francia újságírók magyar kollégáikat arra szólítják föl, hogy törvényes bírák előtt álló vádlottak érdekében közbelépjenek, mert a perben állók ellen csak az a vád van, hogy soha hatóságilag be nem tiltott és el nem kobozott újságokat, röpiratokat és naptárakat adtak ki, itt tehát a gondolat és a sajtó szabadsága ellen készül merénylet: erre nézve a budapesti újságírók a következőket jelentik ki:

Horvátország Magyarország társországa, kiterjedt autonómiával, mely önálló és független judikatúrát biztosít neki. Horvátország autonom jogaira kivált az anyaországgal szemben igen kényes és a felháborodásnak és visszautasításnak viharát keltenék a magyar újságírók és mellán, ha egy befejezetlen horvát bírói tárgyalásra a presszió és befolyásolás oly mértékét akarnák gyakorolni, minőt fölük francia kollégáik kívánni látszanak.

Párisi kollégáik figyelmét a budapesti újságírók felhívják arra, hogy tévesen vannak értesítve. A zágrábi per folyamán nemcsak újságírókról, röpiratokról és kalendáriumokról van szó, hanem szöszéken, templomban, iskolában, társas és politikai körökben folytatott bujtogatásokról, idegen államban szított összeesküvésről szervezkedésről, fegyvercsempészetről, fölkelés előkészítéséről, hazárulásról, egy országgrész elszakításának munkáiról. Mi alapos, mi nem alapos ebben, azt a nyilvános bírói tárgyalás van hivatva kideríteni.

Megfontolni való még a következő: Ha francia kollégáink előre megkötött véleményét a zágrábi tárgyalás eredménye igazolja, akkor végre is szláv vádlottak álltak szemben szláv bírakkal. Fajti és hazai szokás, bűn és erény mérlegeltetett és érvényesült ereje szerint. Ha ellenben francia kartársaink telegrammjának föllevése tévesnek bizonyul s mi ellenben kívánságukat teljesítünk, a sajtó szabadságát és fenségét oly visszaéléssel bélyegeztük volna meg, amelynek súlyától és gyűlöletességétől megóva kívánjuk látni az egész európai sajtót.

Amennyiben végre abban a tekintetben, hogy a francia hírlapírók Magyarország sajtójához fordultak, az a gondolat jelenék, mintha ehhez a zágrábi perhez Magyarországnak, a magyar nem-

zetnek, a magyar sajtónak bármilyen érdeke fözödnék, vagy benne valamely ingerenciája lenne: ezt a gondolatot a leghatározottabban vissza kellene utasítanunk, mert Magyarország közvéleménye egész multjában minden önkényt, faji vagy vallási elnyomást és terrorisztikus uralmat elítélt és ellene küzdött.

Magyarországnak ebben nincs más érdeke, mint bármely más tiszteletreméltó országnak: az, hogy a horvát bíróság az igazság megbízható intézményének bizonyuljon és az egyéni szabadságnak nem mint üldözője, hanem inkább mint biztosító álljon meg az európai közvélemény előtt.

A javaslat betérjesztése után ahhoz többen hozzászóltak s egynehány indítvány is tétetett, minthogy azonban az indítványok a politikát érintették volna, amit az értekezlet okvetlenül ki akart zárni s mivel az indítványok a francia távirat és a szorosan arra adandó válasz szükségképpen keretét túllépték volna, azért az értekezlet Rákosi Jenő indítványát egyhangulag elfogadta s megbizta őt, hogy a választ a táviratot aláírt francia hírlapíróknak juttassa el.

Az értekezlet ezzel véget ért.

A mai tárgyalás.

A mai tárgyalás kezdetén dr. Budiszavljevics védő arra kérte az elnököt, hogy dr. Miladinovics, aki az este érkezett meg a vidékről, kérdéseket intézzen Naszticshoz. — Az elnök ehhez hozzájárul. Ezután Budiszavljevics folytatja kérdéseit Naszticshoz, — még pedig a bomba-afférré, majd a két Bucsevics vádolt szerepére vonatkozólag. Az elnök több kérdésre megtiltotta a választ. A kérdések során újabb mozzanatok nem igen merültek fel. Egy tendenciózus kérdésért, amire Nasztics így felelt: „Ez szemtelenség!“ a bíróság száz korona pénzbüntetésre ítélte a védőt, akitől később megvonták a szót. A védő semmisségi panaszt jelentett be, mire dr. Miladinovics emelkedett szólásra. Kérte, hogy kerületének a ducizai és novogradiskai járásnak valamennyi vádlottja jelen lehessen. Az elnök beleegyezett ebbe. Ekkor dr. Miladinovics kérdéseket intézett Naszticshoz a szerb ügyek dolgáról, a „Szlovenszki Jug“-ról, a forradalmi statumról és a macedon vezérnek tartott Miladinovics Sztankóról. Az elnök most is megtiltotta egyes kérdésekre a feleleteket. Közben az ügyész valami megjegyzést tett, amit a vádlottak magukra nézve sértőnek tartottak és azt kiáltották az ügyész felé, hogy ugy látszik, főállamügyész szeretne lenni. A délelőtti tárgyalás hátralevő részében Nasztics az „Igazság“ című röpiratából olvasott fel.

Szünet után Miladinovics védő folytatja a tanu kikérdezését. A védő újabb kérdéseket intéz Naszticshoz Miladinovicsnéval való találkozására vonatkozólag, mire Nasztics megnevezi a vasuti kocsinak, a kiszolgáló pinczérnek és a bécsi fiakkernak a számát annak a bizonyítására, hogy nagyon megfigyelt mindent e találkozás alkalmával.

Védő: Különös, hogy Miladinovicsné rokonnánál, a megérkezés után már másnap a rendőrség házkutatást tartott. Irt-e ön — kérdi a védő — e találkozás után Miladinovicsnénak levelet?

A tanu erre nem emlékezik.

Védő felmutat két levelet. Ön írta ezeket? — kérdi.

Tanu: Igen.

Védő: A tanu mindegyik levélben panaszkodik, hogy Miladinovicsné tartózkodó volt vele szemben és kérdéseire nem akart válaszolni. A levélben kéri Miladinovicsné, hogy jelöljön ki időt egy rendez-vous-ra, amelyen megismételhesse kérdéseit. A védő ezután megállapítja, hogy Naszticsnak nem György, hanem Riszto a keresztneve. Ezt Nasztics beismeri, s kijelenti, hogy ismerősei állandóan Györgynek szólították, így ragadt rá ez a név.

— Védő: Ön Kragujevácban mint Krausz Ottó nevű német ügynök, Mitrovicán pedig mint Petrovics György szarajevói ügyvédjelölt szerepelt. Furcsa jellemre mutat, hogy a tanu a legkülönbözőbb utakon egy asszonytól vallomást akart kicsikarni férje tönkretétele végett.

— Nasztics: Nemcsak másra, de önmagára is tekintettel kell lennie az embernek.

Pribicevics Adám vádlott közbeikt: Vannak emberek, akik nem gondolnak magukkal, hanem meghalnak egy eszméért.

Ügyész: Ez önkénytelen bevallása annak, hogy a vádlott bűnösnek érzi magát.

Pribicevics Adám: Mi mindennap megmutatjuk, hogy szenvedni tudunk ártatlanul.

Ügyész: Ez nem önzetlenség! Önök féltik magukat és ezért nem vallják be bűnösségüket. (Nagy zaj.)

Ekkor az elnök szünetet rendel el.

Szünet után az elnök a következőket mondja Naszticsnak: Önt a horvát-szerb koalíció minduntalan agent provocateurnek nevezi. Tudja-e, hogy önnek most konkurrens akadt.

Tanu: Tudom. Ez a konkurrens Massaryk tanár.

Ezekre a szavakra a védők és a vádlottak nagy lármában törnek ki:

— Ez skandalum! Ezt előre megbeszélték! — kiabálják a védők.

Elnök: Szavamra kijelentem, hogy én ezt nem beszéltem meg a tanuval! (Nagy zaj.)

Ügyész: Ez skandalum!

Védők kiabálnak: Mi már régen mondjuk ezt. Ezután Mazura védő intéz kérdéseket a tanuhoz.

Védő: Azt mondta a tanu, hogy őt a zágrábi rendőrség Bécsben letartóztatta. Ha ez igaz, akkor a zágrábi rendőrség túllépte hatáskörét, mert nincs joga Bécsben senkit sem letartóztatni. Az elnök nem engedi a védőt erről tovább beszélni. (Nagy zaj a védők között.)

Ekkor az elnök berekeszti a tárgyalást.

TÁVIRATOK.

Izvolzki utazása.

Pétervár, július 23. (Saját tud.) Izvolzki már július 24-én elutazik Franciaországba és az ottani ünnepek után külföldre megy szabadságra, majd Livádián át tér vissza Pétervárra, mert akkor a császár Livádiában lesz.

Don Carlos teteme.

Trieszt, július 23. Ma délelőtt 10 óra 38 perckor a Don Carlos tetemét tartalmazó koporsó ideérkezett. Este 6 óráig a vagonban maradt, ahonnan minden hivatalos ceremónia nélkül a San Justo-bazilikába szállították.

Flottaszemle Konstantinápoly előtt.

Konstantinápoly, július 23. A mai flottaszemle, amely incidens nélkül folyt le, fényes benyomást keltezt. A kivonult katonaságot a nagyszámu ember tömeg viharosan éltette. A szultán megelégedését fejezte ki a felett, hogy a csapatok jó színben vannak és kitűnően vannak fegyelmezve.

Közgazdasági táviratok.

Amerikai tőzsdék záratai.

New-York.		jul. 21.	jul. 22.	jul. 23.
Búza	locobúza	120 ¹ / ₂	120 ¹ / ₄	118 ³ / ₄
	juliusra	130	130	129 ³ / ₄
	szeptemberre	116 ⁵ / ₈	116 ¹ / ₄	114 ³ / ₄
	decemberre	114.—	113.88	—
Tengeri	májusra	—	—	—
	juliusra	79	80	80 ¹ / ₂
	szeptemberre	75 ¹ / ₄	75 ¹ / ₄	76
decemberre	67	67	67 ¹ / ₄	
Chicago.				
Búza	juliusra	115 ³ / ₈	113 ³ / ₈	111 ³ / ₈
	szeptemberre	108 ³ / ₈	108 ¹ / ₂	107
Tengeri	juliusra	71	71 ³ / ₈	72 ¹ / ₄

New-York július 23. Gyapot Newyorkban helyben 12.35 (12.20 tegnap), gyapot aug.-ra 11.93 (11.75), gyapot októberre 11.93 (11.77), gyapot Neworleansban helyben 11⁷/₈ (11³/₁₆), petroleum Stand white Newyorkban 8.65 (8.65), petroleum Stand white Filadelfiában 8.25 (8.25), petroleum Refined in Cases 10.20 (10.20), petroleum Credit Blancas at Oil City 1.58 (1.58), zsír Western steam 12.10 (12.15), Zsír Rohe és Brothers 12.25 (12.25).

Chicago, július 23. (Zárlat.) Zsír júliusra 11.72 (tegnap 11.72), zsír szeptemberre 11.72 (11.75), szalonna short clear 11.93 (11.93), sertéshus júliusra 20.85 (20.90).

As amerikai vaspiazz.

New-York, július 23. (Saját tudósítónktól). Az Iron Monger jelenti az amerikai vaspiazzról, hogy nyersvas ára 1/4—1/8-ad dollárral emelkedett,

Thomas-vas ára 16 dollár, északi öntött vas 16³/₄ dollár és déli vas is féldollárral drágult. Kovácsolt vas irányzata élénk, kész árukban annyi a megrendelés, hogy a gyárak teljes üzemmel dolgoznak. Az amerikai nyersvastermelés 1909. első felében 11.022,000 tonnát tett ki, míg tavaly hasonló időszakban 2 millió tonnával nagyobb volt a termelés.

Az orosz cukorkontingens.

Pétervár, július 23. (Saját tudósítónktól.) A pénzügyi kormány a belföldi piacnak szánt cukorkontingens két millió puddal fölemelte, aminek az az oka, hogy a kiewi kerületben a belföldi cukor ára a múlt héten meghaladta a kormány részéről megállapított 4.20 rubelt. A cukorkontingens eredetileg 5.51 millió pudban volt megállapítva, de a kormány kénytelen volt a múlt hónapban először egy, majd három és végül ismét két millió puddal fölemelni s maholnap a kontingens hatvan millió pud lesz.

Harcz a levegő-éget.

— Latham és Wright kísérletei. —

Budapest, július 23.

Arról az izgató harczról, mely a levegő meghódításáért folyik, ma a következő két érdekes tudósítást kaptunk:

A repülőgép fejlesztése terén a legelső helyek egyike illeti meg az amerikai Wright-testvéreket, akik eddig is igen nagy és sok sikert értek el. Egyre dolgoznak gépjük tökéletesítésén, nagy bizalommal vannak eltelve és az egész világ méltán kíséri figyelemmel minden újabb felszállásukat. A levegő meghódítására törekvő e két derék testvér munkálkodásáról szól a Washingtonból érkezett következő jelentés:

Wrighték Amerikában.

Az amerikai unió fővárosának közvetlen közelében ütött tanyát a Wright testvérpár, Orville és Wilbur, hogy repülőgépjét bemutassa az észak-amerikai hadsereg jelzőcsapatának és az előirt feltételek teljesítése után készülékét huszonötezer dollárért eladja az Egyesült-Államok kormányának.

A gyakorlóter közepén van a fából készült szín, amelyben a Wright testvérek Taylor nevű mechanikusuk közreműködésével reggeltől estig aeroplánjukon dolgoznak. Közvetlen közelben van Allen tábornoknak, a jelzőcsapat vezetőjének főhadiszállása, amely előtt folytonosan katonai őrség áll. Éjszakánként is őrség vigyáz a téren, hogy avatatlan kéz kárt ne tehessen a Wright testvérek értékes repülőgépében. A sajtóról is történt gondoskodás, mert az aeroplán-szín mellett külön sátora van, amelyből telefon szolgál Washingtonba.

A szín körül szabad tér van és még maguk a kongresszusi tagok sem juthatnak a gépek közvetlen közelébe. A színbe csak a Wright-testvérek különös engedelmével szabad belépni idegennek.

Kora reggeltől kezdve ernyedetlen munkakedvvel dolgoznak repülőgépjükön a Wright-testvérek; július 28-ára teljesen el kell készülniök. Semmivel sem engedik magukat megzavartatni és még munkaközben is csupán a legszükségesebb kérdésekre és feleletekre szorítkoznak. Nem sokat beszélnek, de annál többet cselekszenek. Csak ha valamely műszaki kérdésben ellentétes véleményben vannak, akkor kerül ketjük közt tanácskozásra a sor. Végre is mindig megegyeznek, mert Orville fölrepülései alkalmával rendszerint mindkét megoldási módot gyakorlatilag kipróbálja.

A Wright-testvérek nagy kedvvel készülnek közeli berlini látogatásukra. Még nem tudják bizonyosan, hogy mindketten ellátogathatnak-e a német fővárosba, de ha semmi zavaró körülmény nem jön közbe, ha sikerül nekik a kellő időre elkészíteni aeroplánjukat, ha a tíz angol mérföldnyi repülési gyorsaságot elérik, s egy óra hosszat tudnak fontmaradni a levegőben egy műszaki hadnaggyal, mint utitársal: akkor augusztus derekán a berlinieknek meg lesz az a gyönyörűségük, hogy a tempelhofi mezőn felszállni látják a legtekélyesebb repülőgépet, amely eddig elkészült. Amikor Wright Orville-t arra figyelmeztették, hogy a huszadik század legnagyobb rekordját érné el,

ha gróf Zeppelin léghajójának Berlin felé utaztatókor néhány mérföldnyire elébe menne s aztán együtt térne vele vissza a levegőben, Orville nevetve így válaszolt:

— Persze, miért ne? Ez érdekes verseny volna a kormányozható léghajó és a repülőgép között, a miről már Jules Verne is álmodott.

Délutánra felszállást terveznek a Wright-testvérek. Már ebéd után szászámra öznlik elő a kíváncsi sokaság. A jelzőcsapat tisztjei automobilon érkeznek meg; itt is, ott is föltnik egy tekintélyes szenátor alakja, aki a saját méltóságának érzetében kísérletet tesz, hogy az elzárt területre bejuthasson, ami azonban a katonák szigorú ellenőrzése következtében vajmi ritkán sikerül. A Wright testvérek könyörtelenek a rend dolgában és semmiféle személyi tekintetet sem vesznek figyelembe.

Lassankint öt-hatezer főnyi nézőközönség verődik össze. Lovasság ugat elő, hogy a repülőgépnek utat nyisson a tömegben. Egy jeladásra tíz katona kigördíti a gépet az efféle kísérletekre kitűnően alkalmas mezőre. Amikor a gép a kitűzött pontig jutott, Orville a nyeregbe száll. A testvérek szives bucsuja, majd a motor és a propeller utolsó kipróbálása után, Orville szorosán fejébe huzza a sipkáját és a repülőgép villámgyorsasággal ott zug már a sincken s a közönség újongása közben föllendül a levegőbe. Magasra röppen, vagy alant száll, ahogy éppen Orville akarja, míg Wilbur a földről a gép minden mozdulatát bíráló szemmel figyeli. Az aeroplán egyszer, mint valami madár, hirtelen aláesik, úgy hogy néhány lábnyira jut a földhöz, majd meg újra fölemelkedik ötven-hatvan láb magasságba, úgy hogy a motor kattogása alig hallatszik a magasból. Hatszor-nyolcszor is megkerüli az aeroplán a gyakorlóteret. Orville hirtelen, izgatott hangon utasításokat ad a katonáknak s mielőtt a laikusok biztosan tudnák, mi történt, már szájról-szájra repül a hír, hogy a motor fölmondta a szolgálatot. A tömeg már szerencsétlenségtől retteg, Orville azonban ilyen esetekben a levegő igazi urának bizonyult. Eokozatosan, csupán az aeroplán kiterjesztett felületére támaszkodva, ereszkedik lefelé. Megőrizve a teljes egyensúlyt, a motor már újra rendben van s működni kezd, És Orville simán, a balesettől meg nem zavarva száll a földre, mialatt a tömegből diadalujongás tör elő. A bátor aviatikus nevetve kiáltja, hogy semmi baj sem történt. De mikor a földre ér, az alsó szárnyfelület egy fatörzsre csapódik, amelyet a bokrok elrejtettek s az ütés következtében eltörik.

— Csekélység — mondják vidáman a Wright-fiúk, — Néhány nap alatt újra minden jó lesz és akkor ismét végigrepülünk az önök feje fölött.

Latham kudarcza.

Latham a Daly Mail hasábján számol be izgalmas kalandjáról. A repülőgép, így írja, hasonlíthatatlanul jobb kondícióban indult el, mint a július tízenharmadiki próbautat. A készülék állandó egyenes vonalban ereszkedett fel. Latham eleinte a csatornaalagut romjai felé kormányzott, hogy hozzátétleg megállapíthassa a magasságot. Alant a repülőgépénél valamivel előbbre egy francia torpedózuzó sűrű füstöt ergetett. Latham fényképfelvételt akart készíteni, mikor módfelett nyugtalanító hang ütötte meg a fülét. Hamarosan észre lehetett venni, hogy baj történt a motorral. A nyolcz henger felmondta a szolgálatot. Latham elkövetett mindent, hogy rendbehozza a mótort, de nem sikerült. Ekkor már a repülőgép Latham becslése szerint ezer lábnyira volt a tenger színe felett. (A korábbi rekord három-négyszáz láb között váltakozott.) Latham körültekintett és konstátálta, hogy a francia torpedózuzó egy mérföldnyire lehet tőle.

— Egyenes vonalban zuhant gépem lefelé, — írja Latham — és hiába igyekeztem elkövetni mindent. A zuhanás ideje huzamosnak rémlett. Aztán a tenger színére jutottam, ahol a gép úgy lebegett a hullámokon, mint egy darab fa. Elővettem cigarettatárczámat, rágyújtottam egy cigarettára és vártam, amíg a torpedóhajó értem jön. Ezenközben a gép tovább lebegett a vizen.

Előresze, a motorok sulya következtében, kissé alámerült. Én száraz helyen maradtam, egy csöpp víz sem esett rám. Öt perc múlva ott volt már a „Harpon“ torpedóuzó. A kapitány egy mentőcsónakot küldött értem, melybe beszálltam, miután egy hosszú kötelet kötöttem az aeroplanhoz. Amikor pedig a „Harpon“ fedélzetére jutottam, a kötélnél fogva, lassan a hajóhoz huztuk a repülőgépet. A „Kalaisien“ vontató-gőzös, mely a csatorna közepén czirkált, egy félóra múlva megérkezett és födélzetére tettük a gépet, melynek csak fa-alkatrészeiben okoztak a hullámok némi kárt.

Én a „Harpon“ fedélzetén maradtam és busultam a kudarczon. Arról beszélgettem a tisztekkel, hogy mi lehetett a kudarc oka és kijelentettem, hogy alkalmasint a légkör nagyfokú nedvessége befolyásolta előnytelenül a csilinderek és a motor működését. Az angol partot egy pillanatra sem láttam, hihetőleg azért, mivel köd borította. Utamnak eredménye mégis van abban, hogy tapasztalatokat szereztem különféle széláramokról. A legnagyobb szélesség óránként 14—15 mérföld lehetett. Meg vagyok róla győződve, hogy ha a motor fel nem mondja a szolgálatot, semmi akadály nem lehetett volna utam sikerességének.

Kudarczomat okvetlenül mint tanulságos lecke-két fogom fel. Első tanulságom az, hogy legközelebbi felszállásom alkalmával szélszentes időt választok. És amily hamar lehetséges, újabb repülésre indulok. Újabb gépem, az „Antoinette VII.“ már nyolcz-tíz nap múlva elkészül és meg vagyok győződve, hogy ezzel a tökéletesebb géppel, figyelembevételével balsikerű utam tanulságait, okvetlenül átrepülök a csatornán.

EGYHÁZAK.

— (Gyászistentisztelet.) A pesti izr. hitközség József-utcai templomában hétfőn, július 26-án este hét órakor, valamint kedden, július 27-én reggel félhét órakor a jeruzsálemi templom pusztulásának évfordulója alkalmából gyászistentisztelet fog tartatni.

— (A román egyház és a magyar nyelv.) A kultuszminiszter újabb rendeletet küldött a nagyváradi és szamosújvári gör. kath. román püspököknek, melyben meghagyja nekik, hogy utasítsák lelkészeiket, hogy a vallástant az állami iskolában magyarul tanítsák. A miniszter hozzátette, hogyha a lelkészek eme rendeletnek nem engedelmessé válnának, úgy a lelkészek kongruájának fizetési megemlékezését mindkét egyházmegyében be fogja szüntetni. A két püspök most ebben az ügyben a balászfalvi érsekhez fordult, aki magára vállalta, hogy lépéseket fog tenni a kultuszminiszternél, hogy az egyház autonómiájára sérelmes rendelet visszavonassék.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK

A román iskolák magyar fölliratai. Hónapok előtt Arad megye nagyhalmágyi járásában a román lelkészeket és tanítókat, mert az iskolákra nem függesztették ki a magyar feliratot, Lovich főszolgabíró 2—300 korona büntetéssel sújtotta. Az ügy felebbezés folytán a belügyminiszterhez került, ki mai leiratában az ítéletet helybenhagyja. A román papok most a püspökségtől követelik, hogy fizesse meg a bírságot, mert annak utasítására mellőzték a magyar fölliratot.

Kaposvár fejlődése. Kaposvár város képviselő-testülete legutóbbi gyűlésén elhatározta, hogy a tervbe vett másfél millió koronás kölcsonnt már most felveszi. A kölcsonnból megvalósítja az általános csatornázást, közcívóhidat építet, a pályaudvarral szemben fekvő Rákóczi-téren új színházat emel. A teret parkiroztatja és ide helyezi át a könnigraeczi csatában elesett somogyi katonák emlékoszlopát, amelynek eddigi helyére a Kosuth-szobrot helyezik el.

Eltűnt gróf.

Rejtelmes internalás az elmeegógyintézetbe.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 23.

Rejtelmes körülmények között tűnt ma el egy fiatal mágnás, gróf Zay Károly, akit erőszakkal szállítottak be a Schwartzter-féle elmeegógyintézetbe. Zay Károly gróf körülbelül tíz napja tartózkodik a fővárosban, abból a célból, hogy atyját, gróf Zay Miklós zay-ugróci földbirtokost kiszabadítsa a lipótmezei tébolydából, ahol az már három év óta van. Ma délután úgy három óra tájban a fiatal gróf Fiume-szállói lakásán négy ember jelent meg, akik detektíveknek és rendőrorvosoknak adták ki magukat és Zay Károly gróft elszállították a Schwartzter-féle gyógyintézetbe.

Ennek az egész esetnek a körülményei meglehetősen titokzatosak: — a tiszta igazságot egyelőre homály fedi. Az eset részletei a következők:

Van már három esztendeje, hogy gróf Zay Miklós zay-ugróci földbirtokost a lipótmezei tébolydába szállították. Az öreg grófról azt mondták, hogy örült, gondnokság alá is helyezték, gondnokán pedig feleségét, született gróf Károly Margitot rendelték ki. Zay gróf azonban mindig azt hangoztatta, hogy az apja nem volt elmebeteg, hogy erőszakosan lökték be a tébolydába, ahonnan ő mindenáron ki akarta szabadítani. Az apja miatt veszett össze a fiatal gróf az anyjával is, akitől már hosszabb idő óta egy krajczár pénzt sem fogadott el. Joghallgatónak iratkozott be és a nagybátyjától, Zay Imre gróftól, kapott havi ötszáz korona támogatást. Zay Imre gróf a főváros közelében lakik, a csillaghegyi birtokán és sokat érintkezett Zay Károly gróffal.

Ebben az évben Károly gróf Genfbe utazott, hogy ott folytassa a tanulmányait. Genfben megismerkedett egy magyar fiúval, Augner Sándor joghallgatóval, aki ugyancsak Genfben tanult. A két fiatalember napoként együtt volt, csakhamar szoros barátságot is kötöttek egymással és amikor Zay gróf nemrégiben Budapestre utazott, vele jött a barátja, Augner Sándor is. Az volt a célja, hogy kiszabadítsa az apját. Ügyvédül dr. Vázsonyi Vilmost kérte föl, aki egy memorandumot ki is dolgozott ebben az ügyben.

Zay Károly a Fiume-szállóban vett lakást. A második emelet 27. számú szobáját vette ki, a bejelentő lapra pedig ezt a nevet írta:

CSÖMÖRI KÁROLY
joghallgató

Gróf Zay azt hitte, hogy itt tartózkodásáról Augneren és Zay Imrén kívül senki sem tud. Nem is érintkezett senkivel, csak a nagybátyjával és a barátjával.

Augner majd minden nap találkozott a fiatal gróffal. Legutolsó megbeszélésük szerint ma délután három órakor kellett volna találkozniuk, úgy állapodtak meg, hogy Augner fölkeresi Zay gróft a Fiume-szállói lakásán. Délután három órakor pontosan meg is jelent Augner a Fiume-szállóban, Budán, fölment a második emeletre, benyitott a szobába, de legnagyobb csodálkozására Zayt nem találta ott. Lement a portáshoz és megkérdezte tőle:

— Elment Csömöri ur?

A portás kitérő feleletet adott.

— Nem láttam. Nem tudom. Nem emlékszem.

— Ezek voltak a válaszai. Augner újra fölment a szobába, jobban körülnézett és azt vette észre, hogy a szobában a legnagyobb rendellenesség uralkodik. Székek hevernek a földön, az asztal eltolódott a helyéről, — az egész szoba azt a benyomást keltette, mintha dulakodásnak vagy verekezésnek a színhelye lett volna.

Augnernek gyanus volt ez az egész dolog. Elrohant Zay Imre grófhhoz, elmondta neki az esetet és most már ketten indultak a fiatal gróf

keresésére. Az első utjuk visszavezetett a szállóba. Zay Imre gróf újra vállaltára fogta a portást, akinek nagynehezen megoldódott a nyelve és a következőket beszélte el:

Félháromkor a szálló előtt két csukott fiakker állott meg, amelyekből négy ember szállott ki. Három közülök detektívnek mondotta magát, az egyik pedig úgy mutatkozott be, hogy ő rendőrorvos. Csömöri Károly joghallgatót keresték. A portás megmondotta a szoba számát, a négy ur fölment és nemsokára hangos beszéd hallatszott ki a második emelet huszonhétből. Aztán a hangok erősebbek lettek, — a portás úgy hallotta, hogy veszednek, lármáznak, Zay Károly gróf tiltakozott az ellen, hogy őt elszállítsák. Majd dulakodás zaja szűrődött ki az ajtón. Néhány perc múlva azt látta a portás, hogy a fiatal Zayt a négy ember erőszakkal levezeti a lépcsőn, beültetik az egyik kocsiba és elhajtának.

Zay Imre most már a rendőrségnek jelentette az unokaöccse eltűnését. Közben Vázsonyihoz ment, aki kiderítette, hogy Károly gróft a Schwartzter-féle elmeegógyintézetbe vitték. Hogy csakugyan detektívek voltak-e az emberek, lehetséges, valószínű is, de nem bizonyos. A rendőrség azt mondja csak egyelőre, hogy ebben az ügyben vizsgálatot indított.

Augner Sándor azt mondja, hogy a fiatal Zay gróf teljesen épelméjű volt, rokonszenves, kedves, intelligens fiatalember, aki éppenséggel nem tette rá azt a benyomást, mintha elmebeteg lett volna.

UJDONSÁGOK.

Az önkéntes tragédiája.

Budapest, július 23.

A Lehel-utca 10. számú házban revolverdurranás verte fel ma a hajnali csöndet. A második emeleti negyedik számú szobában halántékon lőtte magát *Tscherne* Viktor husz éves önkéntes, *Tscherne* Ferencz budapesti gyümölcskereskedő fia. A fiatal katona öngyilkosságának az okát egyelőre homály fedi, annyi bizonyos, hogy a katonai életet nem tudta elviselni és a nyomasztó fegyelem teljesen tönkretette. A családjával sem állott valami jó lábon, mostohagyermek volt, külön is lakott. A szülei a Koronaherczeg-utca 11. szám alatt laktak, ő pedig a Lehel-utczában, a kaszárnya mellett egy barátjával, *Serényi* Béla vonatkéntessel. A tragédia szálai visszanyulnak egy katonai fogságba. *Tscherne* Viktor sehogy se tudott zöld ágra vergődni az önkéntes iskolában. Már vége felé jár az esztendő, de neki még mindig nem volt csillagja, nem tudta kiküzdeni és előtte állt a sötét jövő, hogy megbukik a tisztvi vizsgán. Ez nagyon bántotta a kedves, ambiciózus fiút és barátainak többször panaszkodott emiatt. Három nappal ezelőtt egy percnyi késéssel érkezett a kaszárnyába. Emiatt rapportra vitték és ötnapi kaszárnyafogságot kaptak. Két napot már leült a fogságból és számolta a napokat, hogy mikor lesz vége, mikor lesz újra szabad. Tegnap ügyeletes-szolgálatba vezényelték és mint ilyennek el kellett vinni a napi-parancsot a főlebbvalói lakására. Délután kiment a kaszárnyából, pontosan bemutatta a parancsot századosának és hadnagyának s többé nem tért vissza. Hazament a lakására és otthon töltötte el az éjszakát. A lakótársa nem vett rajta észre semmi gyanusát és mikor hajnalban elment hazulról a kaszárnyába, *Tscherne* Viktor kijelentette, hogy ő még itthon marad.

Nemsokára, kevéssel hat óra után egy zugsfűhrer jelentkezett a lakásán és bebocsájtást kért. Az önkéntes aajtja zárva volt, a szobaleány be-zörgetett és jelentette:

— Nagyságos ur, itt vannak a kaszárnyából. Tessék fölkelni és azonnal bemenni, mert hi-vatják.

Az önkéntes halk hangon válaszolt:

— Igen, megyek már!

A következő pillanatban revolverdurranás hangzott a szobából. A szobaleány futott a sza-

kaszvetőhöz, ez pedig rohan a kaszárnyába jelenteni, hogy önkéntes ur Tscherne meglötte magát.

Nemsokára jöttek mentők és jött a katonai bizottság, amelynek egy százados, egy hadnagy és egy ezredorvos voltak a tagjai. A szobát lakatossal nyitatták fel és amikor beléptek, elbűk tárult a borzasztó látvány. Az önkéntes az ágyban feküdt hanyatt, feje átlöve, véresen lógott le a párnáról. Mellette a földön hevert a gyilkos revolver. Már halott volt. Az orvosok megállapították, hogy Browninggal a jobb halántékába lött és a golyó nyomban megölte. Az ágya körül egész vértócsa volt és szétroncsolt koponyájából még folyton patkzott a vér.

A bizottság hozzálátott az öngyilkosság okának konstatálásához. Az asztalon öt levél feküdt, egy az öngyilkos szüleinek, egy másik a fivérének, kettő a barátainak, az ötödik levél egy leánynak szólt. A katonai hatóság mind az öt levélre rátette a kezét, a holttestet pedig elszállította a 16-os számú helyőrségi kórházba, ahol előbb felboncolják, aztán katonai uton eltemetik. Az öngyilkosság okáról sokféle verzió kering. Az önkéntest valószínűleg a katonai szolgálat mostohasága keserítette el, ez érlette meg benne az öngyilkosság gondolatát. A jelek arra mutatnak, hogy három nap óta készült a borzasztó elhatározás végrehajtására. A leveleit napokkal ezelőtt megírta, beszerezte a Browningot és egy halálraírt komor hangulatával viselte a kaszárnyafogságot.

NAPIREND. Naptár. Szombat, július 24. — Róm. kath.: Krisztina sz. vt. — Prot.: Krisztina. — Görög-ország: jul. 11. Eufémia. — Zsidó: Ab 6. — A nap két reggel 4 óra 27 perckor, nyugszik este 7 óra 44 perckor. — A hold két délelőtt 11 óra 30 perckor, nyugszik este 11 órakor. A miniszterek nem fogadnak. Anna-bál a Sósfürdőben.

A „Magyarok bejövetele”, Feszty Árpád körképe a Városligetben. Nyitva reggel 8-tól este 11-ig. Belépődíj 1 korona. — A Nemzeti Szalon kiállítása. Nyitva 9-6 óráig. Belépődíj 1 korona. — Állandó kiállítás a „Könyves Kálmán” szalonjában. Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az új Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3). Nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — Az Uránia kiállítása. (Kigyó-tér.) Nyitva egész nap. Belépődíj nincs.

Nyitvalevő múzeumok: A Nemzeti Múzeum ásványtára 9-2-ig. — A Szépművészeti Múzeum 10-2-ig. Mezőgazdasági Múzeum 10-1-ig és 3-7-ig. Az Iparművészeti Múzeum 9-6-ig. — A Széchényi-Múzeum 10-12-ig. — Az Aquincumi Múzeum egész nap. — A Ráth György-Múzeum 10-4-ig. — Az Erzsébet-Múzeum 9-től 1/2-ig és 3-4-ig.

Nyitvalevő könyvtárak: A Nemzeti Múzeum könyvtára 9-4-ig. — Az Akadémia könyvtára 3-7-ig. — Az Egyetemi könyvtár 9-12-ig. — A Fővárosi Könyvtár 9-2-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára 9-2-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszerkiállítás 6-ig.

— **Személyi hír.** Frigyes főherceg ma este Karlsbadból Bécsbe utazott.

— **A király utja.** Ischlből jelentik, hogy most már biztosra vehető, hogy ha a király Bregenzből Ischlbe visszatér, onnan szeptember 8-án a morvaországi hadgyakorlatokra megy.

— **Kitüntetések.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király a személye körüli magyar miniszter előterjesztésére *Ljubovic* István vezérőrnagy nejének, született *Mlavac* Idának, nemeslelkű magatartása elismerésül, a II. osztályú Erzsébet-rendet, *Augustin* Györgynek, a horvát-szlavon-dalmát országos kormány építészeti főtanácsosának, nyugalomba vonulása alkalmából, sok évi sikeres szolgálata elismerésül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet, dr. *Sverljuga* Simon országos egészségügyi tanácsosnak, zágrábi nyugalmazott tisztifőorvosnak, sok évi közhasznú működése elismerésül, a Ferencz József-rend lovagkeresztjét, végül *Molnár* Vendel nagykanizsai adóhivatali szolgálatát, sok évi hű és buzgó szolgálata elismerésül, az ezüst érdemkeresztet adományozta.

— **A szerb király betegsége.** Péter királyt — mint Belgrádból jelentik — Krusevácból Ribarska Banjába való kocsiját alkalmával szédülés következtében kétszer is könnyű rosszullet fogta el. Illetékes helyen kijelentették, hogy a király állapotáról nem érkeztek aggasztó hírek. Legutóbb elég sűrűn megtörtént, hogy a királyt szédülés fogta el, de ez a baj az orvosok véleménye szerint nem komolyabb természetű. Ez a baj pedig onnan származik, mert a király nem hallgat orvos tanácsára, nagyon keveset eszik és alszik, de annál többet dohányoz.

— **A király üdvözlése.** Kalinovikból *Lipót Salvator* főherceg a királyhoz következő táviratot küldte: A kalinoviki táborban egybegyűlt előkelőségek, lelkesek, bégek, agák, polgárok és parasztok felkérnek, hogy tudassam Felsőgeddel teljes lojalitásukat és alattvalói hűségüket. A tegnap délután a főherceg által rendezett fogadtatás alkalmával Ischlből következő távirat érkezett: Ó felsége melegen köszöni az ott egybegyűlt hódolatát, melyet rendkívüli meglepéssel vett tudomásul. Legfelsőbb meghagyásra Paar. A távirat, melyet az ünnepi vendégeknek felolvastak, nagy lelkesedést keltett. A tamburás zenekar az osztrák himnuszt játszotta, melyet a jelenlevők szintén elénekelték s a királyt viharosan megénezték.

— **Bourbon herceg házassága.** Alfonz herceg házassága, melyről már mi is megemlékeztünk, most érdekes újabb részleteket jelentenek. *Beatrix* kóburgi hercegnő gyermekkorá óta barátja *Ena* spanyol királynénak, aki leánykorában gyakran látogatta meg a kóburg-gótai udvart. Amióta királyné lett, nagyon elhagyva érzi magát, különösen miután protestáns. Azt kívánta ennek következtében, hogy egyetlen ifjúkori barátja közelében legyen. Az özvegy királyné igyekezett ezt a tervet előmozdítani. *Beatrix* hercegnő többször meglátogatta a spanyol udvart s egy ilyen látogatás alkalmával ismerkedett meg vele Alfonz herceg. Spanyol részről határozottan biztosították a hercegnőt arról, hogy házassága esetében megmaradhat a protestáns valláson. Azonban a katolikus egyházi hatóságok föltételül tűzték ki, hogy az esküvő csakis katolikus legyen és hogy mindketten megígérjék, hogy gyermekeiket a katolikus vallásban fogják fölnevelni. Csakugyan úgy történt, hogy az esküvő csak katolikus volt, utána pedig a protestáns templomban csak rövid istentisztelet volt. A herceg és *Alfonz* király közt való konfliktusnak, inkább az az oka, hogy a házasságot nem kötötték meg az összes spanyol hercegekre nézve kötelező házitörvény szerinti és a király engedelmével.

— **Uj udvari tanácsos.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Augustin* Györgynek, a horvát-szlavon-dalmát országos kormány építészeti főtanácsosának nyugalomba vonulása alkalmából a magyar királyi udvari tanácsosi címet adományozta.

— **Az angol király kurája.** *Edvárd* király augusztus hónap második felében „Lancaster herceg” inkognitójá alatt háromheti kurára Marienbadba érkezik. A király, mint az előző években, most is a „Hotel Weimar”-ban fog megszállani a számára fenntartott lakosztályban. Aki azt hiszi, hogy ez valami fejedelmi fényűzéssel berendezett lakosztály, az téved. Egyáltalában nincs szállodai jellege az egésznek. A butorok modern angol stílusúak. A lakás az első emeleten van. A folyosóról az ebédlőbe jutni, melytől jobbra van a szalon, a hálószoba, az öltözőszoba és a fürdőszoba. A tulajdonképeni tartózkodásra nappal két szoba szolgál; az ebédlő, amely egyúttal játékszoba is s amelyben whistet, bridget, sakkot és dominót játszanak, — és a szalon, amelyből nagy szárnyas ajtó vezet az erkélyre, amely fölött egy márványtábla kirdeti Góthenek a Weimar-szállóban való egykori tartózkodását. A játékszobában a legtöbb helyet egy nagy kerek asztal foglalja el, amely körül nyolc barna bőrből préselt szék van. A szalonban, amelynek bordóparos az alapszíne, a jobb oldali ablak sarkában van a hatalmas ülőasztal, amelynél a király naponként egy óra hosszat dolgozik. *Ferencz József* király és *Edvárd* király képe osztrák-magyar tábornoki egyenruhában, disziti a falakat. A szalon sarkában széles fauteuilök állnak. Az egyik pamlag előtt kis játékasztalka van. A hálószoba és az öltözőszoba szürke színben vannak tartva. A király lakosztálya mellett jobbra, a fürdőszobával ajtó által összekötve van a komornyik szobája, balra pedig a főhadsegédnek, sir Stanley Clerknek a szobája, aki az idén épp úgy elkíséri a királyt, mint *Pousoly* ezredes, a király titkára.

— **Bedült ház.** Pétervárt a Faszjana-utcában ma reggel egy ötemeletes épülőfélben lévő ház bedült. Husz ember életét veszítette. Eddig két holttestet húztak ki a romok alól. 40 munkás eltűnt. A szomszédos ház beomlásától is tartanak.

— **A portugál király házassága.** Lisszabonban a félhivatalos Liberal jelenti, hogy *Manuel* királynak *Fife* herceg leányával való eljegyzése egészen bizonyos. *Manuel* király a miniszterelnökkel októberben Londonba utazik az esküvő módozatainak megállapítása végett. *Edvárd* király ez alkalommal a térdszalagrendet fogja adományozni a portugál királynak. Az angol udvari körökből is azt jelentik, hogy komolyan tárgyalják ezt a házassági tervet.

— **Tanügyi kinevezések és áthelyezések.** A válás- és közoktatásügyi miniszter áthelyezte *Kuster* Lajos korponai állami polgári iskolai r. tanítót a kapuvári és *Hanák* József szilágycsehi állami polgári iskolai r. tanítót a korponai állami polgári iskolához eddigi minőségükben, *Németh* István kolozsvári állami elemi iskolai tanítót és *Pék* János munkácsváraljai állami elemi iskolai igazgató-tanítót kölcsönösen áthelyezte; *Péterfi* Márton kolozsvári állami elemi iskolai tanítót a kolozsvári m. kir. *Ferencz József* tudomány-egyetem növény-tani intézetéhez szolgálattételre rendelte; *Varga* Károly hajduszoboszlói községi gazdasági szaktanítót az ottani állami önálló gazdasági népiiskolához rendes gazdasági szaktanítótá; *Gegár* János okleveles tanítót a somlyócsehi állami elemi népiiskolához rend. tanítótá nevezte ki; *Dudás* Emília szepesolaszi állami óvónőt a breznóbányai állami óvodához eddigi minőségében áthelyezte.

— **Nemzetközi kertészeti kiállítás.** Az Országos Magyar Kertészeti Egyesület küldöttsége emőkei *Emich* Gusztáv elnök, rudnai *Molnár* István, *Pecz* Ármán, *Angyal* Dezso, dr. *Mihálovics* Béla, *Kardos* Árpád ma adta át *Kodolányi* Antal ösz gazdasági íróknak 50 éves írói jubileuma alkalmából az egyesület tiszteletbeli tagsági oklevelét. A küldöttség ez alkalommal megtekintette *Kodolányi* kertészeti, amely sok érdekes rózsafajtát és gyümölcsfajtát tartalmaz, egyúttal megszemlélte az egyesület elnökének, emőkei *Emich* Gusztáv kertészeti, amely kiváló szép és ritka fényő-példányokban bővelkedik. A szemle után *Kardos* Árpád szerk.-titkár bemutatta a nemzetközi kertészeti kiállításra bejelentett díjak jegyzékét. Az 1910. évi nemzetközi kertészeti kiállításra eddig a következő díjakat jelentették be:

1. *József* főherceg 5 cs. és kir. felsége részéről két tiszteletdíj. 2. Magyar kir. földmivetésügyi minisztériumtól két első állami tiszteletdíj gyanánt 2 db egyenkint 300 kor. értékű festmény: az egyik „Pünkösdi róza” *Hegedűs* Lászlótól, a másik „Két cserép virág” *Baránszky* Lászlótól, továbbá második jutalmul még 2 db 200 kor.-ás pénzdi és végül a nemzetközi osztály I., II., III., IV. és VIII. csoportjának 117. versenypontja részére összesen 55 db aranyérem és 95 db ezüstérem és 115 db bronzérem kiváltására a magyar osztály számára I-X. és 294. versenyszáma részére. 150 db aranyérem, 285 db ezüstérem és 345 db bronzérem kiváltására jogosító okleveleket. 3. A kiállítás szervezésére Budapest székesfővárostól 2000 korona tiszteletdíjakra. 4. *Bácsbodrog* vármegyétől 200 korona. 5. *Borsod* vármegyétől 100 korona. 6. *Heves* vármegyétől 100 korona díjazására marad. 7. *Temesvár* sz. kir. város közönségétől 16495 288 kgy. 909. 200 korona. 8. Egy bronzéremmel ellátott diszko mint levélnyomó, egy kereskedelmileg jól bevált évelő növényujdonosságért. 9. Egy névtelentől. Egy aranytoll ezüst tintatartóval, az utolsó 25 év alatt legjobb gyümölcsészeti cikk díjazására, mely akár a Kertészeti Lapokban, Gyümölcskertészetben, vagy a Kert-ben jelent meg. 10. Egy névtelentől. Egy ezüst-serleg, az utolsó 25 év alatt a kertészet népszerűsítése körül szerzett érdemek elismerésül, a VII. csoport keretében a kiállítás demonstrálva. A 8., 9., 10. számú díjak *Kardos* Árpád szerkesztő-titkár szerzeményei a kiállítás részére.

Ez alkalommal fölmerült az eszme, hogy a nemzetközi kertészeti kiállításra be kellene mutatni Budapest nevezetes kertjeit és Budapest festői részletekben gazdag látképét vetített képekben vagy diórámában. Az egyesület titkársága fölkéri az érdeklődőket, hogy Budapest kertjeiről fényképeket, leírásokat vagy tervrajzokat, egyes nevezetesebb fák és növények képeit a titkárság rendelkezésére bocsájtani sziveskedjenek.

— **Kirabolt szövetkezet.** Pütvárosban az éjjel betörték a Hitelszövetkezet helyiségébe, a Wertheim-szekrényeket feltörték és az ott talált 2000 korona készpénzt elvitték, az értékpapírok és váltók nagyrészt szétlépték. A postahivatalba is betörték, itt azonban mitsem találtak és boszúból mindent széthánytak. A csendőrség már nyomában van a tetteseknek, kik a helyzettel ismerősök lehettek.

— **Gotterhalte nélkül.** Ma délután temették el báró Taxis József altábornagyot, a kinek a temetése minden katonai pompa nélkül ment végbe. Ennek az esetnek érdekes előzményei vannak. Báró Taxis József eleinte Budapesten, azután Kecskeméten szolgált, majd Pécsre került, ahol a honvéd-gyalogdandár parancsnoka lett. Hét esztendővel ezelőtt váratlan fordulat történt Taxis József életében. Abban az időben, 1902-ben, amikor a Gotterhalte-botrányok napirenden voltak. Hettyey Sámuel, akkori pécsi püspök megkérte báró Taxis tábornokot, lehetőleg intézkedjék úgy, hogy a Gotterhalte ne zavarja meg az egyházi ünnepek méltóságát s hogy botrányok elkerülése végett vagy ne vonulassa ki a katonaságot a feltámadáshoz, vagy ha kivonulattja, rendelje el, hogy a Gotterhaltét ne játszzák. Pécsen, nagyszombat ünnepén tényleg báró Taxis József, akkor még vezérőrnagy és a honvéd-gyalogdandár parancsnoka kiadta a parancsot, hogy a honvédség a zenekarral együtt vonuljon ki a templom elé. A dandárparancsnok maga is kivonult és amikor a Gotterhaltét kellett volna játszania a katona-zenekarnak, a kardjával leintette a nótát. A katona-zenekar az első akkordnál elhallgatott. A botrány elmaradt. A Gotterhaltét lefújták. A publikum nem is vette észre, hogy mi történt, csak később, mikor kitudódott a dolog, ünnepelték a derék magyar érzésű tábornokot. A pécsi közös hadosztály állomásparancsnoka, Udvarnok Lajos tábornok feljelentette báró Taxis a hadügyminiszternél, bár Taxis Józsefet rövid úton, egy hét alatt nyugdíjazták. Taxis Józsefet felhívták, hogy igazolja magát s akkor visszavonják a nyugdíjazást; felszólították, hogy jelentse ki, miszerint ő a Gotterhalte-ügyet tendenzia nélkül csinálta s hogy abban nem volt tüntetés a császár ellen. Báró Taxis József mindezzel nem volt hajlandó. Nem tett semmiféle kijelentést, nem vont vissza semmit. Báró Taxis József néma gyűlölettel a katonaságot iránt, nyugalomba vonult.

A nyugalmazott vezérőrnagy 1902. óta Budapesten lakott feleségével és két gyermekével. Esztendőig a Sándor-utcában, majd a Sándor-tér 3. számú házában, május óta pedig az Egri-utcai 8-as száma alatt. Öt héttel ezelőtt beteg lett báró Taxis és a családja, hogy jobban ápolhassák, beszállította a Vörös-kereszt-kórházba, ahol tüdőgyulladás tegnapelőtt estére megölte. A múlt esztendőben némiképpen kikorrigálta a hadvezetőség a vele szemben elkövetett igazságtalanságot. Az udvarnál magyarázatokkal szolgált az ő esetéhez, mire a király nyugalomban altábornaggyá léptette elő a vezérőrnagyi ranggal nyugalmazott bárót. Báró Taxis József azért nem engedett a hadserget iránt való gyűlöletéből:

— Ha meghalok, katonai pompa nélkül temessenek! Határozottan követelem, hogy egyszerű, polgári temetéssel kísérjenek el utolsó utamra!

Igy beszélt még egészséges korában az altábornagy. A Vörös-kereszt-kórházban, betegsége alatt egyre csak azt hajtogatta, hogy katonai pompa nélkül temessék el, hogy a Gotterhaltét ne játszzák a koporsója fölött. Még az agóniájában, halála előtt egy néhány órával is így szólt környezetéhez:

— Irásban nem végrendelkeztem. Nincs is semmiféle kívánságom. Csak egyet akarok és ez a végső akaratom: katonai pompa nélkül, Gotterhalté nélkül temessenek el...

Az altábornagy utolsó kívánságát a családja respektálta s amikor a hadtestparancsnokság felajánlotta neki a katonai pompájú temetést, a család azt visszautasította. Báró Taxis Józsefet ma délután öt órakor egyszerűen, minden katonai pompa nélkül temették el. Tizenkét tiszt, — a barátai és tisztelői — jelentek csak meg a temetésén.

— **Antal Gábor ünneplése.** A genfi Calvin-ünnepekről hazatért Antal Gábor komáromi ev. ref. püspök lelkesült meleg óvációkban részesítette az egyház presbiteriuma abból az alkalomból, hogy a püspököt a genfi egyetem doktorává avatta.

— **Pusztító orkánok.** Newyorkból jelentik, hogy a texasi Galveston városában a minap oly borzasztó vihar dühöngött, amilyent az 1900-diki nagy orkán óta még nem tapasztaltak. Az orkán a Karibi-tenger felől jött, hat mérföldnyi óránkénti sebességgel s a hosszan a tengerbe nyúló szigeten épült városkát végigseperete. A tengerpart és a város közt emelt sánczot a vihar ereje elpusztította s így a tenger vize elborította a várost. A nyugati városrészben számos lakóház és két gyógyintézet teljesen elpusztult. Galveston lakosai mindenünnen el vannak szigetelve. A távirati összeköttetés megszakadt és a vonatok sem közlekedhetnek. A déli szél iránya tegnap délivé változott s ez a tenger vizét ismét kihajtotta a városból. Remélhető, hogy a város most már meg van mentve a további károktól. Az Egyesült Államok meteorológiai hivatala ismétlen figyelmezteti a hajókat, hogy viharos időben Florida és Yukatan környékét kerüljék. — **Duluthból** jelentik, hogy tegnap ott óriási felhőszakadás volt, amelynek következtében husz ház összeomlott. Három embert a romok maguk alá temettek. — Ugyanaz az orkán, amely Galvestonban szerdán nagy pusztításokat okozott, Houstonban is óriási károkat tett. A város távirati összeköttetése a külvilággal meg van szakítva. Mint most közudomásra jutott, legalább 18 ember halt meg és 20 megsebesült. Az okozott kár több mint 1,000,000 dollár.

— **Koteraeset Königsbergben.** A poroszországi Königsbergbe a napokban egy fiatal amerikai érkezett feleségével együtt Japánból Oroszországon át. Az oroszok kolerabetegnek találták s mindkettőjüket elszigetelték. E hó 21-én meghalt a férfi és már el is temették. A nagy gondtal végrehajtott elővigyázati intézkedések folytán remélik, hogy a betegség nem fog elterjedni. Elővigyázatosságból az elhunytak özvegyét és ápolóját a kórház megfigyelő helyiségeiben ápolják. Allapotukat kedvezőnek mondják.

— **Babló cigányok.** Somogy vármegye területén hihetetlen mérvet ért a cigányok rablógarázdálkodása. Az utóbbi időben már valósággal féltelmessé vált a haramiák örökös kalózkodása és a hatóságok jól sejtették, hogy nem szélszóró cigánytrüppök elszigetelt rablómerényleteiről van szó, de jól szervezett rablóbanda veszélyeztetni Somogy vármegye területén a közbiztonságot. A csendőrök szakadatlan, széleskörű nyomozásának végre olyan eredménye lett, hogy a veszedelmes banda minden tagja az igazságszolgáltatás kezére kerül mihamarabb. A gyöngyösmelléki csendőrök tegnapelőtt a homokszentgyörgyi pusztán elfogott három kóbor cigányt. A letartóztatott cigányok eleinte tagadták, hogy bármit is elkövettek volna. A kitartó csendőri vallatás azonban megszülte eredményét. A cigányok bevallották, hogy részt vettek a taranyi és miháldi községi pénztárba történt betörésben és még több, a vármegye területén előfordult rablásban. A csendőröknek az a nézete, hogy az elfogott cigányok az összes somogyi cigányok rablómerényleteinek részesei, sőt szereplői voltak több Baranya vármegyében elkövetett fosztogatásban is. A három letartóztatott cigány egy jól szervezett rablóbanda kötelékébe tartozik. A bandának nagyon sok tagja van és valamennyien előre kidolgozott terv szerint követik el minden gazságukat. Az elfogott cigányok vonatoknak megnevezni bűnlírsaikat. A csendőrök vallatásának azonban alighanem ebben az irányban is meglesz a kellő eredménye.

— **Zászlószentelési ünnep.** Az állami díjnokok országos szövetsége *Batthyány* Tivadar grófné zászlóánya és *Batthyány* Tivadar gróf védnöksége mellett, július 25-én, vasárnap tartja zászlószentelési ünnepét a budai „Fácán”-vendéglő nagyertermében. A szövetség zászlóját délelőtt fél 12 órakor szentelik be a budai vizivárosi templomban.

— **Kitiltott tót iskolai könyvek.** Mint a hivatalos lap közli, a magyar kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a 139,077/908. számú rendeletével a „Skolnik pre skoly evanjelické a. v. vydal nitriansky seniorat. Druhé, napravené vydanie. V Senici, Tlacoy Jána Bezu a Spol. 1905.” továbbá a „Druhú Citanka a Mlúvnica pre evanjelické a. v. pociatocné skoly. Desiaté vidanie. Sostavil a vydal Jan Bezo. Tlacov Jána Bezu a Spol. V. Senici, 1902” című tankönyvek összes kiadásait törvényellenes tartalmuk, rosszhiszemű adataik és egyáltalán magyar nemzetellenes irányuk miatt a hazai összes népiskolák használatából kitiltotta.

— **Azew Bécsben?** Egy horvát könyvnyomatos lap-tudósító jelenti, hogy egy Bécsben tartózkodó orosz, aki jól ismeri az orosz forradalmárokat, hétfőn a belvárosban feltétlenül biztosan felismerte Azewet. Valószínűleg a forradalmárok merényletétől fél s azért jött ide. Ugyane forrás szerint Bécsben időzik az orosz belügyminiszter egyik segédje, Makarow és Leontiew csendőrezredes az orosz titkosrendőrség egyik tagjával, hogy az osztrák fővárosban titkos rendőrséget szervezzenek. E részben a bécsi rendőrség kijelenti, hogy nincsen tudomása az illetők Bécsbe érkezéséről és sincsen orosz titkosrendőrség szervezéséről.

— **Gróf urak a dutyiban.** Bécsből jelentik, hogy ott a napokban család vétsége miatt két gróft tartóztattak le. Az egyik gróf *Lazanszky* Ede, aki kereskedőnek volt bejelentve és tulajdonosa egy gáz- és vízvezetési berendezések jókarbantartására engedélyezett vállalatnak. Még előbb részese volt egy időközben feloszlott társaságnak, mely szabadalmazott készülékek és gépczikkek kivitételével és behozatalával foglalkozott. Már két évvel ezelőtt feljelentést tettek ellene az ügyészségnél, hogy óvadékokat sikkasztott el s azóta is több ilyenféle panasz érkezett. Azonkívül jelentékeny adósságokat is csinált, úgy hogy összes tartozása negyvenkilencezer koronára rugott. A nyomozás során beigazolódott, hogy a gróf *Mertlik* Albertet mint pénzbeszédőt alkalmazta vállalatánál s ezen a czimen 2000 korona kaucziót csalt ki tőle, amelyet saját céljaira fordított. *Jedlicska* Károlyt mint csendes társat szerződött vállalatához és 6000 korona betétet fogadott el tőle, amelyből 1000 koronát ugyancsak saját céljaira fordított. Ilyen körülmények között a gróft letartóztatták. *Rendl* Ágost ügyvéd, a letartóztatott gróf családjának megbízásából, tárgyalta a panaszosokkal és valószínű, hogy a család minden követelést kielégít. A másik vádlott, akit szintén letartóztattak, gróf *Levaull* Viktor, aki egy kivitelezési üzletet vezet és három cégétől sok értékű árut zsarolt ki. Utóbbi időben pedig szállodákban *Müller* Viktor álnéven adósságot csinált. Mindkettőt a bécsi kerületi törvényszék elé állítják.

— **Meggyilkolt aggastyán.** Lembergben az éjjel *Snajik* Baruch hetven éves kereskedőt bezárt lakásában meggyilkolva találták. A gyilkosságot már valószínűleg hét nappal ezelőtt követték el.

— **A miklőlázuri rablómerénylet.** A miklőlázuri bűntény vizsgálata lassan halad előre. A nagyváradai vizsgálóbíró már rendkívül sok terhelő bizonyítékot gyűjtött egybe, de a nyomozás részleteiről semmiféle szivárgott ki. Tegnap kocsin behozták Nagyváradra *Krajnik* Tivadar segédjegyzőt, akire tudvalevőleg a rablótámadás éjszakáján az ablakon keresztül rálőttek. Sérüléseiről a törvényszéki orvos látogatást vett fel s konstata, hogy a mellén és a nyakán érte a vadászfegyver seréjtje és hogy több serét még testében van. Érdekes, hogy a védők tegnap visszavonták a vizsgálatot és a vizsgálati fogságot elrendelő végzés ellen bejelentett felfolyamodást, amelynek tárgyalására ma ült volna össze a vádtanács. A védők úgy nyilatkoztak, hogy ezt védenzeik érdekében tették, hogy a vizsgálatot mielőbb befejezhessék.

— **Letartóztatott gépkereskedő.** Jelentették már, hogy május 8-án a rendőrség letartóztatta *Beck* Ottó budapesti születésű 34 éves „gépjárási irodatulajdonosi”. *Beck* földművesgazdáknak adott el részletfizetésre gépeket s minden törlesztés után új váltót kért. Később értesítette, hogy elromlott a váltó, küldjön még egyet s *Beck* mindkét váltót értékesítette. Ilyenformán temérdek gazdát károsított meg. *Beck* átkerült a büntető törvényszékre, ahol a vizsgálóbíró letartóztatta. Azóta *Beck* ellen özönével érkeztek az új feljelentések, amelyek annyira felszaporodtak, hogy e hónap 14-én a vádtanács elrendelte *Beck* letartóztatását. A rendőrség kereste a szélhámost, míg végre tegnap megtalálták és letartóztatták. *Beck* áldozatai közül legérzékenyebben károsodott *Szlava* György ötvös-falvi földművesgazda, aki 9200 koronáról kiállított váltót adott át *Beck*nek, de gépet nem kapott.

— **Házasság.** *Gajda* Béla állami főgimnáziumi tanár, a «Szörénység» politikai lap szerkesztője, *Wolszky* Frida állami polgári iskolai tanárnővel e hó 17-én kötött házasságot Karánsebesen.

— **Nászajándékok.** jegygyűrtük legelőnyösebben Polgár Kálmán műórás ékszerelőt, Budapest. VII., Erzsébet-körút 29., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Egy személyvonat veszedelme.** Megemlékezünk már arról a komoly veszedelemről, mely szerdán a szeged-temesvári-orsovai vonal egyik személyvonatát fenyegette. Nagytopolovecz és a munkások között a nyílt pályán egy szöveget vert be a sínparók közé és így a vonat kocsiját és veszedelmes akadályt gördíteni az öt óra tájban arra haladó személyvonat elé. A merényletről újabb a következőket jelentik:

A temesvári osztálymérnökség a krassószőrénymegyei Lugoshelyen tizenhét román pályamunkást dolgoztatott, akik béremelést követeltek, de mert ezt a kívánságukat nem teljesítették, abbahagyták a munkát és szerdán gyalogszerrel hazafelé indultak. Délután öt óra tájban érkeztek a Temesrékás és Nagytopolovecz állomások között levő 16. számú őrházhoz. Ennek közelében követte el a munkások egyike, a 21 éves Jakab Demeter a merényletet. Egy kerekfejű sinszöveget bevett a sínközé, azután abban a hiszében, hogy senki sem látta, tovább indult. Jakab Demeter nem vette észre, hogy Sólomos pályatorpán pásztorgyereke, aki a közelben legeltette a tehenet, szemtanúja volt vakmerő cselekedetének. A fiú értesítette is a pályatorpán, aki sietve ment a megjelölt helyre, azonban még nem ért oda, amikor Temesvárról jött a 872. számú tehervonat haladt a veszedelmes hely irányába. A mozdonyvezető megpillantotta ugyan a nagy szöveget, meg is adta a vészjelet, de már nem állíthatta meg a vonatot és csupán arra kellett szorítkoznia, hogy a menetbeszédet a lehetőségig lassítsa. A mozdony és több kocsi áthaladt az akadályon és a szöveget lenyomta. Ha a másfél óra múlva arra haladó személyvonat került volna előbb a veszedelmes helyre, borzalmas kiskiklás történik és ki tudja mekkora árnyakat öltött volna a szerencsétlenség. A tehervonat mozdonyvezetője magához vette a nagy szöveget, hogy mint bűnjelet illetékes helyre juttassa. Pap István topoloveci állomásfőnök rögtön értesítette a meghiusult merényletről a nagytopoloveci csendőrséget, amelynek vezetője, Vig őrmester, a topoloveci vasúti állomáson az esti 744. személyvonatról leszállította a sustrai állomáson vonatra szállt lugoshelyi munkásokat és a pásztorfiú előadását alapján vállaltára fogta őket. Jakab Demeter tagadja, hogy merényletet akart elkövetni a vonat ellen és hogy ő verte volna be a szöveget. A többi tizenhét társa semmiről sem akar tudni. A nyomozás nagy eréllyel folyik.

— **Veszedelmes tűz.** Könnyen végzetessé válhatott volna az a baleset, amely ma az állami ipari szakiskolán a népszínház-utcai helyiségben történt. A laboratóriumban délután Márkus Jenő vegyész tanár és Kovács Zoltán asszisztens dolgoztak, akik délután öt órakor mentek el. Este negyed tízkor a laboratórium szomszédságában levő pinczefolyósó végén levő helyiségből Boros Mihály szolgálja egy csomó füstöt látott kitódulni. Azonnal értesítette a tűzoltóságot, akik eloltották a tüzet. Kiderült, hogy egy kis hályhából egy szikra kipattant és meggyújtotta a vegyi anyagokat. A szomszéd szobában olyan nagy mennyiségű robbanóanyag volt elhelyezve, hogy ha a tüzet egy félórával később oltják el, az egész épület a légtér röpül. A kár azonban így is nagy.

— **A boszniai vasutasok bérmozgalma.** Szerajevéből jelentik: *Burián* báró közös pénzügyminiszter tegnap fogadta a boszniai vasutasok küldöttségét, mely a miniszternek egy memorandumot nyújtott át a fizetésjavítás tárgyában. A miniszter a küldöttségnek azt válaszolta, hogy ezt a kérdést csak az osztrák és magyar kormányokkal egyetértéssel lehet megoldani.

— **Czigánytámadás.** Hajduböszörményben ma este tíz-tizen óra között két hatalmas termetű cigányférfi bezörgött Kiss János gazdaember ajtaján. A gazda ajtót nyitott, mire a két cigány fókosokkal leütötte. A zajra a házbeliek odafutottak, mire a szigányok a szoboszlói uton elváltak. A gazda sebesülése nem súlyos.

— **Vonatösszeütközés.** Az e hó 22-ről 23-ra virradó éjjel Vora an der Tegnitz állomáson egy Bayreuthból jövő gyorsvonat összeütközött egy Egerből jövő tehervonattal. Senki sem sebesült meg. A gyorsvonat mozdonya felborult. A gyorsvonat 2, a tehervonat 6 kocsija erősen megrongálódott.

— **Hazámért meghalhatok.** Dhingra indiai diákot, aki Curzon Wylie ezredesét folyó évi július 1-én meggyilkolta, a londoni bíróság bűnösnek mondta ki és halálra ítélte. Az ítélet kihirdetése után Dhingra a következőket mondta: Boldog vagyok, mert az a szerencse ért, hogy hazámért meghalhatok.

— **A román trikolor.** A „Gazetta Transilvania“ elhunyt szerkesztőjének Muresiannak temetése alkalmával a brassói rendőrség levétette a román nemzeti színű szalagot arról a koszorúról, melyet a bukaresti újságírók egyesületének egy kiküldöttje a ravatalra helyezett. Ez a dolog, mint Bukarestből jelentik, szóba került az újságíró egyesület legutóbbi ülésén, melyen elhatározták, hogy a román kormányt ebben az ügyben diplomáciai beavatkozásra fogják felkérni és egyúttal felhívást fognak intézni a magyar sajtóhoz, hogy tiltakozzék a brassói rendőrség kegyelemsértő eljárása ellen.

— **Az ügyvéd és pénztárosnő.** Az élet mélységeiből való az a tragédia, amely ma egy szerencsétlen nőt a vádlottak padjára juttatott. Müller Regina kávéházi pénztárosnő három évvel ezelőtt ismeretséget kötött dr. Rácz Henrik ügyvéddel. A viszonyból egy gyermek származott, de amikor ez megszületett, a viszonyok vége volt. Dr. Rácz havi tizenhat korona tartásdíjat fizetett a gyermekért, aki közben súlyosan megbetegedett. De megbetegedett az anya is sorvasztó tüdővészben. A nyomorában kétségbeesett leány levelet írt ekkor az ügyvédnek, amelyben azzal fenyegette meg, ha nem fizeti gyermeke gyógykezelési költségeit, úgy felviszi azt a feleségéhez és elárulja neki viszonyukat. Az ügyvéd a levél miatt zsarolásért följelentette a leányt, aki három napig vizsgálati fogságban is ült, miközben a gyermeke meghalt. A bíróság ma, figyelembe véve az enyhítő körülményeket, elítélte Müller Reginát két napi fogházbüntetésre.

— **Anna-bál Balaton-Berényben.** Talán soha annyi várakozással nem voltak a berényi Anna-bál iránt, mint az idén. Siófok után Balaton-Berény a leglátogatottabb üdülő helye a kis magyar tengernek, közel 3000 vendége van a falunak és így igen könnyű feladata volt a százas rendezőbizottságnak, hogy az Anna-bál iránt a fürdőzők érdeklődését a legnagyobb mértékben felkeltse. Benkó Samu fáradozik a rendezőbizottság élén és a lelkes vigalmi bizottság munkálkodását minden valószínűség szerint nagy siker fogja koronázni. Lesz tombola, vízi-ünnepély, szépségverseny tíz nyereségy tárgyal, hangverseny, tánc stb. Kiemelkedő mozzanata lesz az estnek, a mulatság keretébe beillesztett gyermek-bál, melynek vezetésére Budainé Teréz illem- és táncztanítónő kéréstett fel. Az ünnepély az *Armuth-Telepen* lesz, melyet ez alkalommal díszesen fellobogoznak.

— **Halálos vasúti elgázolás.** Ma délután Bükkerdő Fülöp magyar államvasúti fűtő felesége a nyugati pályaudvarra ebédet vitt az urának. Amint elhagyta az üvegcarnokot, a vágányokra lépett. Ugyanekkor robbogott be a 157. számú személyvonat, amely elütötte a szerencsétlen asszonyt. Nyomban meghalt. Holttestét a bonctani intézetbe vitték. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

— **Szöktetés a feleség hozományából.** Bécsben egy asszony feljelentést tett férje ellen, aki az asszonynak százezer koronáját magához véve, faképnél hagyta őt s egy idegen ember feleségével megszökött. A hitlen férj *Hajek* Adolf 28 éves könyvelő, aki tavaly nősült meg és feleségével, Juliánával százezer korona hozományt kapott oly feltétellel, hogy a tőke az asszonnyal marad s a férj csak a kamatokat élvezi. De a férj azon ürügy alatt, hogy a Práter-uton kávéházat vesz, kicsalta a pénzt a feleségétől s azután csakugyan vett is kávéházat, de azt szeretőjére, egy kávésnak elvált feleségére íratta. Ez az asszony aztán eladta a kávéházat s a pénzzel és Hajekkel együtt megszökött.

— **Sikkasztó postatiszt.** A vadoviczi rendőrség táviratban értesítette a budapesti főkapitányságot, hogy *Zembáti* Vilmos postatiszt 700 koronát el-sikkasztott, azután megszökött. A sikkasztó postatiszt 21 éves, alacsony termetű, arcszíne barna, szeme fekete, kemény kalapot visel. A rendőrség nyomozza.

— **A pálinka örültjei.** *Koval* József podolini takács feleségével bepálinkázott. A pálinka azonban rossz hatást gyakorolt a házaspárra, mert mindkettőn kitört az őrzöngés. A férfi felakasztotta magát, az asszonyt pedig a kórház megfigyelő osztályába helyezték.

— **Eltűntek.** A rendőrségen ma bejelentették, hogy *Guzsinszky* Franciska breslaui születésű 23 éves gyermekkertésznő e hónap 17-én eltávozott Szivicska 14. számú lakásáról s azóta nem ad életjelet magáról. Az utóbbi időben buskomor volt. — **Eltűnt még** *Sturz* Emil nyitrai születésű 53 éves droguista Fiuméből. Hozzátartozóinak azt írta, hogy Amerikába utazik.

— **Tűzben elpusztult emberek.** *Kapi* község melletti pusztán — mint lapunknak írják — borzasztó szerencsétlenség történt. Három gyermek egy kazal szalma tővében játszott és tüzet raktak. A szalma meggyulladt és a gyermekek odaégtek. — *Polkora* község erdejében két munkás lefeküdt a kunyhóban, melyben előzőleg vacsorát főztek maguknak. A kunyhó tüzet fogott és a munkások bennégték.

— **Szívszélhűdés a bérkocsiban.** Tegnap este az Erzsébet-hid pesti feljárójánál meghalt egy bérkocsiban *Hauser* Lőrincz hatvanéves zimonyi magánzó. *Hauser*, aki a Ráday-utca 50. számú házban lakó rokonai látogatására jött fel a fővárosba, tegnap délután bérkocsin kihajtatott a Margitszigetre. Ott rövid ideig tartózkodott s ugyanazon a bérkocsin, amelyen jött, visszament a városba. Amikor a kocsi az Erzsébet-hid táján járt, az utcán haladó emberek észrevették, hogy a nyitott bérkocsiban ülő férfi eszméletlenül dül hátra a párnákra. Figyelmeztették a kocsist s akkor kiderült, hogy az illető meghalt a kocsiban. A rendőrség beszállította a holttestet a törvényszéki orvostani intézetbe. Megállapították, hogy *Hauser*, aki beteges ember volt, szívszélhűdés érte.

— **Öngyilkosság a Gellért-szobornál.** Tegnap éjjel fél 1 óra után a Gellért-szobor közelében revolverrel mellbelötte magát *Ruzicska* Ignác 22 éves bányászakadémiai hallgató. A szerencsétlen fiatalembert a mentők súlyos sebével bevitték a Rókus-kórházba. Tettének okáról megtagadott minden fölvilágosítást.

— **Életunt asszony.** *Tropa* Andor fővárosi tanár 29 éves felesége, *Fomán* Mariska ma délután a Práter-utca 46. számú ház kapuja alatt borotvával felvágta az ereit. Életveszélyes sérülésével a második számú klinikára vitték. Tettének okát nem akarja megmondani, csak annyit mond, hogy családi viszálykodás miatt akart meghalni.

— **Halálozás.** *Mihalic* János m. kir. posta- és táviratfelügyelő, cs. és kir. t. százados, a bosznia-hercegovinai tábori posta- és táviratcsapat parancsnoka, a Ferencz József-rend lovagja, a hadi érem stb. tulajdonosa 48 éves korában meghalt Budapestben.

Járdek Izabella 18 éves korában, hosszú szenvedés után meghalt Budapestben.

Dr. Kazler György Szilágy megye főispánjának neje, született *Kiszely* Andrea, Zilahon meghalt. Bős-házán a családi sírboltban helyezik örök nyugalomra.

Pados Gábor, a községi elemi iskola igazgatója, városi képviselő tagja, 63 éves korában Készen meghalt.

Schablik Károly, a rozsnói ág. ev. főgimnázium tanára 33 éves korában Rozsnyón meghalt.

Dr. Herz Ignác, Szepes megye tiszteletbeli főorvosa, lublói járásorvos, a lublói takarékpénztár igazgatója és az ottani izr. hitközség elnöke tegnap 70 éves korában elhunyt. A megboldogultat kiterjedt rokonság gyászolja. Temetése vasárnap lesz.

Nagy János, az 1874-ben alakult függetlenségi pártkörnek 32 éven át volt elnöke ma 78 éves korában Debreczenben meghalt.

Kazler Györgyné szül. *Kiszely* Andra, *Kazler* György, Szilágy megye főispánjának neje, életének 31-ik és boldog házasságának 11-ik évében Zilahon meghalt.

× **Igyek naponta** ebéd előtt dr. Hommel-féle Haematogént. Etvágya fokozódik, idegrendszer erősödik és rögtön helyreáll közérzése. Kérjen azonban kifejezetten dr. Hommel-féle Haematogént és utasítson vissza minden utánzatot.

× **Fodor-féle vivóterem** a Koronaherceg utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vivóterme. Különös gond fordítanak a gyermektorna- és vivásra.

× **„Ország Világ“ kávéház.** Ma nyílik meg az Adrássy-ut 61. szám alatt *Horváth* Dezső „Ország Világ“ kávéháza. E rendkívül finom izléssel berendezett kávéház a legkényesebb igényeket is kielégíti és esténként dombóvári *Babari* Jóska teljes zenekarának hangversenyzésében a legelőkelőbb családok is zavartalanul gyönyörködhetnek. Egy gyönyörű kerthelyiség szintén a közönség rendelkezésére áll.

× **Bob hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.**

× **Dr. Hőrig** Izsó villanygyógyító és Röntgen-intézet (Budapest, IV., Károly-körút 24.) új prospektust adott ki, melyben ábrákkal szemléltetve vannak leírva a villany-, fény- és Röntgen-gyógyászat összes eljárásai, melyek csaknem az összes idült betegségeknek beváltak, még oly eseteknél is, melyek évek óta állanak fenn és eddig minden orvosi kezeléssel dacoltak. E gyógyeljárásokat igen kényelmesek és teljesen fájdalomtalanok. Az intézet a prospektust minden érdeklődőnek kívánatra szívesen ingyen és bérmentve megküldi.

× **Képek és műtárgyak árverése.** Az ismert kölni műárverező cég: J. M. Heberle (H. Lempertz Söhne) augusztus 10-étől 20-ig elárverezzi dr. Hommel Adolf orvos képeinek és műtárgyainak gyűjteményét. A műtárgyak között van agyag-, fém-, csont-, fa- és más műtárgy, részben híres, nagy mesterek munkája. A képek javarésze a régi hollandus és olasz iskola nagy mestereinek műve, de van néhány Hoppner és Velasquez is. A cég nagy képes és kisebb, kép nélküli való katalógust készített az elárverezendő képekről és műtárgyakról. Részletes hirdetését lapunk mai számában közöljük.

Épületes krónika.

Budapest, július 23.

A minap megirtuk, hogy a rendőrség letartóztatta Endesz Árpád, 26 éves betörőt. A legveszedelmesebb magyar betörőt. A legveszedelmesebb magyar betörőt tegnap adták át az ügyészségnek, a rendőrség pedig most bünlajstromának összeállításán fáradozik. Endesz viselt dolgaiból eddig a következőket sikerült megállapítani: Endesz Árpád egy *Hatzinger* József nevű győrszigeti születésű, 26 éves rovtult multu betörővel szokott együtt dolgozni. A tegnapelőtti végzetes bucsuestélyen Hatzinger is részt vett. Ő volt az, akit kezdetben egy *Johanidesz* nevű bécsi betörőnek néztek. A rendőrség tegnap őt is elfogta. Endesz ez év január elején szökött meg *Nagyenyedről*, a fegyházból, ahol négy és fél évi fegyházbüntetését kellett volna kitöltenie. Azóta az ország minden részében csavargott és számos betörést követett el. Ő azonban csak néhányat ismer be s azt mondja, hogy Nagyenyedről való szökése után már csak ez év június hó huszonnyolcadika óta követett el néhány üzletnyitást. Beismeri, hogy egy *Prohászka* Gyula nevű budapesti születésű 26 éves rovtult multu borbélyeséggel O-Becsén kifosztott egy ékszerboltot, ahonnan tízezer koronát érő ékszert vittek el. Endesz e hónap elején Esztergomba utazott, ahol találkozott régi czinkostársával *Hatzingerrel*. Itt egy dohánydözsébe törtek be s több száz koronát érő levélbélyeget meg szivart loptak el. Következő stációjuk *Selmeczbánya* volt, ahol *Hatzingerrel* együtt kifosztottak egy kovácsműhelyt, majd betörték *Novák* János ékszeres boltjába. Itt azonban tetten érték. Két rendőr be akarta vinni őket a kapitányságra, de a nagyerejű emberek legyűrték a rendőröket és megugrottak. Endesznek azonban pechje volt. A vasúti állomáson, amikor el akart utazni, felismerték és bevitték a selmeczbányai rendőrség fogházába. Endesz csak fél óráig volt a rendőrség foglya. A börtönben félretolta a kályhát és a kémény nyílásán keresztül megszökött. Selmeczbányán nem tudták, hogy milyen „nevezetes” embert szalasztottak el, mert Endesz itt *Brestolánszky* Géza néven szerepelt s erre a névre kiállított okmányokkal igazolta is magát. *Hatzingerrel* *Salgótarjánban* találkozott. Itt kifosztottak egy lakást, ahonnan nagy mennyiségű ruhaneműt loptak el.

Innen e hónap 17-én *Eszékre* utaztak, ahol négy lakásból mintegy 3000 koronát érő ékszert loptak el. A betörésből szerzett holmikát mindig *Indrák* Pál gépésznek adták át értékesítés végett. *Indrák*, aki szintén betörő volt, összekötletést tartott fenn az orgazdákkal. A lopott holmit mindig tudta értékesíteni és a befolyt pénzt három részre osztották. Endesz betörőszerszámaait is ő készítette 300 koronáért. Endesz és *Hatzinger* csinos összeget gyűjtöttek össze vidéki körutjuk alkalmából. Eszékről Budapestre utaztak s az volt a szándékuk, hogy együtt kivándorolnak Amerikába. Mind a kettőnek utlevele is volt hamis névre kiállítva. Az *Indráknál* tartott bucsulakomán azonban rajtuk ütött a rendőrség. Valószínű azonban, hogy Endesz büneinek csak kis részét ismerte be, mert Budapesten is történtek olyan betörések, amelyeknek végrehajtási módja Endesz munkájára vall.

Nyilt-tér.

(E rovatban közlöttéknél nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN
jogi szemináriuma

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizsgáktól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET

(*) Francia vélemény a veneziai magyar művész-házi. Gabriel *Mourcy*, a hírneves francia műkritikus terjedelmes beszámolót írt a L'art les artistes művészeti folyóiratba a veneziai nemzetközi kiállításról, amelyben hosszasan foglalkozik a magyar művészettel. A háznak ugy külső, valamint belső kiképzéséről nagyon elismerőleg nyilatkozik és dicséri az abban rejülő eredetiséget, ami — ugymond — egyaránt érdeme a tervezőnek: *Maróti-Rintel* Géának és a dekorálóknak: *Kőrösfői Kriesch* Aladáinak és *Nagy* Sándornak, akik harmonikus egységességgel oldották meg a szép feladatot. A kiállításból különösen annak iparművészeti része kötötte le figyelmét és evvel foglalkozik részletesebben. A magyar iparművészet szerinte közeledik a legfejlettebb nivóhoz. Minden egyes darabja a lehető legegyszerűbb formákkal van megoldva, s mégis mindenik igen izléses és csinos egyaránt, s díszre válik a legrefináltabb izléssel berendezett interieuröknek is. A magyar iparművészet — írja, nem is hosszú idő alatt — az egész világot meg fogja hódítani.

(*) *Tosca* a budai színházban. A budai Nyári Színházban holnap, szombaton, Puccini *Tosca* című operája kerül színre. A czimszerepet, *Tosca* Flóriát *Bejcziné*, *Cavaradossit* *Bejczy*, báró *Scarpia*t *Rózsa*, *Angelottit* *Falussy*, a sekrestyést *Vajda*, *Sciaronnet* *Herold*, a börtönőrt *Kövessy* énekl. Az előadást *Oribán Árpád* karnagy dirigálja.

(*) *Odilon* visszatér. Bécsből az a hír érkezik, hogy *Odilon* Helén újból fel akar lépni. Hihetetlenül hangzik ez, de valóság, vagy legalább is annyi tény, hogy *Odilon* asszony a legkomolyabban foglalkozik a színpadra való visszatérésének tervével. Egészségi állapota kedvező, szellemi ereje is friss, de szívvelhűdésének külső jelei még nem mutatnak teljesen. Egy neves színpadi szerző biztatására határozta el azt, hogy újból fellép és az egykor sokat ünnepelet művésznő szilárdul ragaszkodik a szándékához, amit állítólag októberben meg is valósít, amennyiben eljársza a színpadon levő színpadi szerző most befejezett új darabjában a neki szánt fő női szerepet.

(*) Szerződötések. A vidéki színházgatók folytatják szervezkedési munkátaikat a jövő színházi évadra és újabban a következő szerződötéseket eszközölték: *Dr. Janovics* Jenő a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatója szerződötötte *Rédei* Szidi és *Bennáth* Margit operatőrekesnőket; *Heves* Béla a szatmári színház igazgatója szerződötötte *Markovics* Margit szendeszinésznőt; *Miklóssy* Gábor szerződötötte *Dévy* Boriska operett szubrettet; *Mezey* Béla a győri színház igazgatója szerződötötte *Oláh* Gyula baritonistát, *Révész* Ilonka operett szubrettet, *Molnár* Margit társalgási színésznőt, *Medgyaszay* Jenő tenoristát, *Táray* Ferenc jellemszínészt, *Jávor* Ilonka szendeszinésznőt és *Poprády* Árpádot. *Szabados* László a felvidéki színház igazgatója szerződötötte: *Acs* Mihály jellemszínészt, *Sugár* Gyula baritonistát, *Holéczy* Ilona hősnőt, *Bárdy* Rózsi koloratur énekesnőt, *Tarnay* Lidia operatőrekesnőt és *Martinek* Ilona naivát. *Szendrei* Mihály az aradi színház igazgatója szerződötötte: *Palaki* Mariskát és *B. Szabó* Gyulát; *Szilágyi* Dezső szerződötötte: *Krencz* Jánost, *Harcvai* Ferenczet, *Várhoid* Józsefet, *Örvösi* Gézát, *Czinczár* Mariskát és *Takács* Rózsit. — *Fehér* Károly szerződötötte: *Arany* Olgát és *Fodor* Kátót. — *Kunhegyi* Miklós szerződötötte *Térey* Ilonkát. — *Krémer* Sándor szerződötötte *Szentirmai* Ozmánt. A szerződötötések még mindig folynak, ugy a színészeszélyesület szerződötötési osztályánál, mint a magánügynökségeknél.

(*) *Petőfi* halálának évfordulója. *Petőfi* Sándor halálának évfordulója alkalmából a budapesti egyesült magyar asztaltársaságok központja aug. 1-én, vasárnap este 8 órakor emlékünnepet rendez a *Baross-utca* 45. sz. a. lelti helyiségben. Az ünnepi beszédet dr. *Bródy* Ernő orsz. képviselő, az emlékbeszédet dr. *Benedek* János orsz. képviselő mondja. A „Kurucz ifjak társasága” ne-

vében dr. *Nagy* József elnök beszél, míg *Szendrey* László szavalni fog. Az ünnepen a budapesti munkásdalárda is közreműködik.

(*) *Perosi* új miséje. A Sixtusi kápolnában XIII. Leó pápa halálának évfordulója alkalmából z-istentisztelet volt, amelyen először került elő a Perosi: „Missa Leonis XIII” című új miséje. A mise, amit XIII. Leó pápa halálának jövőendő évnapjain is elő fognak adni, a következő öt részre oszlik: *Kyrie*, *Dies irae*, *Offertorium*, *Sanctus* és *Libera mea*.

Dr. HÖNIG IZSÓ

VILLANYGYÓGYÍTÓ ÉS RÖNTGEN-INTÉZETE

Elektromágneses gyógyítás.

Budapest, IV., Károly-körút 24., I. em. Lift

Telefon 102-39.

Gyógytényezők:	Főbb javallatok:
Finnsen-féle lámpa fürdők szívbaj és veredényelmesedés ellen.	Általános idegesség (neurasthenia, hystéria).
Elektromágnesesgyógyítás	Ideggyengeségi állapotok
Röntgen sugarakkal való kezelés.	Álmatlanság, Fejfájás.
Magas feszültségű árammal való kezelés (Arsonvalisatio).	Hűdések (Paralysis).
Kék fényvel való kezelés.	Idegfájdalmak, idegzsábadás (Neuralgiák, ischiás).
Villamos hőfürdők (Elektrotherm).	Gerincvelősorvadás (Tuberculosis).
Villamos fényfürdők.	Szívbetegségek.
Villamos masszázs (Vibratio).	Veredényelmeszesedés.
Galván, Farad és Franklin árammal való kezelés.	Készvény és csusz, reuma, ízületi és esontbajok.
Villamos vízfürdők.	Székrekedés, Baganatok.
Szénsavas fürdők.	Anyagcserebajok (Elhízás, cukorbetegség, vesebetegség)
	Bőrnyajok, Bőrvizketeg, Lupus.
	Rajhullás, kopaszság.
	Szörtelenítés (nőknél az arcon).
	Aranyeres csomók.

— Rendelés d. e. 8-11-ig, d. u. 2-6-ig. —
Kezelés egész napon át. Kívánatra prospektum.

FŐVÁROS.

(*) *Lakástügyi kongresszus*. A nemzetközi lakástügyi kongresszusok állandó bizottságának fölkérésére *Bárczy* István dr. polgármester elvállalta a jövő év május 30-ától június 3-ig Bécsben tartandó IX. nemzetközi lakástügyi kongresszus magyarországi bizottságának szervezését. A kongresszuson tárgyalni fogják a kommunális lakáspolitikára eddigi tevékenységét az utolsó öt év alatt, a közhasznú lakásépítkezés hitelének kérdését, a családi ház vagy soklakásos bérház vitakérdését, továbbá azt, hogy milyen intézkedésekkel lehet a kis lakások építésének költségét csökkenteni. A polgármester egyidejűleg megkeresést intézett az összes magyarországi városokhoz aziránt, hogy erre az ügyre vonatkozó adataikat küldjék meg neki és ugy az így fölygülemlt anyagot, mint az állam és a főváros ezirányú tevékenységére vonatkozó anyagot együtt fogja földolgoztatni. A kongresszussal kapcsolatban nemzetközi szakkiállítás is lesz a kislakások mintatípusairól. A kongresszus élén *Klein* Ferencz dr., volt osztrák igazságügyi miniszter áll.

(*) *Statisztika*. A múlt héten a fővárosban élve született 395, halva született 9 gyermek. Meghalt 274 egyén. Esketés volt 128. Az év eleje óta élve született 12.211 gyermek, halva született 429 gyermek. Meghalt 9049 ember; esketés volt 4291. A kórházak közül a Szent Rókus-kórházban és fiókjaiban ápoltak 1039, a Szent László-kórházban 264, a Szent István-kórházban 1308, a Szent János-kórházban és fiókjaiban 1141 beteget. Az összes kórházakban történt elhalálozás száma 73.

(*) *A templomi ének- és zenekarok*. *Bakács* János plébános, *Vavrincz* Mór és *Sztojanovits* Jenő egyházi karnagyok azzal a kérelemmel fordultak a főváros tanácsához, hogy a belvárosi, várbéli és lipótvárosi templomi ének- és zenekarokat egészítse ki és a tagok illetményeit javítsa meg. A tanács azt a határozatot hozta, hogy bár a főváros kegyurasága alatt álló templomokban az egyházi ének és zene, amelynek műveléséről való gondoskodás legelső sorban a javadalmaz megyei hatóság feladata, nem mindenütt kielégítő, sőt egyes helyeken sok kívánnivalót hagy fenn, nem kíván e kérdésben ötletszerűen beadott előterjesztések

alapján egyoldaluan és rendszertelenül határozni. Egyben fölhitte a tanács a jogügyi osztályt, hogy vizsgálja meg a fővárosi összes templomi ének- és zenekarok működésének körét, szolgálati viszonyait és eddigi javadalmazását az ezzel összefüggő kérdésekkel együtt és az illetékes tényezők meghallgatása után tegyen hosszabb időre szóló rendezés iránt javaslatot.

(A Losonczy-utca megnyitása. A főváros szabályozási terve szerint a VIII. kerületi Óriás-utcát és Gólya-utcát a Losonczy-utczával összeköttetésbe kell hozni. Erre a célra a főváros az Óriás-utca 12. és a Gólya-utca 21. számú ingatlanokat kisértés útján már meg is szerezte. Többen az odavaló lakosok közül most azt a kérelmet intézték a főváros tanácsához, hogy az utcát nyissa meg és adja át a forgalomnak. Minthogy a folyamodóknak kérelmét úgy a kerületi elüljáróság, mint a középítési bizottság, továbbá a mérnöki hivatal is támogatja és a tanács meggyőződött arról, hogy az utcaszakasz megnyitása a környék fejlődésére nézve szükséges, elhatározta a tanács, hogy az új utcát a gyalogközlekedés számára megnyitja.

(A szegényházak költségvetése. A fővárosi szegényházi bizottságok ma délelőtt Almády Géza tanácsos elnöklésével ülést tartottak, amelyen a Duna jobb- és balparti szegényházak jövő évi költségeloirányzatát tárgyalták. A költségvetés a tavalyihoz képest némi emelkedést mutat. A bizottságok elhatározták, hogy előterjesztést tesznek a tanácsnak a balparti szegényházi személyzetnek egy gondnoksegédi állással való kiegészítése iránt.

(Méhész-munkás-tanfolyamok. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter értesítette a fővárost, hogy a gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban ez év szeptember 15-én kezdődő két éves méhész-munkás-tanfolyamra pályázatot hirdetett. Felvesznek 6 olyan egyént, akik 16-ik életévüket betöltötték, de 35-ik életévüket még nem haladták túl.

(Árlejtések. A főváros tanácsa árlejtést hirdet a fővárosi marha- és sertésvásárokon és közvágóhidakon, illetve a községi lóhúsüzemben 1909. november 1-től 1910. október 31-ig terjedő egy évben szükséges rozsszalma, zabszalma, buzaszalma, szemes kukorica, kukoriczadara, árpadara és zab szállítására. Az árlejtés határideje augusztus 18-ának délelőtti 10 órája. — A főváros tanácsa árlejtést hirdet a székesfővárosi köztisztviselési és munkásszemélyzet részére szükséges téli ruhaneműek szállítására. Az ajánlatokat augusztus 25-ének délelőtti 10 órájáig kell beadni Rényi Dezső tanácsosnál. — A fővárosi közmunkák tanácsa az I. kerületi lágymányosi vízterületen gyakorolható halászati jognak, továbbá a kereselyezésnek és jégvágásnak, valamint ezzel kapcsolatban a vízterületen és környékén a nád- és vesszővágás-

nak 3 évre való bérbeadására versenytárgyalást hirdet. Az ajánlatokat szeptember 18-án délelőtt 10 és 11 óra között kell beadni.

(Köszöntőforgalom. A múlt héten a fővárosba érkezett a Máv.-on 29289 mm., a déli vasuton 1200 mm., a helyi érdekű vasutakon 89460 mm. és a Dunagőzhajózási Társaság hajóin 10.000 mm., vagyis összesen 309.949 mm. köszön. Elszállítottak a Máv. vonalain 32401 mm. köszön.

SPORT.

Kettingbrunni versenyek.

— Negyedik nap. —

Nagyobb díjazású futam nem szerepel a holnapi nap programján, de azért elég érdekes és mozgalmas napnak nézünk elébe.

A nap főszámként az 1400 méter távolságu *Triestingi-díj* szerepel, melyben alkalmasint start-hoz fog állani a német *Kakadu I.* is.

Valószínű indulóknak különben ezek vannak jelezve: *Ridolfi* (Carlslake), *Menotte* (Hewitt), *Tábornok* (Janek), *Kondor* (Walkington), *Kakadu I.* (Bullock), *Rabagas* (Miles), *Rentier* (Krouzil). Ha a sulyelosztást vizsgáljuk, úgy *Tábornokot* nagyon enyhén látjuk kieserítve s tekintve azt, hogy a táv is teljesen megfelelő neki, véleményünk szerint el sem vesztheti a versenyt. Nagyon tetszik még nekünk *Ridolfi* sulyozása is s másodsorban jelöljük *Rabagas* előtt. A német ló képességeit nem ismerjük s ezért nem vettük kombinációba.

Nagyon szép versenynek ígérkezik a *Kétévesek* versenye is a népes nevezés következtében. Az 1000 méter távolságon alkalmasint összefogják erejüket mérni egyenlő suly alatt *Aragon* vagy *Xenos* és az oly magas formákat elárult *Eunice*, továbbá a *Kétévesek* nagy handicapjának nyercője: *Gerlice* és *Oboe*. Nagyon nehéz a választás köztük és a mi véleményünk az, hogy a jobb lovas dönti el a verseny sorsát s ezért a *Janek* által vezényelt lovat várjuk elsőnek *Eunice* előtt. A meglepetést *Osman* okozhatja.

Jelöljjeink:

- I. *Osman*—*Szentelen*—*Biztos*
- II. *Pipacs*—*Curry*
- III. *Janek lov.*—*Eunice*
- IV. *Tábornok*—*Ridolfi*—*Rabagas*
- V. *Capt Horval ist.*—*Ambrosine*
- VI. *Selma*—*Dictator*—*Mallart*
- VII. *Formosa*—*Dorrit*—*Tomate*

(*Liverpool Cup*. *Liverpoolban* ma dőlt el az 1500 fonttal díjazott *Liverpool Cup*, mely már hetek óta élénken foglalkoztatja a fogadási piacot. Az előrefogadásokban leginkább *Maud Mackintosh*, *Putchamint* és *Dean Swift* pártolták, de ezek közül csak *Dean Swift* játszott szerepet a versenyben. A győztes *Adversary* lett, melyet a

beavatottak tegnap tizenhatszoros odssal fogadtak. A verseny eredményéről a következő táviratot kaptuk:

Liverpool Cup. Díj 15000 font. Táv. 2200 méter. 1. Mr. Lytham 6é. stpher. *Adversary* 42½ k. (Wotton). 2. Mr. Joel id. sher. *Dean Swift* 59½ k. (Griggs). 3. Mr. Basset 5é. pm. *Hayden* 51 k. (Saxby). Futottak még: *Fair Play II.*, *Procope*, *Queens Advocate*, *Star of Doon*, *Menu*, *Tom*, *Wise Mason*, *Maud Mackintosh*, *Altitude*, *Putchamin*. Fogadások: 8 : 1. 10 : 1, 100 : 7.

TÖRVÉNYSZÉK.

A Kuria ügyforgalma. Szende Alajos, a Kuria segédhivatalának főigazgatója ma terjesztette be a Kurianak 1909. január 1-től június 30-ig terjedő tevékenységéről szóló kimutatást. A Kuria ez idő alatt 3860 polgári, 612 váltó, 37 urbéri, 188 fölülvizsgálati, 7585 büntető, 121 fegyelmi, 226 ügyvédi fegyelmi és 7 képviselőválasztási, összesen 9973 ügyet intézett el. Hátralékban maradt 1908. évről 3, a folyó év első felének végén 2158 ügy. Főtárgyalásra ki van tűzve ez idő szerint 516 büntető ügy. A múlt évek ugyanebben az időszakban a Kuria 12.390 ügyet intézett el, tehát 2417 ügydarabbal többet, mint az idén. Az ügydarabok elintézésének csökkenése arra vezethető vissza, hogy ez évben a Kurian fiz. kisegítő bíróval kevesebbet alkalmaztak, mint tavaly. Az igazságügy-miniszter ugyanis a Kuria VIII. polgári tanácsának párhuzamos tanácsát megszüntette, minélfogva a tanácsok száma egygyel megcsappant, ami természetesen érezhető volt. A büntető ügyek intézésében az idén alig számbavehető volt a csökkenés.

§ Egy játéknagykereskedő vád alatt. Rosenthal Artur játéknagykereskedő a múlt évben fizetéképtelen lett. A csődöt vagyon hiánya miatt megszüntették ellene. Minthogy azonban a hitelezők 38.000 korona kárt szenvedtek és szerintük Rosenthal és üzletvezetője, Brasch Gyula kijátszották őket, mindkettejüket család és sikkasztás büntette miatt feljelentették. A királyi ügyészség a nagykereskedő és üzletvezetője ellen vádiratot adott be és a vádtanács ma mind a kettőt vád alá helyezte.

§ Hamis tanuk. Több éven át bérelte Vései János korcsmáros a Népszínház-u. 23. sz. alatti vendéglőhelyiséget Grünfeld Jakab háztulajdonostól. A háziur ez évi május 1-re felmondta a bérletet, de a korcsmáros a felmondást nem akarta tudomásul venni, mire Grünfeld a VIII. ker. járásbíróhoz fordult a felmondás érvényének bírói megállapítása végett. A bíróság előtt Vései azt vitatta, hogy Grünfeld szóbeli megegyezéssel további három évre meghosszabbította vele a szerződést. évi 500 korona bérével. Ennek az állításának bizonyítására Németh Gyula vendéglősc, Kótai Antal ügynök, Urbalek Béla földbirtokosra és Hanák Imre csaposra hivatkozott, mint tanukra. A tanuk eskü alatt megerősítették Véseinek a bérleti szerződés meghosszabbítására vonatkozó vallomását, mire a bíróság a háztulajdonosnak keresetét elutasította. Később aztán kitudt, hogy Grünfeld nem is volt. Budapesten, amikor a tanuk szerint szóbelileg meghosszabbította volna a szerződést. Erre a királyi ügyészség úgy Vései, mint tanui ellen hamis tanuzás büntette miatt megindította a

Gyermekágyasok, szoptató nők

a Somatose által gyorsan megszabadulnak a szülésokozta kimerülési állapotoktól. Az étvágy természetes fokozódása és esetleges emésztési zavarok elhárítása folytán a Somatose a különben is bevitt ételek könnyebb, alaposabb értékesítését segíti elő.

Ebből következők: az egész testnek jobb táplálása és erősödése, izomgyarapodás, a testformák gömbölyödése stb.

A Somatose fontos előnye, hogy a szoptatóképességet a tej gyarapítása által meglepő módon fokozza. Ezért nőorvosok, kik e tényt számos vizsgálatnál megállapították és a szaklapokban közzétették, ajánlják, hogy a Somatose már néhány héttel a szülés előtt adassék.

Ezen, semmiféle készítményről sem ismert kettős hatása által a Somatose különösen nők részére ideális erősítőszert és ezek a

Somatoset sikeresen használják

esetleg akkor is, midőn más készítmények cserben hagytak.

bünyvádi eljárást. A királyi ügyészség vádirata ellen dr. Surányi Imre a terheltek ügyvédje kifogásokat nyújtott be, amelyeket ma tárgyalta a budapesti törvényszék vádtanácsa Langer táblabíró elnöklésével. A vádtanács az összes terhelteket hamis tanúzás büntette miatt vád alá helyezte.

KÖZGAZDASÁG.

A mezőgazdasági helyzete.

— Az OMGE. jelentése. —

Budapest, július 23.

Az utolsó hét végre meghozta a hónapok óta olyan nehezen várt jó aratási időt. Sajnos, a termésre nézve kissé megkésett a júliusi forrás, amely azonban mégis biztosítja az aratási munkálatok gyors befejezését. Sajnos, a fölszárazott érdeklődés dacára az OMGE. tudósítói csak 19 helyről számolnak be, de ezekből is megállapítható az, hogy igen nagy ingadozások vannak a hozam körül és hogy az országnak, ha a július eleji súlyos időjárás nem jön, közepes termése lett volna. Az OMGE. tudósítói egyébként július 22. kelettel a következőket jelentik.

Arad. A mostani szép meleg időjárás a még hátralevő aratási s már megkezdett cséplési munkálatokra igen kedvező, a terményeredmények helyenként nagyon változékonyak, zabból meglehetősen termés várható. A kapások eddig jól mutatkoznak.

Baja. Kedvező időjárás mellett folyik az aratási munka; rozsnál az eredmény jobb, mint a búzánál. A rozs 8-8½, a buza 7-7½, az árpa 8-9 métermázsát ad 1600 négyzetöleknél. A zab még többnyire zöld. Tengeri remekül áll.

Balassagyarmat. Forró időjárás mellett aratás javában foly. Ősziokban a termés messze közepesen aluli és igen gyomos. Helyenként az árpa aratása is megkezdett. Kapások kitünők, sarju szépen ígérkezik. Szőlőben a peronoszpóra és lisztharag felére redukálta a termést.

Debreczen. A cséplés folyamatban van. Győr-megyében a termésátlag búzából 4 q, rozsból 5½, árpából 7 q magyar holdanként. A zabot még nem aratják. A kukorica szép.

Kassa. Az időjárás 5 nap óta igen kedvező; az aratási munkálatok nagyban folynak.

Kaposvár. A rozs aratása befejeztetett. Eredmény kat. holdanként rozs 850-880 kg. búzából 860-880 kgr., árpából 6-7 q. A buza aratása e héten befejezett nyer. Időjárás derült és forró, itt-ott csendes esőkkel.

Léva. Az időjárás meleg, a gabona szépen érik, az aratást megkezdették, a rozs és árpa teljesen érett, de a buza még nem teljesen. A buza és rozs közepes termést, az árpa és zab jó termést fog adni.

Miskolc. Az utóbbi hét folyamán kevesebb eső esik és meleg idő járja. Az aratástól, illetve csépléstől közepes eredményt várunk.

Nagybecskerek. Az buzaaratás teljesen be van fejezve. Tavaly sokkal nagyobb, sikerdusabb és füvegesebb szemű volt a buza, mint az idén. Azért a minőség eléggé jó. Termésátlag kat. holdanként 7-8 q, több helyütt 11 is, de nagyon ritkás.

Nagykanizsa. Az aratási munkálatok most vannak folyamatban s a termés elég kedvező, különösen az utóbbi napok nagy előnyére váltak a termésnek.

Nagyszében. Néhány nap óta az aratás folyik, a buza és rozs ritka, de a kalászkok nagyon szépen fejlődtek. A tengeri, burgonya és répa szépen állanak, bár a rovarok nagy kárt tesznek. Takarmány az idén is nagyon kevés van.

N.-Szt.-Miklós. A kedvező időjárás folytán az aratás és hordás folyik. A hozam búzánál 5-6 q. A szem szép piros, acélos, ámbár gazos is. Árpatermés jó közepesnek ígérkezik. Tengeri igen szép s a legjobb eredménnyel bízik.

Nagyvárad. Ősziak aratása befejezés előtt áll. Helyenként már cséplenek is. Kapásnövények szépen fejlődnek, jó termést ígérnek.

Nyiregyháza. A múlt héten meleg, száraz idő volt, csak 20-án délután volt hirtelen erős viharral jött zápor, mely helyenként gyengébb jéggel vegyes volt. Az aratás javában foly, több helyen már cséplenek. Próbacéplések szerint a termés rozsnál jó közép, sőt ennél is jobb, míg a buza csak kivételesen ad kielégítő eredményt. A

peronoszpóra pusztításait birtokosaink csak most láthatják igazán.

Nyitra. Az időjárás derült, száraz és meleg. Az aratási munkálatok megkezdődtek. A terméskilátások gyengék.

Pancsova. A buzacseplés megkezdődött, az eredmény jó minőség mellett 5-12 q (átlag 7 q. holdanként). Az árpa átlag 12 q a zab szépen áll. Tengeri gyönyörű, ha mostanában esőt kap, holdanként 15-16 q várható.

Szalmár. Az aratás, a zabot kivéve, e héten befejezett nyer; terméseredmény, mint többször jelezve volt, gyenge. Tengeri és egyéb kapások jók, ugyancsak a sarjtermés is, főleg második kapálása kitünő és nagyhozamu volt.

Temesvár. Az idő szép és meleg. A cséplési munkálatok folynak és a beérkező jelentések 7-8 mm. átlagos terméssel számolnak be.

Verscez. Minthogy a cséplés teljes erővel folyik, kerül már némi új áru is a piacra. A buza minősége a nagyobb mérvű esőzések következtében gyakran nyirkos s így szállításra ez idő szerint nehezen alkalmazható. A minőség megfelel a kívánalmaknak.

A malinok bevásárlási trösztje. Megittuk ma, hogy a budapesti malinok közös bevásárlási akcióra egyesültek s a Magyar Általános Hitelbank áruosztályát bízták meg azzal, hogy részükre Romániában búzát vásároljon. Jelentettük azt is, hogy már 1 millió mm búzát vásároltak is. Ezt a hírünket, mely a tőzsdén érthető feltűnést keltett, ma kiegészíthetjük azzal, hogy az egész akció kezdeményezője és szervezője a budapesti Viktória malom volt Bacher Emil vezérigazgató vezetése alatt.

Osztrák izgatás a magyar liszt és bor ellen. Az utóbbi időkben mind sürbben nyilvánul meg ellenünk az osztrákok gyűlölködő magatartása. A kereskedelmi és ipari szervezetek ülésein, Bécs város községtanácsában heves hangon szólalnak fel a magyar buza, a magyar liszt, s legújabbban a magyar bor ellen. Az osztrák gyűlölködésnek ez a szennyes áradata végig hömpölyög egész Ausztrián, s legfrissebb hullámvérése az a felhívás, amelyet Eisenhut József osztrák reichsrathi képviselő intézett az alsó-ausztriai parasztszövetség tagjaihoz, amelyben arra inti őket, hogy ne vásároljanak magyar búzát, ne vegyenek magyar bort! Valószínű, hogy ez a felhívás lelkes vizsgálóra talál a szövetség tagjai között, akik nem is sejtik, hogy a nagyhangú felhívás mögött milyen veszedelem leselkedik, nem a magyar, hanem az osztrák ipar és kereskedelemre. Mert ha az osztrák Reichsrathnak van olyan tagja, aki nem tudja, hogy fájdalom, száz és száz millió koronát tesz ki azoknak az ipari cikkeknek értékét, amelyet Magyarország Ausztriában vásárol s így Ausztriának legalább is annyi érdeke fűződik a magyar fogyasztópiacchoz, mint megfordítva, majd megtanítja rá az a mozgalom, amely Magyarországon az osztrák iparcikkek bojkottját végrehaláhára mégis csak meg fogja indítani. A magyar buza és a magyar bor majd csak talál még valahol fogyasztó piacra, de hogy az osztrák ipari termékek, ha elvesztik a magyar fogyasztást, hol találják piacra. arra Eisenhut József ur reichsrathi képviselő egyívásu társai — feleljenek.

A Fegyver- és Gépgyár Rt. állami kedvezménye. Megittuk annak idején, hogy a Fegyver- és Gépgyár Rt. egy újfajta önműködő pisztolyt és puskát fog gyártani, melyről az a hír járja, hogy a Browningokat is felülmúlja. A gyár ezen üzemágára most a kormány az 1907. évi III. t.-cz.-ben biztosított állami kedvezményeket az üzembhelyezés-től számított 15 évre előzetesen kilátásba helyezte.

Hordógyár Beregszászban. Idősebb Lónyay Sándor és társai mozgalmat indítottak egy „Beregszászi mechanikai hordógyár részvénytársaság” alapítása érdekében. A hordógyár mechanikai uton, gépek igénybevétele mellett tölgyfa és bükkfa dongákból boros és olajos hordókat állít és s célja főképpen az, hogy a hegyvidék szőlőbirtokosai hordószükségletüket méltányos áron elégíthessék ki. A társaság 300.000 korona alaptőkével, 1500 darab egyenként 200 korona névértékű részvényt fog megalkalni.

Uj villamosági részvénytársaság. Szentbenedeki Elektromos Művek Rt. címmel Désen 600.000 korona alaptőkével (1000 × 600 kor.) új villamos erőt szolgáltató részvénytársaság alakult. A részvények legnagyobb részét, 994 darabot, Kornis

Károly gróf jegyezte, aki már az 1905. év végén koncessziós szerződést kötött Dés várossal az elektromos közvilágítás és villamos erőátvitel tárgyában. A tranzakciót az a szerződés tette szükségessé, amelyet Kornis Károly gróf Szamosújvár várossal és több községgel kötött a város villamos világitására. Ugyancsak ez a részvénytársaság szolgáltatja majd Szentbenedek, Szilágyi, Désakna, Péterháza, Szamosújvárnémeti, Retteg és Betlen községek villamosáram szükségletét. A nagymérvű telepátalkító munkálatokat a Magyar Siemens Schuckert művek villamosági r.-t. végzi Szentbenedeken, Kornis Károly gróf birtokán. A szentbenedeki központi telepen július 18-án kezdtek meg az építkezést. Az igazgatóságba az alapítók által kinevezettek: Kornis Károly gróf (elnök), Horváth Emil báró dr. ügyvéd (Dés), Stromszky Sándor, a Magyar Siemens-Schuckert művek villamosági r.-t. képviselőjében (Bpest), Hoór-Tempis Mór dr. műegyetemi tanár (Budapest), Teleki László gróf (Budapest), Erdélyi Sándor dr. ügyvéd (Budapest).

Ipari kiállítás Aradon. Az aradi iparosok elhatározták, hogy a Kossuth-szobor leleplezése alkalmából alkalmi kiállítást fognak rendezni Aradon abból a célból, hogy a nagyarányú leleplezési ünnepély alkalmából az egész országból Aradra özönlő közönségnek Arad ipari fejlettségét, az aradi iparosok kézi ügyességét bemutassák. Az aradi iparosok már 1885-ben rendezett egy alkalmi ipari kiállítást. Azóta nagyot haladt az ipari fejlettség és remélhető, hogy a mostani kiállítás minden tekintetben fényesebb és produktívabb lesz, mint az 1885-iki. Az életre való eszme megpendítője Varga József aradi asztalosmester, aki ma felkereste Varjassy Lajos polgármestert, hogy őt a kiállítás védnökének felkérje. Varjassy készséggel elfogadta a védnökséget és megígérte Vargának, hogy a város a legmesszebbmenő támogatásban fogja részesíteni a kiállítást.

Kiállítási hírek. Londonban most, ugyanott, ahol a balsikerű magyar kiállítás volt, az Earls Courtban, amerikai kiállítás van, mely május 8-án nyílt meg. Jobban érdekel ennél bennünket a londoni sütőipari kiállítás. Ez a kiállítás nem látványosságnak készül, hanem a dolog természetéből folyólag, kizárólag gyakorlati céljai vannak és vásár jellegével is bír. Éppen ezért a kiállítás rendezősége előzetesen úgy állapodott meg, hogy díjakat és érmeket osztogatni nem fognak, hanem inkább nyilvános versenyeket rendeznek különböző sütőipari gépek között, valamint a gyakorlatban fogják kipróbálni a különböző lisztfajták és egyéb a sütőiparban szükséges termékek használhatóságát és erről fognak oklevelet nyújtani az érdekelteknek. A kiállítás ügye erős támogatásra talált a londoni városi tanács körében, amely ezt a kiállítást a népelelmezés szempontjából karolta fel. — Mindenesetre ajánlatos volna tehát, a magyar lisztfajtákat a kiállításon megfelelő módon ismertetni, de még inkább magát a lisztet a kiállításon bemutatni és annak a többi lisztfajták fölött való fölényét az érdekeltek előtt gyakorlatilag bebizonyítani. Eppen Angolország az a piac, ahol az utóbbi évek folyamán a magyar liszt fogyasztása az idegen, különösen amerikai lisztnek a versenyre következtében relative visszamegy, kívánatos volna tehát felhasználni ezt az alkalmat arra, hogy a magyar lisztnek odakint új vevőket szerezzünk, vagy legalább az elvesztett piacnak egy részét visszahódítsuk. — Svájc ezalatt háziipari kiállításra készül, mely július hó 15-én nyílt meg Zürichben és augusztus hó 12-éig lesz nyitva. A kiállítás teljes képet nyújt a Svájcban üzött háziipar termeléséről és a háziiparral foglalkozók társadalmi helyzetéről. A kiállításon a háziipar mindenféle készítménye be van mutatva a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, ki van mutatva minden egyes cikknél a reá fordított munkaidő és az érte fizetett összeg is. A kiállítás ideje alatt, augusztus hó 7-én és 8-án fog megtartani a svájci háziiparosok első kongresszusa Zürichben, amelyen a különböző társadalmi egyesületeken, a szövetségi

30 frt-ért készít csakis mérték szerint prima öltönyt elsőrangú kivitelben
Angol készpénzrendszerű uri-szabó termék.
ZÉLINGER SAMU. IV., Belváros, Magyar-utca 3. Rossuth Lajos-utca mellett.

Minták kivanatra díjmentes

Telefon 116-59.

tanács és a kantonok kormányának képviselőin kívül idegen országok küldöttjei is részt fognak venni. Amerika sem maradhat ki a kiállítások sorából. A seattlei nemzetközi kiállítás, amelyet az Egyesült-Államoknak legújabb nagy városában rendeztek, ez év június 1-én megnyitott. Míg azelőtt minden nagyobb amerikai kiállítás valamely jubilaris alkalomhoz fűződött, ennél a kiállításnál a rendező körök előre, nyíltan megmondották, hogy ők a kiállítást kizárólag kereskedelmi vállalkozásnak, mintegy a reklám főszerepének tekintik, amelynek célja, hogy a világnak a figyelmét az Egyesült Államoknak fejlődő nyugati vidékeire terelje.

Zngtőzserék Bécsben. Bécsből jelentik: Bécs város második kerületének előjárósága két egyént, akik egy kávéházban gabonaüzleket kötöttek, egyenként 100 korona, behajthatatlanság esetén 36 órai elzárásra átvátoztatható pénzbírságra ítélte.

Milyen az új buza? Az ország egy részében még lábba áll a buza, de a vidéki malmok közül sokan már őrlik az ideai termést. Ezek tapasztalatai szerint a magyar buza az idén a tavalyinál még jobb minőségű, lisztelőbbek (kiadósabbak) és 2-3 százalékkal magasabb sikértartalommal bírnak, mint a tavalyi termés buzái ugyanazon helyeken. A siker minősége is, amelytől különben lisztjeink exportképessége függ, kitűnő. Ezen a téren tehát elsőként lehetnénk a világ-piaczon, ha a kormány gondoskodik a kiviteli lehetőségekről.

A kecskeméti gyümölcs-piacról. A kecskeméti gyümölcs-piaczon most van a legnagyobb forgalom. A barack a meleg időjárásban rohamosan ér és ebben az arányban emelkedik a szállítás. Csak kajszinbarackot naponta 50-60 vagonnal szállítanak el. De óriási mennyiségben vásárolnak a kereskedők szállításra már nem alkalmas tulérett barackot 2-3 koronaért métermázsáját pálinkafőzésre. Igen nagy mennyiségű barack marad a szőlősgazdák szüretelő kézáiban, melyet kiforrott állapotban később adnak el pálinkafőzésre. Az alma, melyből szintén nagy termés lesz, lassanként szintén piacra kerül, valmint a mirabella és a zöld ringló is. Az árak e héten a következők: barack 6-14 K, tüköralma 24-26 K, vajalma 12-14 K, körte 10-12 K, ringló 20 K.

Élre a postáról. Borsod vármegyében Kíráld vasúti állomáson 1909. évi július hó 21-én m. kir. postahivatal nyílt meg. Zágráb vármegyei Kasina postaügynökség július hó 21-én postahivatallá alakítottát át. A Modrus-Fiume vármegye területén fekvő Simatovo községben július 24-én postaügynökség lép életbe. Háromszék vármegyében Mikóujfalu községben engedélyezett postaügynökség ez évi július 15-én megnyitott. A nyiregyháza-dombrádi vasútvonal Rétközkendergyár állomásán folyó évi március hó 27-én ideiglenesen megszüntetett postaügynökség ez évi július hó 16-án újra életbelépett. Pélmonostor és Viltány távbeszélő központok f. évi június 17-én, Harkány távbeszélő központ pedig június 20-án, Kisbér június 22-én és Zsarnóca távbeszélő központ június 29-én megnyitottak. — Tolnanémedi és Kőbölkut állami távirdák f. évi június hó 1-én „L” szolgálattal megnyitottak; Turzófűred (Szepesvármegyében) időszaki állami távirda (működik évenként július 1-től augusztus 31-ig) f. évi július 1-én „BL” szolgálattal megnyitott. — Nagylózs és Aliga távbeszélő központok f. évi július hó 8-án, illetve július hó 2-án az alsóausztriai helyközi távbeszélő forgalomba bevonattak. Zabok, Krapina, Krapinske-Toplice és Pregrada (Varasdmegyében) távbeszélő központok f. évi július hó 1-én bevonattak a belöldi szűkebbkörű helyközi távbeszélő forgalomba. Egyfelől Budapest, másfelől Lucinico osztrák távbeszélő központok között folyó évi ju-

lius hó 25-én helyközi távbeszélő forgalom lépett életbe. Ezen viszonylatban egy 3 perczig tartó egyszerű beszélgetés díja 3 korona, a sürgős beszélgetés pedig ennek háromszorosa.

Az osztrák vasutak bevétele. Most jelent meg a kimutatás valamennyi osztrák vasút májusi bevételeiről. Egészen 20,026.547 személyt és 11,319.196 tonna árut szállítottak. Bevételek 68,450.368 koronát (tavaly 67,836.087). Az év elejétől május végéig 78,572.153 személyt és 55 millió 146.275 tonna árut szállítottak, aminek a fejében 319,103.731 K vettek be (tavaly 320,799.387).

Sorsolás. A Magyar Jeltárog-Hitelbank 4 százalékos forint névértékű községi kötelezőinek tervszerű évi kisorsolása az augusztus hó 1-ére eső vasárnap miatt egy nappal előbb, f. évi július hó 31-én d. e. 10 órakor fog a bank helyiségeiben megtartatni.

Szállítók. A Budapesti Kereskedelmi- és Iparkamara irodájában a következő pályázati hirdetmények tekinthetők meg: a debreczeni m. kir. állami mentelep parancsnokságáé: az 1910. évi kenyér, zab, széna, alomszalma és kemény tűzifa szükséglet szállítására, beny. h. i. augusztus hó 26.; a wieni cs. és kir. tűzészeti szertár parancsnokságáé: az 1910. évi lőszerszám és vezeték, faárúk, fonalak, vásznak, kötélárúk, különböző eszközök, közönséges szerszámok, papírárúk, iroda- és iskola-berendezések, légszusz- és villanyvilágításhoz szükséges alkatrészek szállítására, beny. h. i. augusztus 9.; a budapesti cs. és kir. katonai élmezési raktár parancsnokságáé: az 1910. évi széna, ágyzalma, alomszalma, kemény tűzifa és kőszén szükséglet szállítására, beny. h. i. július 29.; a nagyszébeni cs. és kir. 12. hadtest hadbiztoságáé: az 1910. évi széna, alomszalma, szecska, ágyzalma, kemény tűzifa- és kőszén-szükséglet szállítására, beny. h. i. augusztus 3.; a belga kir. államvasutak igazgatóságáé: vasúti talpfák szállítására, beny. h. i. augusztus 4.; a kragujeváci katonai technikai intézet parancsnokságáé: hornganylemek szállítására, beny. h. i. augusztus 3.; a bolgár államvasutak igazgatóságáé: rézsodronyok, rézlemek és rézrudak szállítására, beny. h. i. augusztus 7.; az alexandriai partórség igazgatóságáé: különböző felszerelési cikkek szállítására, beny. h. i. augusztus 16.

Csődök. A Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara hivatalos értesülése szerint Milan Kuzmanovic lazarovaczi, Mihajlo Nikolics nischii, Mihajlo Nestorovic palánkai, Drag. R. Dzelebdzics és Sreten R. Vujovic posegai és Zuckermann Adolf bukaresti, Kalus Undjan burgasi, Zdravko et Jovan Lilics zajecari, Steiner Dávid semendriai, M. Caracristi goldachi, Zimmerli et Wolf st.-fideni cégek ellen csőd nyitottatott.

Kiviteli cégeink figyelme. A kiewi piaczcza összefüggésben álló cégek ottani diszmu-, bél-, butor-, kalap-, lámpa- és edény-, posztó-, divat-, kézmű- és konfekcióáru kereskedő-cégek felől a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában bizalmas értesítést nyerhetnek a hivatalos órák alatt 9-2-ig.

Folyóvizeinkről. A földmívelésügyi miniszterium vízrajzi oszálályához érkezett jelentések szerint a Duna magas vízállással Passautól Mohácsig apad, lejjebb emelkedik. Budapesten a vízállás mellett ma 400 cm., tegnap óta 36 cm.-t apadt. A Tisza közepes vízállás mellett apad. A Dráva vízállása közepes, Varasdól Zákányig apad, másutt emelkedik. A Száva alacsony vízállással apadó jellegű.

Vásártartás engedély. Kossuth Ferencz kereskedelmi miniszter, mint a „Magyar Tudósító” jelenti, megengedte, hogy a Zemplén vármegye területéhez tartozó Tiszalucz községben a november 5-ére eső országos vásár ez évben kivételesen november 9-én tartassék meg.

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS

Kiadótulajdonos:

A Magyar Újságkiadó Részvénytársaság

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

TÖZSDÉK.

BUDAPESTI ARU- és ERTEKTOZSDE.

Gabonatözsde.

Budapest, július 23.

A készáru-piaczon ma barátságos volt a hangulat. Bőséges kínálattal szemben a malmok elég jó vételkedvet mutattak, itt levő áruért jobb árakat is fizettek, később azonban gyöngült az irányzat és különösen később szállítandó áru csak olcsóbb árakon volt elhelyezhető. Forgalmomba került 30.000 q buza, 10-20 fillérel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 31.50 korona volt 80 kilós tiszavidéki új buzáért, a legolcsóbb pedig 28.80 korona, 77 kilós szerb új-buzáért. Egyéb gabona-neműek közül a rozs 10 fillérel, a tengeri 10 fillérel, az ó-zab 50 fillérel drágább, az árpa változatlan. Forgalmomba került: 500 q uj-rozs 19.80-20.- koronás árakon, 100 q uj-árpa 15.60 koronás áron; 100 q ó-zab 20.50 koronás áron, 100 q tengeri 15.85 koronás áron és 1300 q káposztarepcze 27.-—27.20 koronás árakon. A határidő-piaczon a mai üzlet nyugodtan és körülbelül a tegnapi zárlat jegyzéseivel indult meg; eleinte elég jó vételkedv mutatkozott, minek folytán mérsékelten javultak az árfolyamok, később azonban mégis tulsúlyra jutott a kínálat, mire aztán lassan visszazorultak a jegyzések. Az októberi buza 27.46 koronán indulva, előbb 27.58-ig emelkedett, később 27.40-ig ment vissza és zárlatkor 27.40 koronán maradt. A tegnap esti zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza és az áprilisi buza 2-2 fillérel, az októberi rozs 8 fillérel gyöngült, ellenben az októberi zab 6 fillérel és az új tengeri 20 fillérel javult.

*

A vidéki piacok gabonaárjegyzése.

Az OMGE gabonaárjegyző irodája tudósítónak jelentése szerint a gabonaárak július 22-én métermázsánként:

	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
Arad	30.50	18.40	14.—	—	14.50
Baja	28.40	19.—	14.40	16.60	15.20
Balassagyarmat	31.—	20.80	18.—	17.80	16.—
Debreczen	31.—	20.—	15.—	16.80	16.20
Eszék	29.—	21.—	—	16.40	16.—
Győr	—	—	—	—	—
Kaposvár	29.80	19.80	17.—	18.—	15.70
Kassa	28.—	20.—	18.—	20.—	18.—
Léva	30.—	20.40	17.60	21.—	17.—
Losonc	28.20	19.20	18.40	20.—	17.50
Miskolc	31.—	22.—	20.—	18.—	18.—
Nagybecskerek	27.—	18.—	13.20	14.—	14.80
Nagykanizsa	30.—	20.—	17.—	16.—	16.40
Nagyszében	28.—	—	14.80	16.50	15.50
Nagyszentmiklós	30.—	19.—	14.—	18.—	14.80
Nagyvárad	31.—	19.20	14.40	17.20	15.50
Nyiregyháza	27.—	19.50	—	18.—	15.20
Nyitra	30.20	19.60	18.—	18.40	18.20
Páncsova	27.40	—	—	—	14.60
Pápa	—	—	—	—	—
Satoralja-Ujhely	29.—	19.60	18.—	18.40	18.—
Sopron	31.—	18.50	18.20	21.—	18.—
Szatmárnémeti	28.—	18.—	15.—	16.—	15.60
Szombathely	—	—	—	—	—
Szolnok	30.—	—	16.10	17.80	14.60
Temesvár	28.59	18.—	14.50	13.30	14.70
Ujrad	30.50	18.40	14.—	—	14.50
Versecz	27.50	18.50	14.—	17.—	14.50
Zalaegerszeg	—	—	—	—	—
Zenta	28.—	22.—	16.—	16.40	14.80

Eladatott:

Buza: Tiszavidéki: 150 q 81 k 31.20 K, 200 q 80 k 31.10 K, 100 q 80.5 k 31.40 K, 100 q 80 k 30.85 K, 200 q 80 k 31.50 K, 500 q 80 k 30.80 K, 200 q 80 k 30.40 K, 800 q 79 k 30.90 K, úszkós, 100 q 79 k

Dr. Hommel Adolf
gyűjteményei
ZÜRICH.

1. Műtárgyak és régiségek. Agyag, Fayence, Majolika, porcellán, üveg, bronz munkák (köztük Sansovino, Donatello, Tribolo munkái), vas, rez, bádóg, ezüst és arany, zománc, szövőpári munkák. Mintatűrkő köből, viaszból, elefántcsontból, puszpángfa figurák C. Meil-10, butorok stb. 1588 darab.

2. Régi mesterek festményei, tulajdonilag a holland és olasz iskolából: Herri met de Bles, Dirk Bouts, Brakenburg, Breughel, Bronwer, Cranach, Gupp, van Dyck, Gillemans, Hals, Hobbema, Hondecoeter, de Hoogh, Hoppner, Huchtenburgh, Maes, Quentin u. Jan Massys Moro, Netschor, van Ostade, Palamedes, Rembrandt, Romeyn, Rubens, Ruisdael, Scorel, Snyders, Teniers, Tizian, Velasquez, Vermeer, van Deft és másoktól (176 darab).

Arverés Zürichben (Oberer Parkring 2, Villa »Dem Schönen«)

A műtárgyak árverése 1909. aug. 10-18., a festmény-csarnoké 1909. aug. 19-20. Megszemléltető péntektől (aug. 6. hétfőig (aug. 9.

Illusztrált katalógus alulírottól beszerezhető, aki mindennemű felvilágosítást készséggel közöl a gyűjteményekről.)

Dísz-katalógus 35 fénynyomatu táblával és számos szívegyképző képpel 10 márka; fénynyomatok nélkül 2 50 márka.

Festmény-katalógus 35 fénynyomatu táblával 8 márka, illusztráció nélkül 1 50 márka.

J. M. HEBERLE (H. Lempertz Söhne) G. m. b. H. Köln a. Rhein.

31.—K, 600 q 79 k 31.50 K, 100 q 79 k 31.50 K, 200 q 80 k 31.50 K, 100 q 78.5 k 30.60 K, 120 q 77 k 30.70 K.

Pestvidéki: 100 q 80 k 30.80 K, 300 q 79 k 30.75 K, 150 q 80 k 30.75 K, 1000 q 78 k 30.—K, 100 q 76.5 k 30.10 K, 100 q 76.5 k 29.50 K.

Bácskai: 200 q 79 k 30.50 K, 100 q 78.8 k 29.80 K, 100 q 77.5 k 29.80 K, 100 q 77.5 k 30.30 K, 200 q 77 k 30.40 K.

Hartai: 200 q 79 k 30.60 K, 300 q 79 k 30.20 K, nyirkos.

T.-Becsei: 3000 q 78 k 30.—K, aug.

Szerbiai: 1000 q 77 k 28.80 K.

Bánsági: 300 q 80 k 30.80 K, 100 q 78 k 30.40 K, 200 q 78 k 30.30 K, 100 q 77 k 30.—K, 100 q 77 k 30.—K.

Fejérmegyei: 270 q 80 k 30.70 K, 100 q 80 k 30.40 K, 200 q 79 k 30.60 K, 200 q 79 k 30.40 K, 150 q 78 k 30.10 K.

Felsőmagyarországi: 200 q 78 k 30.85 K.

Szerémségi: 200 q 77 k 29.70 K.

Romániai: 5000 q 80 k 30.—K, 6000 q 80 k 30.—K aug.

Uj-rozs: 100 q 19.80 K kpf. ab Budapest, 100 q 19.80 K kpf. par., 200 q 20.—K, kpf. par., 100 q 19.80 K kpf. par.

Uj-árpa: 100 q 15.60 K, kpf. par.

Zab: 100 q 20.50 K kpf.

Tengeri: 100 q 15.85 K kpf. par.

Káposztarepeze: 100 q 27.05 K kpf. par., 300 q 27.20 K kpf. par., 400 q 27.—K kpf. par., július 22-éi:

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	klós	Ára 100 kg.	klós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	—	79	30.95—35.—
"	76	29.90—30.20	80	30.90—30.80
"	77	30.20—30.20	81	31.20—
"	78	30.90—30.85	82	—
Fejérmegyei	75	—	79	—
"	76	—	80	—
"	77	29.80—30.20	81	—
"	78	30.20—31.25	82	—
Pestvidéki	74	—	78	30.80—30.60
"	75	—	79	30.90—30.05
"	76	29.90—30.10	80	—
"	77	29.90—30.10	81	—
Bánsági	74	—	78	30.25—31.50
"	75	—	79	30.40—
"	76	29.50—	80	30.50—30.90
"	77	—	81	—
Bácskai	74	—	78	—
"	75	—	79	30.60—30.61
"	76	29.50—	80	30.70—30.75
"	77	—	81	—
Rozs I-rendű uj	—	—	—	19.95—20.25
középmínőségű uj	—	—	—	19.65—19.65
Árpa takarmány I-rendű	—	—	—	17.40—18.40
" II-rendű	—	—	—	16.90—16.80
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	20.90—21.10
" II-rendű	—	—	—	21.30—20.65
Tengeri belföldi uj	—	—	—	15.80—16.20
Korpa	—	—	—	12.30—12.60

A határidőpiacra kötetett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1909-re:

Buza októberre	27.46—27.44—27.58—27.40—27.48.
Buza áprilisra	23.00—28.08—27.94—27.98.
Rozs októberre	24.04—20.06—19.86—19.94.
Tengeri augusztusra:	15.78—15.72.
Ujtengeri májusra	14.—14.02—13.98—14.10.
Zab októberre	15.36—15.40—15.34—15.42.

1 óra 30 perczkor zárulnak:

Buza októberre	27.46—27.48
Buza áprilisra	27.96—27.98
Rozs októberre	19.90—19.92
Tengeri augusztusra	15.72—15.74
Ujtengeri májusra	14.08—14.10
Zab októberre	15.40—15.42
Repce augusztusra	27.80—28.—

Budapesti gabonaforgalom.

1909 július 21-től 1909 július 22-ig.

	Erkezett	Elszállított méter mázsá
Buza	10483	—
Rozs	3172	—
Árpa	204	—
Zab	927	38
Tengeri	10551	20727
Liszt	204	12675
Korpa	100	2638

Értéktőzsde.

Csendes, unalmas kánikulai napokat él az értéktőzsde. Az irányzat tovább nyugodt, a forgalom a lehető legszűkebb keretben mozog, az árfolyamok pedig naphosszat alig egy fél koroná-

val változnak. Ma azonban mégis valamivel barátságosabbnak látszott a hangulat, mint az utóbbi napokban, amennyiben az Osztrák hitel bécsi ösztönzésre jobban volt keresve. A külföldi tőzsdékről ma reggelre beérkezett tudósítások kielégítőek voltak ugyan, de azért mégis kedvtelenül nyílt meg az előtőzsde. A forgalom folyamán barátságosabb hangulat mellett az Osztrák hitel és a Rima jól voltak keresve, de azért mégis csak csekélységgel javíthatták a jegyzéseiket. A déli tőzsde üzletellen volt, rendszeres forgalom ki sem fejlődött, csak szórványosan fordultak elő üzletkötések változatlan árfolyamok mellett.

A mai üzlet folyamán forgalomba került: Osztrák hitel 639.25—640—639.75 koronán, Magyar hitel 752—752.25 kor., Államvasut 722.75 kor., Leszámítolbank 477.50 kor., Jelzalog 444 kor., Rima 533.50—584.50—584 kor., Déli vasut 110.50 kor., Magyar koronajáradék 92.92½—92.90 koronán, Ujlaki téglagyár 330—332 koronán, Salgó 566 kor.

A előtőzsdén előfordult kötések:
Osztrák hitel 639.25—639.50, Magyar hitel 752.—Leszámítolbank 477.50, Rimamurányi 583.50—584.50. Magyar koronajáradék 92.92½ koronán.
A déli tőzsdén előfordult kötések:
Osztrák hitel 640—639.75, Magyar hitel 752.25, Jelzalogbank 444, Rimamurányi 584, Déli vasut 110.50, Magyar koronajáradék 92.90 koronán.
Díjbiztosítások Osztrák hitelrészvényre: holnapra 3—4 korona, nyolcz napra 6—8 korona, aug. hónap végére 18—20 korona.
Utőtőzsde délután 4 órakor.
Osztrák hitel 642, Magyar hitel 752.50, Államvasut 722.25, Jelzalog 444.50, Leszámítol 477.50, Rimamurányi 584.50, Közúti vasut 267.

Angol sacco-öltönyt 33 forintért
kötő szabás, jó munka, finom kivitel.
FAI GÉZA elsőrangú őr-
szabó termelében
Szervita-tér 5. I. em.

Bécsi gabonátőzsde.

Bécs, július 23. (Saját tudósítónktól.) A mai piacon teljes üzletlenség uralkodott és a külföldi jelentések nem adtak okot kezdeményezésre. Vásárlási kedv egyáltalán nem volt s ehhez képest a kínálat is tartózkodóan viselkedett. Az irányzat nyugodt, az árak nem változtak.
Jegyzetelt buza: tiszavidéki 15.70—16.10, mosoni 16.15—16.55, tótfelvidéki, 16.15—16.55, déli vasuti 16.25—16.65, marchfeldi 16.15—16.50, 76—78 kg. romániai 15.70—16.—.
Rozs: tótfelvidéki 10.35—10.60, csepeli 10.30—10.50, pestmegyei 10.40—10.60, déli vasuti 10.35—10.55, különféle magyar 10.30—10.50, osztrák 10.15—10.30.
Árpa: maláta 9—9.30, takarmány 8.75—9.10.
Magyar tengeri 8.30—8.50. Cinquantin 10.20—10.45.
Magyar zab 10—10.40, válogatott 10.40—10.60.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, júl. 23. A magasabb newyorki árjegyzések következtében és annál a körülménynél fogva, hogy a francia kormányválság közeledik megoldásához, az előtőzsdén kedvező volt az irányzat, noha a forgalom csak nagyon szűk keretek között mozgott, Alpesi és prágai vasműrészvények emelkedtek. Helyi vásárlásokra hitelrészvények javultak, egyébként a piac nyugodt volt. Később barátságos lett az irányzat, mert a berlini bányáértékek piacznán is kedvező a hangulat.

11 órakor zárultak:
Osztrák hitel 639.—, Laenderbank 451.—, Államvasut 722.50, Déli vasut 111.—, Alpesi 649.75, Rimamurányi 584.—, Török sorsjegy 186.— K.

1 óra 30 perczkor jegyezték:
Osztrák hitel 640.—, Magyar hitel 753.—, Anglo 299.—, Bankgyesület 527.—, Laenderbank 451.50, Union 549.50, Államvasut 722.75, Déli vasut 110.50, Dunagőzhajózási 945.—, Alpesi 649.50, Prágai 2608, Rimamurányi 584.50, Orosz járadék 99.60, Török sorsjegy 186.— K.

Bécs, július 23. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 113.50, Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 142.90, Magyar hitelbank részvény 752.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 478.—, Rimamurányi 584.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajáradék 92.90, 4 százalékos magyar földterem. kötvény 92.75, Magyar nyere-m-kötv. sorsjegy 199.50, Kassa-Oderbergi Vasut részvény —, Magyar Jelzalogbank 443.— Magy. kereskedelmi bank 34.40.

Bécs, július 22. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 96.—, 4 százalékos osztrák arany-járadék 117.50, 1860-as sorsjegy 161.75, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 298.—, Bécsi Bankverein 526.50, Osztrák magyar bank 17.70, Déli vasut 110.—, Dunagőzhajózási társ. 946.—, Dohány részv. 378.—, Cs. k. arany (vert) 11.34, Német bankv. 117.32, Osztr. Lloyd 482.—, 4.2 sz. ezüst jár. 95.95, Osztr. koronajáradék 95.90, 1864-es sorsj. —, Osztrák hitelintézeti részvény 640.25, Union-Bank 549.50, Osztrák Ländlerbank 451.95, Osztrák-magyar államvasut 722.46, Elbe völgyi vasut —, Alpesi részvény 649.25, 20 frankos 19.06, Londoni váltóár 239.80, Lipótkohó 468, Török sorsjegyek 186.40 K. Tartott.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, július 23. (Tőzsdejelentés) A mai tőzsde túlnyomórészt szilárd irányzatú volt, amihez a new-yorki tőzsde kedvező magatartásán kívül a további folyamatban még az Iron Monger kielégítő jelentése is járult. Elénkebb kereslet nyilvánult meg emelkedő árfolyamok mellett különösen néhány előnyben részesített bányáérték iránt, Baltimore és főleg Trust-dinamit részvény iránt is. Jól tartották magukat német bankok, valamint villamosági részvények is. Káli értékek továbbra is gyöngék voltak. Egyébként a forgalom alig változott árfolyamok mellett jelentéktelen volt. Zárlat felé bányáértékek részben realizációk hatása alatt némileg lemorzsolódtak. A magánleszámítolási kamatláb emelkedésének következményeképp később a forgalom további korlátozása állott be. Német kölcsönpapírok részben jobbak voltak. A német koloniatársasági részjegyek 1865 után 1850-en zárultak. A készpénzpiaczipari értékei egyenetlenek voltak. A káli szindikátus megújítása iránt folytatott mai tárgyalások még nem fejeződtek be. Napi pénz 2½%, ultimópénz 3%, magánleszámítolási kamatláb 2½%.

Berlin, (Zárlat.) július 23. (Saját tudósítónktól.) Zártaikor jegyeztetik: 4.2 százalékos papír-járadék —, 4 százalékos osztrák arany-járadék 100.10 osztrák hitelrészvény 202.—, Déli vasut 21.40, orosz bankjegyek 216.15, 4 százalékos uj orosz kölcsön 84.20, Disconto Commandit 167.70, Dinamittruszt 163.10, Harpeni 194.40, Unifikált török járadék 93.—, 4.2 százalékos ezüst jár. 96.20, 4 százalékos magyar arany-járadék 95.50, Magyar koronajáradék 93.10, Osztrák-magyar államvasut 154.50, Bécsi váltóár 851.25, Olasz járadék —, Ált. villamosági Edison 222.40, Gelsenkircheni 183.90, Laurakohó 186.90. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) júl. 23. 4.2 sz. os papír-járadék —, 4 sz. os osztrák ar.-jár. 99.85, Magy. ar.-jár. 95.25, Osztrák hitelint. részv. 200.90, Osztrák-magyar államvasut 154.80, Eszaknyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 2042, Bécsi Bankverein 183.40, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar aranykölcsön 78.60, 4.2 százalékos ezüstjéradék 99.35, Osztrák koronajáradék 96.05, Magyar koronajáradék 93.—, Osztrák-magyar bank 126.70, Déli vasut részvény 21.50, Elbe völgyi vasut —, Bécsi váltóár 851.75, Párisi váltóár 81.10, Union bankrészvény —, Alpesi bányarészvény —, Az irányzat szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) július 23. 4.2 százalékos ezüst járadék 99.10, 1860. sorsjegy 162.—, Déli vasut 21.40, 4 százalékos arany-járadék 100.20, Osztrák hitelrészvény 201.83, Osztrák-magyar államvasut 154.75, Olasz járadék 104.70, 4 százalékos Magyar arany-járadék 95.60. Nyugodt.

London, július 23. Angol consol 84½/8.

Páris, (Zárlat.) július 23. 3 százalékos francia járadék 97.67, Osztr. arany-járadék 101.30, Magyar arany-járadék 96.90, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 509.65, 3 százalékos Olasz járadék —, Déli vasut elsőbbségi kötv. 283.—, 5 százalékos marokkói járadék 514.—, 4 százalékos 1890. román kölcsön —, 4 százalékos kons. amort. román jár. 92.75, 4 százalékos amort. román járadék —, 5 százalékos orosz járadék 102.60, 4 és fél százalékos 1909. orosz jár. 96.50, 4 százalékos spanvol jár. 97.25, 4 százalékos unifikált török jár. 93.57, Török sorsjegy 174.75, Török dohányrészvény 402 — Osztrák földhitelintézet 1212, Osztr. Ländlerbank 487.—, Magyar jelzalogbank —, Banque de Paris 16.37, Banque Ottomane 714.— Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 117.—, Meridionalvasut 682.—, Hartmann gépgyár 501.—, Rio Tinto 19.43, Sucrerie d'Egypte —, Tula 329.—, Urkányi köszén 162.— Chartered 40.50, De Beers 381.50

Reggelizés előtt fél pohár SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz
az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.
Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

East Rand 133.—, Jagersfontein 166.—, Trans. Land Cop 71.50, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.18, Váltó német piacokra (rövid) 123.18, Váltó Bécsre (rövid) 104.93, Váltó Belgiumra (rövid) 11/16, Olasz aranyváltó (rövid) 13/16, Váltó Svájcra (rövid) 1/16, Csekk Londonra 251.90, Magánkamatláb 1/4. Tartott,

Uzleti tudósítások.

Sertésüzemvárosi jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és közbiztonsági igazgatósága.) Július 23-án. Előző eladatlán maradvány 702 drb sertés, 24 drb süldő, — drb malacz. Pótfelhajtás — drb. sertés, — drb süldő, — drb malacz. Mai felhajtás 974 drb sertés, — drb süldő, 0 drb malacz, összesen 1676 drb sertés, 24 drb süldő, 0 drb malacz. Eladatot 1129 drb sertés, 24 drb süldő, 0 drb malacz. Mai maradvány 547 drb sertés, — drb süldő, — drb malacz.

Következő árak jegyeztettek: Zsirsertés: Öreg I. rendű 350 kilogramm felül ételsúlyban 106—110 fill., ételsúlylevonással — fillér. II-odrendű 280—350 kilogramm 104—106 fill., ételsúlylevonással — fillér, silány 116—124 fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül étős. — fillérig, ételsúlylevonással 128—144 fillérig, fiatal közép 220—300 klg.-ig — fillér, ételsúlylevonással 132—148 fill.-ig, fiatal könnyű 220 kilogramm — fillérig, levonással 130—148. Huszsertés, nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fill.-ig, ételsúlylevonással — fillérig, belföldi süldő 124 — fill.-ig, külföldi süldő — fillér, malacz — fillérig. Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, ételsúlyban értendők. A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Kőbányai sertéspiacz.

Budapest, július 23. Hizott sertésárak. Magyar elsőrendű: fiatal nehéz (párónként 320 klgon felül) 140—148 fillér, fiatal közép (párónként 251—320 klg.) 143—144 fillér. Magyar szedett: Közép (párónként 240—280 klg.) 143—144 fillér, könnyű (párónként 240 klgig) 145—146 fillér. Sertéslétszám: 1909. július 21. napján volt készlet 30101 darab sertés, 22-én felhajtott 376 darab sertés, 22-én elszállított 507 darab sertés, július 23. napjára marad készlet 29971 darab sertés. A hizott sertésüzlet irányzata élénk.

Budapesti szurómarhavásár.

Budapest, július 23. Felhajtott 1084 darab élő borjú, (közte — rugott), 1 drb leölt borjú, 0 drb növedékmárha, 0 drb élő bárány. Árjegyzések: elsőrendű élő

borjúkért 74—82 fillérig, kivételesen 84— fillér, kö-zépmínőségű élő borjúkért 64—72 fillérig, leölt borjúkért — fillér. silány és rugott borjúkért 52—62 fillérig, növedékmárháért — fillérig kilogrammonként (levonás nélkül). Az irányzat csendes volt, az árak változatlanok maradtak.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Julius 23. —

Fályzatok. Az upesti állami főgimnáziumnál fűtő iskolaszolgái állásra augusztus 25-éig; a sátoraljai helyi pénzügyigazgatósághoz több pénzügyi fővizgatói állásra két hét alatt; Pancsova th. város polgármesteréhez városi közrendőri állásra augusztus hó 17-éig; az erzsébetvárosi törvényszék elnökéhez a szentgotthályi járásbírósnál betöltendő telekkönyvi átalakító díjnoki állásra két hét alatt; a váci kir. orsz. fegyintézet igazgatójához két díjnoki állásra augusztus hó 2-éig; a beregszászi pénzügyigazgatóság két fővizgatói és több vizgatói állásra szeptember hó 25-éig küldendők be a szabályszerűen felszerelt kérvények.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (e.g., Tisza, M.-Sziget, Tekeháza), date (Jul. 22, Jul. 23), and water level (méter). Includes locations like Ónuna, Morva, Rába, Dráva, Mura, Szava, Szamos, Kraszna, Latorca, Laborez, Ung, Tisza, M.-Sziget, Tekeháza, V.-Namény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csongrád, Szeged, T.-Becse, Títel, Ondava, Horv., Tapoly, Bodrog, Zsolca, Hernád, Berettyó, Kőrös, Győr, Várasd, Zákány, Barcs, Eszék, M.-Szerdah, Zágráb, Sziszek, Mitrovicza, Décs, Szatmár, Kraszna, Latorca, Laborez, Ung, Temes, Béga, Kiszelo, Temesvár, Beckserek.

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban száraz, tulnyomóan derült, meleg idő uralkodik. A hőmérséklet elérte a normálist, maximuma Orsován 35 C°, minimuma Rozsnyón 8 C° volt.

Pragnózis a következő 24 órára:

Meleg és száraz idő várható. (Sürgönypragnózis: Meleg, száraz.)

Table with columns: Állomás, Légnyomás mm 700+, A hőmérséklet Celsius szerint, Szélirány és ereje, Felhőzet, Csapadék mm, Hőmérséklet máx., Hőmérséklet mín. Locations include A.-Szlátina, Ungvár, Késmárk, Losonc, Ogyalla, Budapest, Herény, Keszthely, Pécs, Zágráb, Püme, Szeged, Temesvár, Nagyvárad, Kolozsvár, Vajdahunyad, Nagyszombat, Eger, Arvadarája, Solmezhanya, Komárom, Magyar-Ovár, Sopron, Eszék, Cirkvenica, Debrecen, Keszmet, Orosháza, Arad, Zombolya, Versecz, Orsova.

„EGYETÉRTÉS”

politikai napilap.

Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

Table with columns: Érték, 100 kilogramm ára, 100 kilogramm ára. Includes sections for 'Egyéb gabonaneműk' (Rozs, Árpa, Zab, Tengeri magy., Repce), 'Burgonya' (Dunántúli, Felsőmagyarországi, Nyírségi, Erdélyi, Borságyi, Pesti), 'Különféle termények', and 'Árnyékosítók' (szőlő, szőlő, szőlő).

Table with columns: Pénz, Ár. Includes sections for 'Államadósság közhitelek', 'Bankok részvényei', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', and 'Gőzmalmok'.

Table with columns: Pénz, Ár. Includes sections for 'Ujlaki tégla és mozsárgy', 'Bankok részvényei', 'Takarékpénztárak', 'Biztosító társaságok', 'Gőzmalmok', and 'Különféle vállalatok'.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ébredés . . .

Érzem, ez az életnek ébredése . . .
Vén fonyadt testem vérkönnyei hullnak
Még fölül a szent földnek rögére . . .

És lelkem! lelkem úgy örül az utnak . . .
Belédörög a néma éjszakába,
Mikor testem viszik a keresztfára! . . .

Hogy 'g a rözse . . . már talpam elérte,
Vén fonyadt testem vérkönnyei hullnak,
Ugy újjongok — úgy örülök ez utnak:
Ki méltó lettem a tűzkeresztségre . . .

Kálmán József.

(A panama-kalap.) A panama-kalap szezonja ismét elérkezett. Eddig ugyan nem igen volt részünk még a kánikulában, de ami késik, nem mulik, s akkor jól fog esni a széles, árnyatadó, könnyű panama-kalap. Talán nem lesz érdektelen megtudni, hogy honnan kerülnek hozzánk a híres panama-kalapot. Talán a Panama-szoros vidékéről? Szó sincs róla! A kalap csak azért nyerte ezt a nevet, mert régebben ez a világhírű szoros volt a gyűjtőközpont, ahonnan a nagy keresettségnek örvendő kalapok a szélrózsa minden irányában hódító-utjukra indultak. A legtöbb panama-kalap kerül évente Németországba. Evente körülbelül 5108 kilogramm panama-kalap jön át Dél-Amerikából a német birodalomba. A második helyen áll Anglia, amelynek évi panamakalap-szükséglete 4541 kilogramm, azután jön Franciaország és Olaszország 1050 és 1032 kilogrammal. A főbevitel piaca azonban az amerikai Egyesült-Államok, ahova az össztermelésnek csaknem háromnegyedre, 53,000 kilogramm kerül évente. A panama-kalapot tulajdonképpen Ecuador-államban gyártják és Kolumbiának, ugyancsak Perunak ezzel határos vidékein. Dél-Amerikában a panama-kalap-elnevezés csak kevésbé ismeretes és inkább Jipijapas-nak hívják ezeket a kalapokat, még pedig Jipijapa város után, ahol állítólag legelőször készítették őket. Az anyag, amelyből előállítják, a paja-toquilla. Az a növény, amely a paja-toquillát szállítja, egy két-három méter magasságú legyező-pálma. Nagyobb terjedelemben ezt a növényt még sehol sem termesztik.

A toquilla-szalma túlnyomó részét Ecuadorban a Manabi-tartomány szolgáltatja. A toquilla-szalma elkészítése meglehetősen körülményes mesterség. A szalma ára a természeti hely, a szine és a hossza szerint változik. A Manabi tartományból kikerült szalma métermázsája 25—30 sucas, vagyis 50—60 márká. Egy másik, ugyancsak panamakalap-gyártáshoz használt anyag, a paja mocora, a mocora-szalma, amelyet szintén egy pálma szolgáltat. Ennek az ára azonban háromszor oly nagy, mint a toquilla-szalmáé. Egy mocora-szalmából készült panamakalap még Ecuadorban is luxus és különlegesség. A panama-kalap szövésének központja mindenekelelt Ecuador partvidékén Manabi és Guayas, a legértékesebbek azonban a Jipijapában, Montevistiben, vagy Santa Anában készült kalapok. Különbösen Montevisti szállít valódi műmeket. Az olcsóbb kalapok készítésénél az idő nem jön számításba, mert a munkás vízzel megnedvesíti a szalmát. Másképen áll azonban a dolog a finomabb minőségűeknél. Ezek elkészítésére azt az időt választja, amikor a levegő legtöbb nedvességet tartalmaz, vagyis az éj legelső óráját, vagy a kora hajnali órákat.

(Strucctenyésztés.) Hagenbeck Károly stellingeni nagy kiterjedésű állatkertjének, amelyet nemrég a német császár is meglátogatott, néhány hét óta olyan különlegessége van, amilyent egyik állatker sem képes ez idő szerint felmutatni. Hagenbeck ugyanis egy strucctenyésztő-telepet, egy valószínűs kis strucct-farmot rendezett be állatkertjében, amelynek az a célja, hogy tenyésztésre alkalmas egyedek kikutatása és újabb vérkeresztezésekkel a strucctenyésztést fejlessze. A tenyésztő-telepet kiterjedése két és fél hektár és több különböző állomással bír. A költőgépekből, amelyek külön osztályban vannak elhelyezve, a fiatal strucctok egy üveggel elzárt helyiségbe jutnak, ahol egy löheretábla nyújtja nekik a szükséges eledelt és egyúttal homokos terük is van, ahol könnyűkedvük szerint sűtkérezhetnek. A költést azonban nemcsak gépek, hanem strucctok is végzik. A fiatal állatok számára készült osztály mögött van a beteg strucctok számára készült házikó, ahol a gyenge és valamiképpen megsérült strucctok rendszeres ápolásban részesülnek. Itt egy szép legelő és egy széles tó áll rendelkezésükre az állatoknak. Ezen a legelőn 84 nagy strucct tanyázik, amelyek legkülönbözőbb versenyfutási mutatónyáikkal mulattatják a látogatókat. A tenyésztési célokhoz megfelelően a legnagyobb gondtal válogatják ki a tenyésztőtelep anyagát az állatkertben összegyűjtött nagyszámú strucct közül és így

egyfő-egyig hatalmas, jól kifejlett állatok kerültek csak a telepre. Láthatunk közöttük olyanokat is, amelyek alig két esztendősek és derékmagasságuk már is egy méter hatvan centiméter. Olyféle strucctot tenyésztenek jelenleg Hagenbeck farmján és pedig szomáli strucctot, fokföldi strucctot, a Kék Nilus völgyéből való strucctot, amelynek két foga is van, továbbá nyugatafrikai és a keletafrikai német gyarmatokból való strucctokat.

(Menyasszonyi ruha mint oltárdísz.) A blomburgi Szent Katalin-kolostor apácái gyönyörű oltárterítőt készítettek, amelynek érdekes története van. Az oltárdísz anyaga egy menyasszonyi ruhából került ki, amelyet egy fiatal özvegy ajándékozott a kolostornak. A nászuton szerencsétlen véletlen folytán elvesztette férjét és akkor elhatározta, hogy az emlékére a menyasszonyi ruhából oltárterítőt csináltat. Az oltárdísz elkészítésén négy igen ügyes apáca másfél évig dolgozott. Hossza nyolc láb, szélessége négy és a maga nemében valódi remekmű. A terítő három mezőre van osztva, a melyek mindegyike gyönyörű himzessel van ellátva. A jobboldali mezőn Keresztelő Szent János, a kolostor védőszentjének a képe látható, míg a baloldali mező a korán elhunyt férjét ábrázolja középkori lovagöltözetben, amint a boldogságos Szűz előtt térdel és följárja neki kardját. A középső mező is értékes, de sokkal egyszerűbb. Az oltárdísz a múlt héten szentelték meg nagy egyházi ünnepség keretében.

(Németország milliomasai.) A német birodalomban összesen 8275 milliomos lakik, köztük Poroszországban 5837, Bajorországban 631, Württembergben 243 és Badenben 150. Magának Berlinnek, a fővárosnak, 2380 milliomas van. Annak a jelenségnek, hogy az északi vidékekre több gazdag ember került, mind a déli sík vidékekre, az a magyarázata, hogy a lakosság Észak-Németországban iparral és kereskedelemmel foglalkozik, míg a déli vidékek lakosságának a főfoglalkozása a földmívelés és ez utóbbi sokkal nehezebb meggazdagodási módszer, mint akár az ipar, akár a kereskedelem. Észak-Németország gazdagságának egyik következménye, hogy ott az élet általában véve olcsóbb, mint a déli vidékeken. A milliomasok statisztikájával együtt fölemlítendő még, hogy a német lakosságnak alig háromnegyed része tudja megkeresni az ugynevezett létminimumot, amely Németországban 900 márkában (990 koronában) van megállapítva.

A RENEGÁT

— EREDETI REGÉNY. —

IRTA: DÉRI GYULA.

26

— Kétségkívül, — válaszolt Lorrain határozott hangon. — Nem arról van szó, hogy bátorságról tégy bizonyosságot, mert ebben senki sem kételkedik. Hanem igenis arról, hogy kiderüljön a tévedés s ezen az uton tisztességgel menekülj a bajból. Hogy pedig ez sikerülhessen, ahhoz sok jóakarát kell mindazok részéről, akik a rejtély elosztatása mulik. Ezért mondom, hogy a mi első teendőnk a tapintatos engedékenység.

— Szóval, mit akarsz? — kérde Imre elidegenedve s hidegen.

Lorrain mosolyogva folytatá:

— Nagyon rosszul fogod tenni, ha föltétlenül rám nem bízod magadat. Lehet, hogy egyben másban nem értesz majd velem egyet, de ebből még nem következik, hogy a te fölfogásod lesz a helyesebb. Azért azt hiszem leghelyesebb volna, hogy ha mindenben szabad kezet engednél.

— Megtenném, ha katona volnál — szolt szilárd elhatározással Laroche, — ki mindinkább visszanyerte önállóságát.

— És így nem? — kérde Lorrain mosolyogva.

— Ti többet beszéltek, mi többet cselekszünk, — szolt Laroche — mindkettőnknek különböző a pályája s ezért különbözők lehetnek a fölfogásaink is. Megtörténhetnék aztán, hogy te a magad véleménye szerint engem teljesen kitisztázva hinnél — én meg föbőlném magamat.

— Tehát mindenáron tudni akarod, hogy mit fogok tenni?

— Okvetlenül.

— Nem bánom. Tehát én mindenekelelt

Moulinsnéhoz megyek; amint értesültem, állapota nem olyan veszélyes, hogy hozzá ne lehetne jutni.

— S mit akarsz vele?

— Az ördögbe! Mit akarok vele? — Elmondatom magamnak az egész történetet, s ő kétségkívül megadja a kívánt magyarázatot, melyből kiviláglik, hogy te az egész dologról semmit sem tudtál. Azután a közjegyzőt, kit magamnak fogok vinni, behívom s amit Moulinsné mond, azt okiratba foglaljuk.

— Aztán közléteszszük a lapokban ugy-e? — kérde Laroche kererü gunnyal fölnevetve. — Nem rossz, csak bolondokat kell fogni, akik egy kompromittált nő szavának hitelt adnak, mikor az látszólagos büntársát védelmezi.

— Pedig ennél okosabbat még sem tehetünk — szolt Lorrain komolyan. A második teendőm az lesz, hogy Du Charrast, kívül személyesen nem akarok érintkezni, rá biratom kihívása visszavonására.

— Soha! — kiállított föl Imre, izgatottan pattanva föl székéről. Én vére szomjazom a nyomorultnak és esküszöm neked, hogy huszonnégy óra múlva halva lesz.

Lorrain nyugodtan válaszolt:

— Tehát visszalépését, bocsánatkérését nem fogadod el. — Pedig azt hiszem, a magától megfúto ellenség mindig száználmasabb látvány s hangosabb hirdetője győzelmünknek, mint az, amelyiket le kellett tipornunk.

— Meglehet Lorrain szolt Laroche mindegyre izgatottabban, de ha az a gályarab engem megkövetni mer, én lovagostorommal vágok szemtelen arczába, letaposom és sarkammal szorítom ki torkából a levegőt.

Lorrain vállat vont.

— Akkor én rám semmi szükséged. Ha te helyesebbnek találod az erőszakos föllépést, s azt hiszed jobban bizonyítod a világ előtt, hogy neked a botrányban semmi

részed — ha Du Charrast megölsz, mintha az beismeri tévedését s bocsánatot kér — hát akkor csak járj a magad utjain.

— Vagyis te rád ne számoljak — folytatá Laroche.

— Valóban fölmentésemet kérem tőled. Du Charassal szemben az ügyedet nem képviselhetem, ha te minden áron boszút akarsz.

— Ne aggódj! Megszabadítlak a kényes helyzetből. A helyőrség valamelyik két tisztje majd segítségemre lesz — fejezé be a vitát Laroche s azzal Lorrainnal kezet szorítva eltávozott.

Lorrain meglegedetten tekintett utána s nevetve jegyzé meg:

— Még megérem, hogy mindakettő olt marad. Ez már aztán csakugyan ostoba szerencse!

XIII.

Kévéssel e jelenet után a Laroche-ház egy másik szobájába Greppót látjuk belépni, ki a társadalmi szokások ellenére Helénnel jelentette be magát.

A meglepett leány, ki a Greppo és Du Charras közti viszony felől mint láttuk, a legalaposabban volt értesülve, habozás nélkül elfogadta az ősz látogatót.

A szobában még egy nő volt kívülök, miss Lucy, Helén angol nevelőnője, ki egy év óta a társalkodónő helyét pótolá s nem csak a pecsétör bizalmát bírta teljes mértékben, hanem volt növendéke szeretetét is.

Greppó igen rövid jó nap kívánásával üdvözölte a hölgyeket, aztán Helénhez fordult.

— Azt hallottam Du Charras urtól, hogy ön nagyon jó véleménynyel van felőlnek. Most bebizonyíthatja, mert nagy szükségünk van a kisasszonyra.

Helén meglepetve kérdezé:

— Rám van szükségük?

(Folyt. köv.)

Vadászoknak!

Kiváló szakértők által belőtt és elismert egy és kétsövű vadászfegyvereket, fióberteket, karabélyokat, céllövő fegyvereket és revolverekeket csekély havi

részletfizetésre

árfelemelés nélkül szállít

Aufrecht és Goldschmied

fegyveráruháza

Budapest, VII., Rákóczi-ut 26. szám.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

A legelőnyösebb részletfizetésre

**zongorát,
pianinót,
czimbalmot,
hegedűt**

készpénzbeni árákon a legújabb rendszerű

bankhitel

utján kizárólag csakis

REMÉNYI

nagy magyar hangszertelepén

Prospektus és árjegyzék

ingyen.

Budapest, Király-u. 58.

Ajtók, Ablakok,

vasrudnyók, használtak

és újak, bármily méretben

és alakban, igaz olcsón

kaphatók.

Wiener A. utódánál

BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123.

Telefon 62-80.

Dr. Kapitány Kálmán

utikönyvei:

Az osztrák császárság.

11 térképpel és 6 városi

tervrajzzal. Kötve 6 K

Bécs.

Bécs városi térképével 80 f.

Karlsbad.

Három térképpel 80 f.

Merán és Arco.

Két térképpel 80 f.

Kaphatók:

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai)

r.-t.-nál, Budapest, VI. ker.

Andrássy-út 21. sz. és minden

könyvkereskedésben.

KÉRJÜK mindenütt, divatkereskedésben és szabónál, helyben és vidéken a **KOCH**-féle szabadkengedő minden államban szabaldalmazott tollkőnyű, vízmentes **körgallért.**

Ahol nem kapható, kérjük direkt KOCH TESTVÉREK Budapest, IV., Károly-körut 26. sz. alatti szabócéhez fordulni. Mintát és árjegyzéket bérmentve küldünk. Árak: 25 koronától 48 koronáig.

Most jelent meg!

Tátrakalauz

Utmutató a Magas Tátrába és a tátravidéki fürdőkbe. — A Magyarországi Kárpátgyógyászati közreműködésével szerkesztette dr. Szontagh Miklós. Átnézte dr. Jármay László. Térképpel. Negyedik kiadás, ára 2 kor. 40 fill. Singer és Wolmer kiadása Epesten, VI. Andrássy-ut 10.

Ugyanott jelent meg a Kassa-Oderbergi Vasut személyszállító vonatainak

Zsebmenetrendje

Érvényes 1909. május 1-től. — Ára 12 fillér. Minden könyvkereskedésben kapható.

Rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratok Budapest-Vác és Nagymaros között.

Az Első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási Társaság közli, hogy kedvező időjárás esetén folyó évi július hó 25-én, azaz vasárnap rendkívül olcsó és kényelmes kirándulási hajójáratokat tart fenn Budapest-Vác-Nagymaros között. Indulás Budapest-Petőfi-térről 8 óra délelőtt és 2.30 óra délután; Budapest-Battyány-térről 8.05 óra délelőtt és 4.30 óra délután; Obudáról 8.20 óra délelőtt és 2.50 óra délután. — Érkezés Vácra 10 óra délelőtt és 4.30 óra délután; Nagymarosra 11 óra délelőtt és 5.30 óra délután. — Indulás vissza Nagymarosról 11.30 óra délelőtt és 8 óra este; Vácról 12.15 óra délelőtt és 8.45 óra este. — Érkezés Budapest-Obudára 1.10 óra délután és 9.40 óra este; Battyány-térré 1.25 óra délután és 9.55 óra este; Petőfi-térré 1.30 óra délután és 10 óra este. — Ezen járatok rendkívül mérsékelt menetidőjű a következők: Budapestről Vácra vagy megfordítva: I. hely 60 fillér, II. hely 50 fillér; Budapestről Nagymarosra vagy megfordítva: I. hely 1 korona 20 fillér, II. hely 80 fillér; Vácról Nagymarosra vagy megfordítva: I. hely 60 fillér, II. hely 40 fillér. — Négy és tíz év közötti gyermekek féláron, katonatisztek és katonai hivatalnokok az I. osztályon féláron, katonák (legénység) a II. osztályon féláron; a m. kir. állam- és udvari hivatalnokok a szabályszerű igazolvány alapján az I. osztályon II. osztályú jeggyel utazhatnak.

Azonkívül az utazó közönség kényelmére való tekintettel olcsó menet- és térjegyek adatnak ki és pedig: Budapestről Nagymarosra és vissza: I. hely 1 korona 80 fillér, II. hely 1 korona 20 fillér; Vácról Nagymarosra és vissza: I. hely 1 korona 10 fillér, II. hely 75 fillér. Fenti járatok alkalmával egy nagy s minden kényelemmel ellátott termes gőzös közlekedik, melyen a közönség eső ellen is védve van. A hajón jó vendéglő van polgári árákkal s pontos kiszolgálással. Nagymaros és Visegrád között csavargőzös közlekedik, melynek állomása Nagymaroson közvetlenül a hajó kikötőhelye felett van. Ha e járatokat bármily okból abban kellene hagyni, úgy erről a társulat idejekorán hírdetést fog közzétenni.

A forgalmi igazgatóság.

Sérvkötők
Haskötők
Egyenestartók

Műkarok és mülábak, mankólábakat mérték szerint legolcsóbb és legpontosabb kivitelben készít:

Schottola Ernő

kötész és sérvkötőgyára,
Budapest, Váci-körut 53.

Alkalmi Butoráruház

Legolcsóbb bevásárlási forrás butorok, garnitúrák és szőnyegekben!

BALASSA és RÓNA

butoráruháza

Budapest, VI., Eötvös-utca 17. sz.
(Andrássy-ut sarok.)

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

JEGYÜRÜK NÁSZAJÁNDÉK- TÁRGYAK

A
LEGELŐNYÖSEBBEN
POLGÁR KÁLMÁN
ÉKSZERESZ-ÉS MŰKÖR-
üzletében szerezhetők be
BUDAPEST, Erzsébet-körut 29.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ÁRJEGYZÉK 20 ÓO RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetés rovatban minden szövegszerű beiktatása közönséges...

Pénzszekrények használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható...

Azonnal bérbeadó egy földszintes ház. Dohány-utca 58. sz.

Kistétényben a villamos vasút közvetlen közelében egy szép család háza...

Egy 7 szobás csinos úri ház, 10 hold park és földdel, közvetlen a vasút mellett...

Szepességi úri család kosztba fogad a jövő tanévre, esetleg már most is elemi-é járó gyereket...

Réz és vasbutor gyári áron, réz hálósza berendezések a leghitelesebb amerikai módszer szerint...

Kajszinbaraczkot válogatott legszebb disz-páldányokat, 5 kilit 2 1/2 koronáért, valódi spanyol meggyet, szegfűkörtét, aranyalmát, ringlót 2 koronáért...

Pótvizsgálatra javítóra, póterettségire, bármilyen vizsgálatra előkészít: «Szünidei Tanfolyam» Garay-utca 5. II. 12/a.

ORION motor - kerékpár hasonlíthatatlan minőségű új 3 1/2-4 1/2 HP. Használt és jó állapotban lévő...

Wilhelm Michl motorgyára SCHLAN (Böhmen.)

Ajtók és ablakok régi és új vasredőnyök teljes vasalással. Kapuvás rácsok, kerkerítések, keramillapok, kehlheimi lapok olcsón kaphatók...

Kelemen Mór épület-bontás vállalkozónál Budapest, Nádor-u. 72-74. Fiók-üzlet Visegrádi-u. 27.

Pénzszekrények és amerikai íróbutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, V. kerület, Alkotmány-utca 19. sz.

Hurutos bántalmak hatásos és kellemes gyógyszere a Réthy féle cukorka, melyet pe-metefüdből készít Réthy Béla gyógyszerész Békés-Csabán. Gyógyszertárban kapható. 2679F

BUTOR

30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek tere 3. félemelet. Vétel és eladás használt és új polgári, urasági lakberendezéseknek, magán- és palisander butorok, úri szobák, angol bérnagyturák és szalonbutorok, keltől - szőnyegek, esillárak. - Telefon 82-13

Ananász kajszinbaraczkot lekvárnak vagy befőzésre rétesalma, szegfűkörté, kovászogorka, vejabb postakosaranként 2 K-val. Gyümölcskivétel Csongrádról.

Zálogcédelulákat veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetem.

Singer Jakob ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. szám. Izabella - utca sarkán. 2765B

Ingóságokat értékesítő és beraktározó vállalat Rákóczi-ut 19. bejárat a Szentkirályi utcából. Készpénzelőleggel beraktároz bármilyen ingóságokat, berendezéseket mintaszerű raktárba csekély díjazásért értékesítés céljából vagy anélkül. Telefon 110-08. 9984

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítési összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a Budapesti Ravatalgyár Részvénytárs. Nagymező-utca E. 46. sz.

Modern urasági butorok alkalmi vétele és eladása háló-, ebédlo-, szalon-, úri szoba és irodai teljes berendezések. - Dns raktár szőnyegek, függönyök, te ritók, esillárak, vas- és rézbutorokban. GROSZ SÁNDOR és Társa Budapest, Liszt Ferenc-tér 8. szám, ez előtt Gyár-utca. Telefon 14-09.

Pénzt rögtön butorra, zongorára, varrógépre, kerékpárra, könyvekre és kereskedelmi árukra, ha azokat száraz, tiszta raktárhelységeink-be bizományba beraktározzuk.

TAUBER és TÁRSA csakis VI. Nagymező-u. 42. Telefon 162-57. 27477

Jakab Ödön könyvei. Költői művei: Nyár. Költemények. Diszkótésben 4.- Hangok az ifjúságból. Költemények. Diszkótésben 5.60 Szilágyi és Hajmási. Költői beszély 4 énekben. Neogrády Antal művészi rajzaival. Diszkótésben 3.60 Argirus. Tündérmese 4 énekben. Nyolcz fénynyomatu képpel és számos szövegképpel. Diszkótésben 10.- Pástorlitzek. Versgyűjtemény. Pompás díszkötésben 4.- Réza. Költemények. Neogrády Antal képeivel. Diszcs bór-kötésben 4.-

Próza munkái: Élet. 14 elbeszélés egy kötetben 2.- A két impostor. Elbeszélés gyermekeknek. Neogrády Antal rajzaival. Szines díszkötésben 4.- Falu. Elbeszélések Kinnach László rajzaival. Szines díszkötésben 5.60 Komédiák. Elbeszélések gyűjteménye. Tull Odon művészi rajzaival. Pompás díszkötésben 5.60 Ethenő. Elbeszélések. Neogrády Antal rajzaival. Szines díszkötésben 5.60 A jótevőnek. Drama 3 felvonásban. Kötve 2.- Megrendelhetők: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrássy-út 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

BUTOROK

háló-, ebédlo-, szalonberendezések, továbbá nriszoba, iroda-berendezések, réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bérnagyturák eladása s vétele Wechsler Karolyné VII., Király-utca 23. I. em. Kazinczy-utca sarok.

Most jelent meg.

Ebtenyésztes, kézikönyv ebtenyésztek, vadászok és ebkedvelők számára.

Irta és száz ábrával ellátta MONOSTORI KÁROLY Állatorvos, a m. kir. Állatorvosi főiskola az állattenyésztés ny. r. tanára. Szerző 8000-ik szakmunkája. Ára 4 K 50 L.

Az első magyar ebtenyészési kézikönyv! Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál. Budapest, VI., Andrássy-út 21. valamint minden könyvkereskedésben.

Kitünő ó-bor kadarka 26, rizling 30 literenkint; 50 literen telül szállítja Papp Gedeon szőlőtelepe, Nagykörösön. 5773

Világhírű kecskeméti zamatos csomago baraczkot szállítok utánvétellel 5 kg 1-rendű 3. II. 2.50, III. 2 koronáért. Gyönyörű szép rótes almát nagy példányokban 3,20 és mindenféle szép kiváló fajgyümölcsöket a a legolcsóbb napi árban bármily nagy mennyiségben. Viszontelárusítóknak tetemes árengedmény Molnár Gyula termelő, Kecskemét, III. ker. 171. szám. 5786

Rekedtség biztos és kellemes orvossága a Réthy-féle cukorka, 60 fillért mindenütt kapható. 2679F

Soványág

Az egyedüli eredménytől kísért háziaszer a dr. William Hartley tanár amerikai erőtápló-pora. Soványak tartós, szép felt testidomokat nyernek. - Hölgyek remek kiegészítő. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodást jótállat. Verszegénység, gyöngesség, idegesség ellen és gyomorbetegségeknél nélkülözhetetlen tápszert. Kiténtetve: Chicago, Berlin, London, Hamburgban. Köszönő levelek minden ország-ból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati útmutatással. Főraktár: Balázs Mór E. Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Brilliantot, aranyat, ezüstöt, ékszert és régi ruhákat, szőnyegeket és eladók. Kérésre ékszerész Budapest, VII., Király-utca 85. szám. - Telefonszám 95-48.-

RÉTI JAKAB IMRE műasztalosnál kaphatók a legjobb BUTOROK legjutányosabban.

Finom sima angol butorok szép választékban. Minta raktár s megrendelési hely Kazinczy-utca 2., I. em. Minden nyitva esti 8 óráig

Elsőrendű vasonat Singer női varrógépét 27 forintért karika-hajót 40 forintért. centralbo- blnt 45 forintért, iparogépeket igen olcsón 6 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. Krausz Henrik varrógépgyári raktár. Budapest, IV., Veress Föld-u. 40. földsz. Vízszinteladókunk árengedni.

Pénzt azonnal butorra, zongorára, kecsikra, varrógépekre, kerékpárokra, kereskedelmi cikkekre, melyeket utólagos díjfizetéssel legjutányosabban bizományba beraktározunk. Tauber Armin és Társa, VII., Baross-tér 18. Telefon 97-66. Üzletünk máshol nincs

Parlamentari

gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíróiskola. Gépirás és magyar-német levelezés- oktatás. Kereskedelmi akadémia tanárok által oktatott szak-tanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Iván 1868-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szept. 1-től jul. 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolájára írógépezőgektől s más hirdetésünkei utáno újabb tanfolyamoktól függetlenül. Ingatlanitást nem árulunk. Telefon 64-68. Beiratások egész napon át.

Kézimunka himzésekhöz, butorhoz, függönyökhöz, lakásberendezéshez, zsinórok, rojtok, bojtok képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi: Budapesti Paszománygyár, Nagymező-utca 16. szám.

Eladó csereparundelyes ház, félhely földdel Csákvár, Fehérmegye, 5000 lakosú város, ház a piac téren áll 7 szoba, 1 előszoba, 3 konyha előszoba, kocsiszin, istálló pincse, az udvarban 18 nemes gyümölcsfa, nagy kert gyümölcsfás és öntöző kúttal, a félhely föld 16 hold szántó, prunatermő, 2 holdnyi fiatal termő szőlő, a többi hozzátartozó rétekből áll. Ár 13.500 forint, 6000 forinttal aivehető. Tulajdonos: Örvény Schmidt, Budapest, Sziv-utca 33. I. 10.

Tapéták

a legdusább és legolcsóbb választék, szolid jó munka, csak 7

Lederer Ernőnél Budapest, IV., Hajó-u. 6.

Vasbutor Rézagy 85 ft, gyermek-ágy 11, összecsuksukható vas-ágy 5, ágybetét vaskeretű 5.50, fakeretű 3.50, rézgarnis 2.50. Összecsuksukható tábori ágy acétsodronnyal 8.-, sodronnyonlat kerítést, vaskaput legolcsóbban szállít Hicker Gy. gyára Holló-utca 3/E. Telefon 22-66. 26976

Falusi otthonban könnyű mellékjövödelmet ad a fa-faragás hási ipara.

Most jelent meg: A FA-FARAGÁS mint házi művészet. Címulatas kezdők és haladók számára. Ismerteti KARDOS ÁRPÁD. Második bővített kiadás. A szövegbe nyomott számos ábrával. Ára 1 kor. 20 fill. Kapható: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI. Andrássy-út 21. valamint minden könyvkereskedésben.

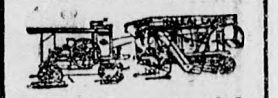
Zálogcédelulákat

veszek. Elzálogosított brilliansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszereket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736

SCHILLER IZIDOR ékszerkereskedő Budapest, Sip-utca 8. szám.

Saját gyártmányú fürdőkádak 14 kor-tól feljebb: fűthető kádak 60 kortól feljebb. Elváltalok mindenféle kútszivattyúk és házi vízvezeték-berendezéseket legolcsóbb áron. LEFKOVICS ADOLF Budapest, VII., Wesselényi-u. 51/E. Telefon 113-46. Árjegyzék: ingyen és bérmentve.

Egyedüli pontos teljes levelezéseimnek Kállai Lajos motorgyára BUDAPEST, Gyár-utca 28. sz. Legújabb regészerű benzinmotorokról tessék díszárjegyzékét kérni.

Pénzkölcsönt

4 1/2, 4 3/4, 5 és 6% alapon földbirtokra, jövödelmező, fővárosi, vidéki, városi és Budapest környékén lévő bérházakra I., II., III., helyen 15-60 évig törlesztethető. Személykített tisztviselőknak gyorsan eszköz-zólitetik. HOFMANN JAKAB bankbizományi iroda, Budapest, Teréz-körút 1/a.

Szabadonfutó kerékpár teljesen új külső s belső gumikkal, kitünő állapotban, számmal együtt 50 frtért eladó. Mahrer, Dessewffy-u. 26., ajtó 6.

Asztalosok új jövödelmi forrását le- író képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küld a „Kegyelet” szerkesztősége Budapest, Nagymező-utca E. 46.

Jó és olcsó nyaraló és üdülőhely: Lőcse szab. kir. városa, Szepesvármegye székhelye; 573 méter magasan a ten- ger színe fölött, a város- ban és a város körül szép sétányok, 1-2 kilométer- nyire fenyőerdőkkel kör- nyezve, teljesen portalan, ózonos levegővel; kitünő jó forrásvíz-vezetékekkel, villamos világítással, ki- kövezett és csatornás utcákkal és kertekkel; jó és olcsó élelmézes- sel, könnyű közlekedéssel, kellemes szórakoztatás és kiránduló szomszédhelyek- kel. Az odautazás és ott elszállásolás körülményei- ről tüzötes felvilágosítá- sokkal szivesen szolgál a város rendőrkapitánya.